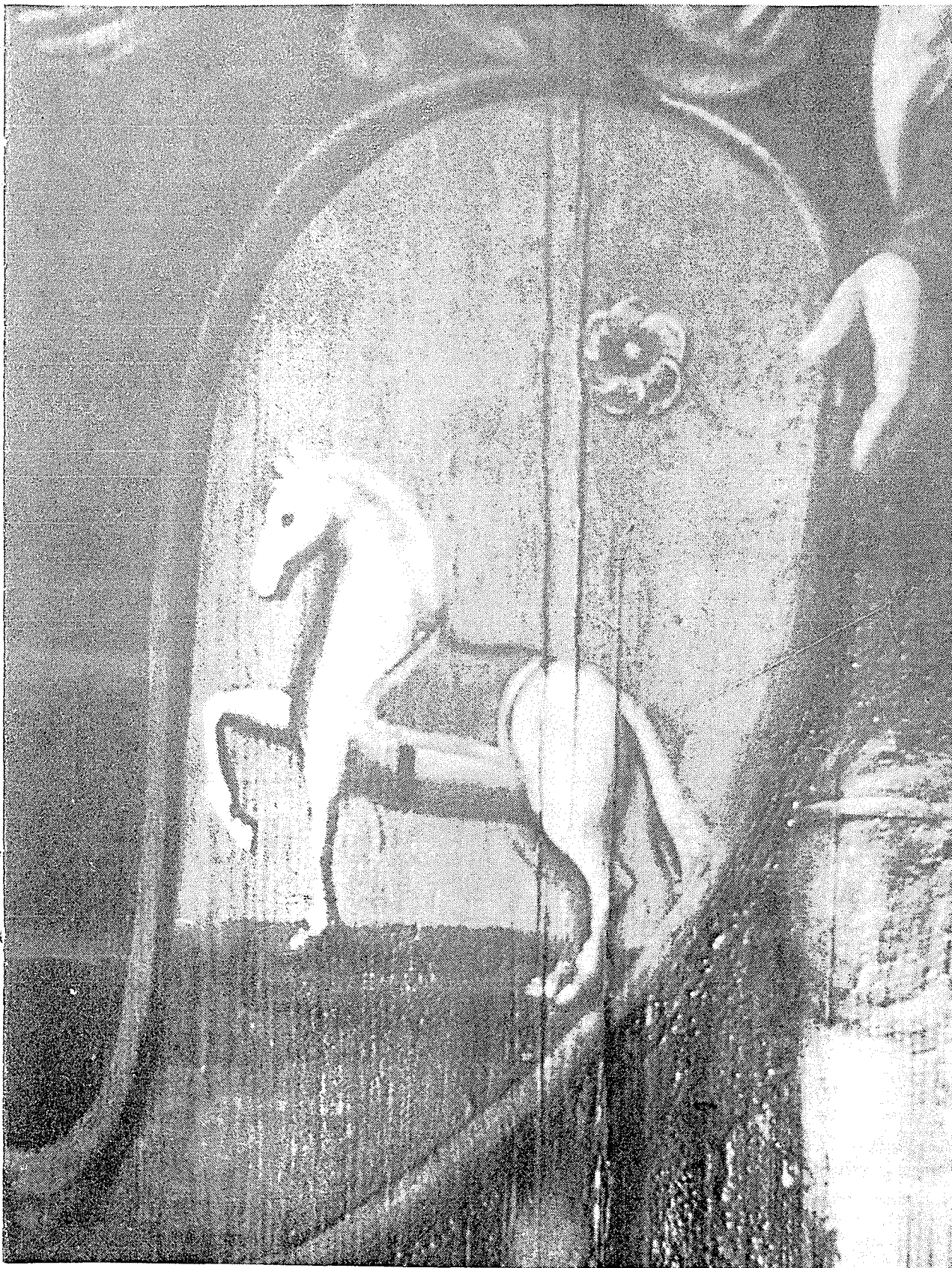

ZPRAVODAJ

Klub genealogů a heraldiků Ostrava Domu kultury ROH VŽSKG

číslo

30-31

Obsah

Miroslav Pavlů: Buchlovský náhrobník Anny Švíkové z Lukonos — erb a osudy levínských Švíků na Moravě	1
Jaroslav Jásek: Očima dragouna II	6
Karel Müller: Erbovní listiny bohemikáiního charakteru ve Státním archivu ve Vratislavi	10
Jiří Stibor: Čeplové z Belku na Staré Vsi nad Ondřejnicí	13
Vladimír Kejla: Nejstarší barevná vyobrazení znaku města Ostravy	16
Jan Mikeska: Stručná historie vystěhovalectví z Čech a Moravy do Ameriky	19
Do Vaší knihovny	22
Z činnosti klubu	24
Příloha — Bibliografie Zpravodaje KGHO 1978—1986	

Adresy autorů:

Miroslav Pavlů, Polní 4574/47, 760 05 Gottwaldov 5

Jaroslav Jásek, V jezírkách 1538, 149 00 Praha 4-Opatov

PhDr. Karel Müller, Státní oblastní archiv, Sněmovní 1, 746 22 Opava

Jiří Stibor, Mitušova 63, 705 00 Ostrava-Hrabůvka

Vladimír Kejla, Vrbenského 11, 701 00 Ostrava 1

RNDr. Jan Mikeska, CSc., Majorova 1466, 149 00 Praha 4-Opatov

Zpravodaj vydává Klub genealogů a heraldiků Ostrava DK ROH Vítkovic. Řídí PhDr. Karel Müller s redakční radou. Odpovědný redaktor Vladimír Markl. Grafická úprava Vladimír Kejla. Veškeré články, drobné příspěvky a jinou korespondenci zasílejte laskavě na adresu: KGHO, poštovní schránka 217, 729 17 Ostrava 1. Schváleno do tisku odborem kultury NVO, č. o 280724387. Vytiskly Moravské tiskařské závody, s. p., provoz 24, Frýdek-Místek, Jeremenkova 1089. Uzávěrka č. 30—31 byla 30. 1. 1988.

Na titulní straně: *Znak města Moravské Ostravy na obraze Spravedlnosti* [k článku V. Kejly]. Foto autor.

Na zadní straně obálky: *Erb Švíků z Lukonos* [k článku M. Pavlů]. Kresba autor.

Miroslav Pavlí

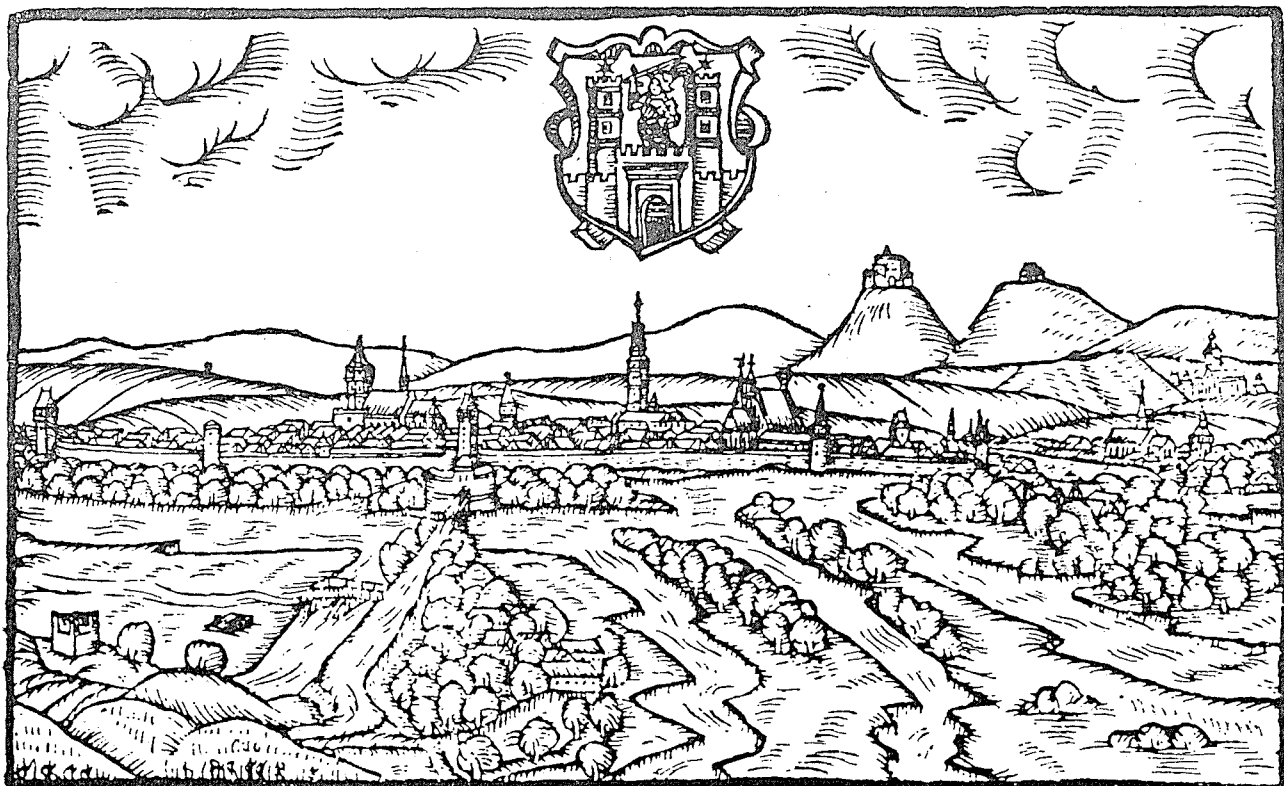
Buchlovský náhrobník Anny Švíkové z Lukonos - erb a osudy levínských Švíků na Moravě

V roce 1969 došlo na buchlovském hradě k objevu renesančního heraldického náhrobníku. Kámen byl nalezen při kopání rýhy pro vodovodní potrubí, před vchodem do sklepa bývalé hradní sýpky. Ležel v hloubce asi jednoho metru, otočen reliéfní stranou dolů. Po vyzvednutí byl uložen v jedné z prostor někdejší hospodářské části hradu na druhém nádvoří, kde se nachází dodnes.¹ Protože od té doby nepronikla do tisku žádná zpráva, nález je znám pouze úzkému okruhu lidí. Spolu s dodatečným oznámením objevu památky považují tedy za nezbytné podat nejprve její základní popis.

Jde o obdélníkový znakový a nápisový náhrobník (obr. č. 1) o celkových vnějších rozměrech 145X71X18/21 centimetrů, zhotovený z hrubozrnného chřibského pískovce. V jeho horní části je vytesán nízký reliéf erbu zemřelé osoby, vkomponovaný do oválu o rozměrech 73,5X61 cm. Erb (obr. č. 2) — jde o typický renesanční, obloukovitě vykrajovaný štít s hrotitou patou. Figurou štítu jsou stylizované kozlí rohy, dole spojené částí lebky. Směrem vzhůru jsou mírně zakřiveny do stran a každý je zvnějšku jakoby přišťpnut račím klepetem. Toto znamení se beze změny opakuje i v klenotu na turnajské přílbě s točnicí. Přílbu i štít obklopují bohatě tvarovaná přikryvadla vegetabilního charakteru.

Ovál s erbem provázejí čtyři rozety vytesané v rozích pomyslného obdélníka. Jejich umístění je poněkud asymetrické, průměr jedné činí přibližně 14 cm. Vnitřní plochu obdélníkového rámu (43,5X59,5 cm) nacházejícího se pod erbem vyplňuje sedmiřádkový český nápis, tesaný gotickou minuskulou: „Leta pane 1580 w strze / du ponedeli (mí)s(e)rrikor / pan Buh powolati rac(il) / vrozenau pani annu sw / ikownu z lukonos manzelk / pana yaroslawa walkouna / z adlaru: polozeno telo w tomto“.

Už sama okolnost nálezu funerální památky na buchlovském hradě vyvolává otázku jejího původního umístění. Jistě nebudeme daleko od pravdy, budeme-li za takové místo považovat starý gotický kostelík svaté Barbory, stojící až do poloviny 17. století na vrchu Modle naproti hradu (obr. č. 3). Kostelík byl, jak známo, ve správě buchlovského loveckého práva. Do jeho obvodu náležela také blízká ves Stříbrnice, kde manžel zemřelého, Jaroslav Valkoun z Adlaru, držel svobodný dvůr.² Domněnka, že dal svou ženu pochovat právě v něm, je tedy logickou a zcela oprávněnou. Po stržení sešlého kostela nebyl náhrobník Anny Švíkové jistě jediným opracovaným kamenem, který byl použit při převážně funkčních stavebních úpravách na hradě, v našem případě při vyrovnávání terénu. Dodejme, že zmíněná stavební činnost

Uherské Hradiště, v pozadí hrad Buchlov a kostelík sv. Barbory na protějším vrchu Modle (dřevořez J. Willenbergera z roku 1593). Reprojoto B. Beilová.

na Buchlově probíhala přibližně ve stejné době jako výstavba raně barokní kaple sv. Barbory, která vyrostla právě na základech někdejší gotické svatyně.³

Erb vytesaný na náhrobníku je nesporně překvapením. Shodný popis budeme marně hledat v odborné literatuře. V. Král píše, že erbem Švíků a Levínských z Lukonos(!) byly červeně oděné ruce čníci z oblak a natahující luk, tytéž v klenotu mezi stříbrným a červeným orlím křídlem. V podstatě stejnou informaci podává o erbu Švíků z Lukonos i A. Sedláček, erb s nataženým lukem potvrzuje k r. 1584 a 1616 také M. Kolář. Navíc však připojuje poznámku o pečetí Viléma Švíka z Lukonos z r. 1562 s odlišným erbem kamzičích(!) rohů.⁴ Tuto pečeť nalezneme v Heraldické sbírce Archivu Národního muzea v Praze. Je odlišena od písemnosti, datované 1. 5. 1563(!). Na štítě i v klenotu jsou opravdu rohy, ale bez račích klepet.⁵

Náhrobník Anny Švíkové z Lukonos (zem. 1580), Buchlov. Foto J. Novotný.

Kolářova informace zůstala osamocena a navíc neobjasněna. Stalo se tak jistě proto, že pod jedno heslo byly mylně zařazovány dvě rodiny sice stejného jména a přídomku, ale rozdílného erbu a stavovské příslušnosti.⁶ Byli to Švíkové z Lukonos, rytířská rodina erbu kozlích rohů s račimi klepety (příp. bez nich) a pražští novoměstští měšťané erbu nataženého luku. Absencí račích klepet v erbu Viléma Švíka můžeme považovat za chybu kovorytce, nelze však vyloučit, že jde o záměrné odlišení jedné z rodových větví.

Erb, jehož praktické užití je nyní doloženo buchlovským nálezem, patřil těm členům rodu, kteří často užívali ještě druhého příjmení „Levínský“. K nim náležel i pravděpodobný otec Anny Švíkové Jan starší Švík Levínský z Lukonos na Levíně a jeho další potomci, žijící ve druhé polovině 16. století na Moravě. Dokladem toho je i erb na jeho pečetí, přitíštěné k listině, datované 9. 11. 1552 v Dačicích.⁷

Současný stav poznání genealogie rodin s příjmením Švík je jako v mnoha podobných případech velmi neuspokojivý. Jistě nemálo důležitých informací leží dosud nedotčeno v pramenech, roztroušených zejména ve fondech českých archivů. Zdaleka mi však nešlo o sepsání vyčerpávající genealogické studie a tak nepovažuji jejich dlouhodobé vyhledávání za skutečně nezbytné. Přesto i následující řádky nebudou jen excerpce z literatury a domnívám se, že do problematiky genealogie Švíků vnesou přece jen více světla.

Ucelenější pohled skýtá materiál, shromážděný k pražským měšťanům Švíkům, i když ještě leccos zůstává neobjasněno. O jejich existenci víme už ze samého počátku 15. století. Tehdy vystupuje z pramenů osoba Jakuba Švíka (1404—1418), obyvatele Nového Města pražského, jehož potomky lze bez vážnějších mezer sledovat po sedm generací až do poloviny 17. století.⁸ Literatura k nim je relativně obsáhlá, my se o nich zmíníme jen velmi stručně.⁹

Jakubovi potomci zůstali v Praze a blízkém okolí, kde časem získali některé statky. V Praze nashromáždili poměrně značný majetek. Jak vysvítá z pramenů publikovaných V. Lívou¹⁰, před Bílou horou jim na Starém i Novém Městě patřilo sedm domů (z nich jmenujme např. „U Švíků“, „U Človíčků“, „U Fáfů“, „U Žlutických“...). Švíkové byli nepochybně měšťany váženými, mnohé z nich najdeme v úřadech novoměstských radních a císařských rychtářů. Postupně dosáhli povýšení mezi erbovníky i spřízněni se známými pražskými erbovními rodinami, jakými byli Petráskové z Plavče, Človíčkové z Popovic, Žlutičtí, Hrejsové, Pergerové z Častolovic a Voříkovští z Kundratic.¹¹

Zdá se, že první nobilitaci získali pražští Švíkové i spřízněného rodu Rakovnických z Perče, kterým byl v r. 1549. Toho roku (28. 10.) povolil císař Ferdinand I. Martinovi, Václavu a Cyprianovi, bratřím Švíkům, aby se psali z Perče. Přitom na ně převedl erb vymřelého, snad modrý rak na zlatém štítě, též i v klenotu.¹² Víme však, že jmenovaní bratři byli nevlastními syny novoměstského radního Jiříka Švíka (1510—1548) z druhého manželství. Protože jejich další osudy neznáme, dále můžeme sledovat jen členy hlavní linie rodu. Ta pokračovala Janem, Jiříkovým synem z prvního manželství, který byl bakalářem a později českobrodským rektorem (1538 až 1554).¹³ Další erbovní list dostal 3. 10. 1580 za své dlouholeté služby právě jeho nejstarší syn Daniel Švík (1560 až 1603), purkmistr, císařský rychtář Nového Města pražského, později rada a nejvyšší písař úřadu pražského purkrabství.¹⁴ Je nepochybné, že k této nobilitaci se vztahuje

Kráľův popis známého erbu nataženého luku v lidských pažích a přídomek „z Lukonos“.

Z literatury známe ještě jiný erb Švíků. Sedláček s odvoláním na „Salmovský erbovník“ blasonuje erb blíže neznámého královského rychtáře Šimona Švíka. Jde o červenostříbrně dělený štít s gryfem opačných barev, s mečem v drápech. V klenotu jsou buvolí rohy (stříbrný a červený), mezi nimi červené a stříbrné pštrosí pero.¹⁵ I když uživatelem erbu byla nepochybně osoba městského stavu, mezi pražské Švíky ji prozatím nedovedeme zařadit. V poměrně obsáhlých genealogických poznámkách J. V. Dobřenského jméno Šimona Švíka nefiguruje, nevíme ani, ve kterém roce k nobilitaci došlo.

Potomci Daniela Švíka (+1603) zůstávají v Praze ještě po roce 1620. Pobělohorské poměry je donutily k exilu, ale velkou část majetku v Praze se jim podařilo prostřednictvím plnomocníků prodat, část se dostala dědictvím do rukou Hrejsů a Voříkovských z Kundratic. O jejich další existenci hovoří četné zprávy z Frieberku, Pirny, Žitavy a Drážďan. V cizině se nevzdávají naděje na návrat do vlasti. Někteří bojují v saských, později i ve švédských službách, ale o jejich osudu bylo již rozhodnuto.¹⁶

O rytířích z Lukonos se v literatuře mnoho nedočteme. Drobné zmínky jsou spíše výjimečné. I Sedláček zná jen několik jmen. Více údajů předkládá Dobřenský, ale ani on neposunul naše znalosti výrazněji kupředu. Rovněž lokalizaci místa jejich původu se v zásadě nikdo nezabýval. Nejstarší známou osobou, uváděnou českými prameny, je krumlovský purkrabí Zdeněk Švík z Lukonos, připomínaný až(!) v r. 1461.¹⁷ Historie rodu je však nepochybně starší. Nedostatek jakýchkoli zpráv před polovinou 15. století naznačuje, že jeho původ bude zapotřebí hledat mimo současné hranice Čech.

V roce 1479 je v souvislosti s kratičkou držbou jistého zápisného zboží v Merklavicích na Vamberecku jmenován Jiřík Švík z Lukonos „seděním na Levíně“. Tímto zjištěním se konečně dostáváme na pevnější půdu. Na území českého státu bychom v 15. a 16. století našli hned sedm míst tohoto jména. Patřil k nim i Levín v Kladsku, ležící dnes jen několik kilometrů za státní hranicí v PLR [Lewin Kłodzki].¹⁸ Bylo to nejen sídlo levínské větve, ale jak se zdá i kolébka všech rytířů Švíků z Lukonos vůbec. Nelze vyloučit ani eventualitu, že jako první odtud přišli Švíkové, od počátku 15. století usazení v Praze a okolí. Společný původ obou rodin je totiž přes rozdílnost erbu a stavovské příslušnosti možný. Lze totiž předpokládat existenci zchudlého příslušníka rytířské větve, který trvale zakotvil v městském prostředí a jehož potomstvo se provozováním řemesla či obchodu zbavilo příslušnosti k rytířskému stavu a tím i práva užívání rodového erbu. Pozdější nobilitací získali tito Švíkové nazpět pouze starý přídomek.

V 16. století najdeme v Čechách už dobrou desítku mužských příslušníků rodu v rytířském stavu, spřízněných se známými českými vladyckými rodinami (např. z Labouně, z Mečkova, z Újezda).¹⁹ Nedostatek spolehlivých zpráv však o nich nedovoluje říci nic podstatnějšího. Dále vedou jen informace o levínské větvi rodu. Příjmení „Levínský“, kterým se její členové bezpečně odlišovali od ostatních Švíků, se poprvé objevuje v roce 1523. Toho roku se připomíná Jan starší Švík z Lukonos, majitel Levína v Kladsku. Jeho osoba je totožná s Janem Švíkem, jindy Janem Levínským z Lukonos, který byl ve 30. a 40. letech 16. století úředníkem v Litomyšli. Ve městě mu patřily dva domy, o nichž hovoří záznamy z let 1543 a 1546.²⁰ Po tomto roce z Litomyšle mizí a objevuje

Náhrobek Anny Švíkové z Lukonos (zem. 1580) — detail erbu. Foto J. Novotný.

se až po několika letech na Moravě, na dačickém panství Krajířů z Krajku. Pokusme se nyní zrekonstruovat události, které vedly k jeho odchodu z Čech.

Jak známo, potlačení protihabsburského odboje v roce 1547 přineslo i obnovení svatojakubského mandátu z roku 1508. Tento krok znamenal přímou perzekuci Jednoty bratrské v Čechách, především na korunních statcích. Královskému fisku padla do rukou i Litomyšl, zabavená českobratrskému šlechtici Bohuši Kostkovi z Postupic. Kostka totiž patřil nejen k hlavním iniciátorům odboje, ale vedle Viléma Křineckého z Ronova byl i předním politickým vůdcem Jednoty bratrské v zemi. Z králova nařízení byly též uzavřeny bratrské sbory (jeden byl i v Litomyšli) a stoupenci jednoty byli do šesti týdnů vypovězeni z Čech.²¹

Cílem mnoha postižených se stala Morava, kde k pronásledování bratří vůbec nedošlo. Sem se uchýlil i Kostkův úředník Jan starší Švík z Lukonos, jehož příslušnost k jednotě je víc než pravděpodobná. Zlomky dochované korespondence svědčí o tom, že měl na Moravě vlivného přímluvce, který jej mohl do služeb ke Krajířům doporučit (dačičtí Krajířové byli známými příznivci jednoty). Touto osobou nebyl nikdo menší, než sám zemský hejtman Václav z Ludanic, který se ve věci ochrany českobratrské víry na Moravě nebál postavit ani proti králi a který je dobře znám svým neohroženým vystupováním na brněnském sněmu v roce 1550.²²

V roce 1552 byl už Jan starší Švík z Lukonos úředníkem v Dačicích. Víme ale, že dlouho ve službách pánů z Krajku nepobyl. Když „morové povětrí“ přineslo smrt

jeho dceři, zeti a dvěma malým vnukům, rozhodl se k návratu zpět na Levín. Zdá se, že odjel už zjara r. 1553 poté, co se postaral o zabezpečení dvou zbylých sirotků, a že se na Moravu už nevrátil.²³ Zemřel někdy kolem roku 1560. Lze tak usuzovat podle toho, že roku 1559 se jeho syn Jan naposledy nazývá Janem mladším.

Kromě zemřelé dcery neznámého jména měl Jan starší ještě další potomstvo, jehož matkou mohla být podle jistých souvislostí Anna Bádorská z Újezda.²⁴ Především to byl už zmíněný Jan mladší, jehož existence může být nepřímo doložena zprávou z roku 1523. Na Moravě se poprvé připomíná společně s otcem v roce 1552. V letech 1559—1563 už vystupuje jako úředník Jiřího Váleckého z Mírova na Miroslavi (později na Hostimi). Asi od r. 1562 mu patřil dvůr v městečku Mitterdorfu (tak se kdysi nazýval střed Miroslavi s trhovým náměstím), v letech 1563—1565 se píše na domě v Lidměřicích. V letech 1561 až 1563 je jmenován jako Jan Švík, později výhradně Jan Švík Levínský z Lukonos.²⁵ Zdá se, že na Moravě trvale nezůstal a že je totožný s Janem Levínským z Lukonos na Levíně, připomínaným v r. 1572.²⁶

V roce 1562 se poprvé dovídáme o jeho sestře Justině, která byla v té době už vdovou po Havlovi z Vrchlábí na Třeběticích (+ 1556).²⁷ V roce 1585 byl jejím druhým manželem Gabriel Piasecký z Piasku, drobný šlechtic slezského původu, úředník velkobystřických pánů z Fulštejna a později strážnických Žerotínů.²⁸ Pravděpodobně přežila i jeho a zbytek života strávila na náměšťské tvrzi u svého syna Havla z Vrchlábí. V Náměšti (na Hané) také zemřela a byla tam i pochována „v pondělí svato-dušního léta 1594“.²⁹

Jisté nepřímé doklady umožňují zařadit k dětem Jana staršího vedle Anny Švíkové i Dorotu, v roce 1574 manželku Jana staršího Okrouhlického z Kněnic na Šakvicích. Cerroni píše, že z tohoto manželství se narodily dcery Markéta a Anna. Dorota Švíková žila ještě v r. 1584, kdy jí patřily vinohrady a dům v Žeravicích u Kyjova.³⁰

Manžel Anny Švíkové (+ 1580) Jaroslav Valkoun z Adlaru byl potomkem starobylé české rodiny, jedné z odnoží široce rozvětveného a významného rodu Janoviců. Příjmení „Valkoun“ užívali Adlarové už v 15. století, kdy jsou uváděni mezi vladykami boleslavského kraje. Na Moravě měl nějaké zboží údajně už Mstidruh z Adlaru (1409—1438), ale s dalšími mužskými členy rodu se tu setkáváme až ve 2. polovině 16. století.³¹ Bylo to v době, kdy Valkouni z Adlaru mohli na starou slávu svého rodu už jen vzpomínat. Snad až na výjimky patřili k nevýznamné vrstvě chudého rytířstva a živili se stejně jako

Švíkové z Lukonos ve službách bohatších a mocnějších pánů.³²

Jaroslav Valkoun z Adlaru vystupuje na Moravě poprvé v roce 1569. Toho roku pečeti poručení Závěše z Vického na Polehradicích, v r. 1570 je uváděn jako majitel purkrechtu v Milonicích u Bučovic. Je totožný s Jaroslavem Valkounem z Adlaru, který se v roce 1568 dělil s bratry Václavem ml. a Zikmundem o statek Vlčí Pole na Mladoboleslavsku. J. Pilnáček jej zná jako synovce pernštejnského úředníka Oldřicha Valkouna z Adlaru (+ 1581), držitele svobodného dvora v Prostějově a mlýna v nedalekých Čechočovicích.³³

Ani Jaroslavův úděl nebyl jiný. V roce 1581 je úředníkem v Bohdalicích na Vyškovsku, v r. 1590 vystupuje jako zmocněnec strážnického pána Jana Jetřicha ml. z Žerotína a v r. 1591 ve stejné funkci u Fridricha z Žerotína na Židlochovicích. Svobodný dvůr ve Stříbrnicích u Buchlova byl jeho majetkem už v r. 1578 a patřil mu nejméně ještě v r. 1585. Podle Cerroniho zemřel v roce 1594³⁴, pohřben byl s velkou pravděpodobností vedle své ženy ve starém buchlovském kostelíku.

Přímým podnětem ke zjištění nezbytných informací o Jaroslavovi Valkounovi z Adlaru se stal až nález náhrobníku Anny Švíkové. Jeho jméno, figurující v textu náhrobního nápisu, významně přispělo nejen k osvětlení poněkud záhadně vyhlížejících souvislostí spojených s objevem památky na buchlovském hradě, ale také pomohlo objasnit působení „neznámého rodu“ levínských Švíků z Lukonos na jihu Moravy. Nutno zdůraznit význam buchlovského náhrobníku jako jedinečného heraldického pramene, na jehož základě bylo možno kriticky zhodnotit dosud publikované, namnoze nepřesné a matoucí údaje o Švících a to jak z heraldického, tak v konečném důsledku i z genealogického hlediska.

Především je nyní bezpečně doložena existence dvou rodin Švíků sice stejného přídomku, ale odlišné stavovské příslušnosti a erbu. Současně mohlo být poodhaleno „tajemství“ původu nejen levínské větve Švíků a ostatních členů rodu rytířského stavu, ale snad i všech nositelů přídomku „z Lukonos“ žijících v minulosti na území českého státu. Nelze tedy než i v tomto případě znovu podtrhnout význam náhrobních kamenů jako památek vysoké vypovídací hodnoty. Nakonec ještě podotkneme, že náhrobník Anny Švíkové z Lukonos náleží ke hmatatelným důkazům existence někdejšího gotického kostelíka na vrchu Modle. Už proto bych se přimlouval za jeho důstojnější umístění, nejlépe snad v budoucnu přístupném objektu raně barokní kaple svaté Barbory.

Rekonstrukce rodiny Jana staršího Švíka Levínského z Lukonos

Jan starší
úř. v Litomyšli a Dačicích
1523 Levín,
1543, 1546 majetek v Litomyšli
+ kolem 1560
m. Anna Bádorská z Újezda(?)

?

?

N. dcera + 1552 m. Václav Žestocký z Hostovic, úř. v Oslavanech + 1552	Jan mladší úř. v Miroslavi (1523), 1552 1562, 1565 sv. dv. v Mitterdorfu, 1563, 1565 v Lidmě- řicích, (1572 Levín)	Dorota 1560 1584 v Žeravicích m. Jan starší Okrouh- lický z Kněnic na Šakvicích, 1574	Justina 1562, + 1594 1. m. Havel z Vrchlábí na Třeběticích (+ 1556), 2. m. Gabriel Piasecký z Piasku, úř. ve Velké Bystřici a ve Strážnici, 1585	Anna + 1580 m. Jaroslav Valkoun z Adlaru 1568 Vlčí Pole 1570 v Milonicích 1578, 1585 sv. dv. ve Stříbrnicích + 1594
2 děti + 1552	N. syn 1552	Adam 1552, 1561		

- 1 Nálezcem památky, dnes označené inventárním číslem 3670, byl nedávno zesnulý správce hradu Vítězslav Novotný. Fotografie a všechny nezbytné informace stran nálezů, rozměrů, jakož i určení materiálu laskavě poskytl nynější správce objektu, prom. hist. Jiří Novotný. Bez výhrad jsem přijal i jeho teorii o původním umístění památky.
- 2 Srov. A. Bartušek, Výtvarné a kulturní památky v okolí Buchlova, Buchlov, státní hrad a okolí, Praha 1956, s. 18; A. Verbík, Černé knihy práva loveckého na hradě Buchlově, Brno 1976, s. 16, 71; Uherskohradištsko (VM), Brno 1982, s. 652.
- 3 Bartušek, c. d., s. 5—8, 18; J. Petrů, Státní hrad Buchlov (Dějiny, stavební a umělecký vývoj a význam hradního areálu), Brno 1982, nestr.
- 4 V. Král z Dobré Vody, Heraldika, Praha 1900, s. 130, 321. Barevně poněkud odlišná je autorova kresba erbu Švíků, uložená v Heraldické sbírce Archivu Národního muzea (ANM) v Praze, kart. 59 — zde v klenotu modrá křídla (luk je zlatý). Nádhernou miniaturu erbu Matouše Švíka z Lukonos, datovanou 11. 3. 1614, najdeme v pamětní knize pražského Undrláku [skladu slaných ryb] — reprodukuje Pražský sborník historický 7, 1972, obr. č. 12. Nutno podotknout, že na rozdíl od Králova tvrzení zde žádná křídla v klenotu nejsou. Bylo by rovněž zapotřebí srovnat barevný originál s dosavadními popisy v literatuře(!); A. Sedláček, Českomoravská heraldika 2, Praha 1925, s. 167.
- 5 ANM v Praze, Heraldická sbírka, kart. č. 59 — Švíkové z Lukonos, pečeť pod papírovým krytem (o Kolářově identifikaci kamzických rohů lze ovšem pochybovat). Za informace z této sbírky vděčím PhDr. P. R. Pokornému z Prahy.
- 6 Srov. např. Královo chybné přisouzení erbu s lukem Levinským z Lukonos; J. Pilnáček (Neznámé rody a znaky staré Moravy, Brno 1983, s. 151) rovněž oba rody nerozlišuje a tvrdí, že starý rytířský rod Švíků z Lukonos užíval erbu ruky napínající luk. Odvolává se samozřejmě na V. Krále a A. Sedláčka, ale důležitý údaj, který Sedláček převzal od M. Koláře, zcela pomíjí.
- 7 SOA Brno, A 12-Akta šlechtická, i. č. LXXVI 27/1-9. 11. 1552 Dačice.
- 8 SÚA Praha, Genealogická sbírka hr. Jana Václava Dobřenského z Dobřenic (dále jen GSD), č. 1102, heslo z Lukonos, Švík Levinský. Na několika místech autor Švíky rovněž nerozlišuje. Za obeznámení s tímto pramenem jsem zavázán J. Stiborovi z Ostravy.
- 9 Z nejdůležitější literatury k pražským Švíkům srov.: J. Hejnic — J. Martinek, Rukověť humanistického básnictví, sv. 5; Sborník příspěvků k dějinám hlavního města Prahy 9, 1935; T. Bílek, Dějiny konfiskací 1, Praha 1882; Sborník Národního muzea, řada A, 13, 1959; Berní rula 3 — Pražská města, konfiskace majetku; časopis Rodokmen 1—3, Praha 1946—1948; R. Jelinek, Die Böhmen in Kampfe um ihre Selbständigkeit 1618—1648, Praha 1916, 2. díl; Ottův slovník naučný (dále jen OSN) 14, 24.
- 10 V. Líba, Studie o Praze pobělohorské, Sborník příspěvků k dějinám hlavního města Prahy 9, Praha 1935, s. 28, 29, 34, 172, 189, 200, 209, 227, 233; GSD, č. 1102. Četné údaje i v další literatuře — viz pozn. č. 9.
- 11 Viz pozn. č. 10.
- 12 Sedláček, c. d., s. 646, 193.
- 13 GSD, č. 1102.
- 14 A. Král v. Dobrá Voda, Der Adel v Böhmen, Mähren u. Schlesien, Prag 1904, s. 262; J. Hejnic, Náhrobky v lapidariu Národního muzea, Sborník Národního muzea v Praze, řada A — Historie 13, 1959, č. 4, s. 177.
- 15 Sedláček, c. d., s. 646. Erb je nápadně podobný erbu pražských měšťanů Kohoutů z Lichtenfeldu [A. V. Holejšovský, Karbanové z Volšan v letech 1505—1657, Heraldika a genealogie 4, 1982, s. 171].
- 16 Viz pozn. č. 10; K. Bednařík — V. Havelková, Česky psané závěti z fondů Státního archivu v Drážďanech, Sborník archivních prací 34, 1984, č. 2, s. 482.
- 17 GSD, č. 1102; Sedláček, Hrady, zámky a tvrze Království Českého (dále jen Hrady) 3, Praha 1932 (2. vyd.), s. 32.
- 18 OSN 15, s. 969, heslo Levín; GSD, č. 1102.
- 19 GSD, č. 1102.
- 20 GSD, č. 1102; Sedl., Hrady 1, Praha 1882, s. 10, 12, 20.
- 21 Sedláček, Hrady 1, s. 20, 21; J. Janáček, České dějiny, Doba předbělohorská 1526—1547, 1/2, Praha 1984, s. 241, 304, 330—332; Československá vlastivěda, Praha 1965, s. 387.
- 22 SOA Brno, G 7 — Listiny vrchního zemského soudu, sign. ZS III, i. č. 6; A 12, i. č. LXXVI 27/1-9. 11. 1552 Dačice; J. Skutil, Král Ječmínek a páni z Ludanic, Heraldika 11, 1978, č. 2, s. 37.
- 23 SOA Brno, G 7, i. č. 6; A 12, i. č. LXXVI 27/1-9. 11. 1552 Dačice; SOA Opava, Velkostatek Hoštálkova, č. 64, fol. 483; F. Křížek, Jmenný materiál v „Radním manuálu města Dačic“ z let 1545/50—1631, Časopis Rodopisné společnosti v Praze 14, 1942, č. 4, s. 88.
- 24 GSD, č. 1102; SOA Brno, G 12, Cerroniho sbírka č. 41, s. 105.
- 25 GSD, č. 1102; SOA Brno, A 12, i. č. LXXVI 27/1-9. 11. 1552 Dačice; V. Haňák, Moravsko-krumlovský okres (VM), Brno 1913, s. 253; SOA Brno, A 3, Stavovské rukopisy, Knihy půhonné, Půhony brněnské (dále jen PB), č. 22, fol. 220b, 336b, 384; č. 23, fol. 110b, 111, 302b, 303, 303b, 310b, 321b, 322, 322b, 361b, 374, 378, 415b.
- 26 GSD, č. 1102.
- 27 SOA Brno, A 3, PB č. 23, fol. 111; P. Tesař, Tlumačov, Vyškov 1925, s. 329.
- 28 Pilnáček, c. d., s. 116, 151.
- 29 SOA Brno, A 12, i. č. III 21—24. 6. 1594 Olomouc.
- 30 GSD, č. 1102; SOA Brno, G 12, č. 41, s. 105; R. Hurt, Svobodné dvory na Kyjovsku, Jižní Morava 8, 1972, s. 65. Významné doplnění poznatků o rodině Jana staršího Švíka z Lukonos by mohla obsahovat „Registra poručníků sirotků Václava Žestockého z Hostovic, úředníka na Oslavanech, o správě sirotčích jmění z let 1552—1563“, uvedená pod signaturou ZS II, i. č. 304 v inventáři k fondu G 6 v SOA Brno. Podle sdělení vedoucího badatelný SOAB PhDr. M. Čouпка je však tento materiál v současné době neznámý.
- 31 OSN 1, s. 14, 15, heslo z Adlaru; Pilnáček, Staromoravští rodové, Brno 1972 (2. vydání), s. 92.
- 32 Do panského stavu byl povýšen až Václav Jan Adalbert Valkoun z Adlaru na Zlonicích v Čechách, 27. ledna 1701 [A. Král, c. d., s. 1].
- 33 ZDO 3, s. 39, 40, 110; Sedláček, Hrady 10, Praha 1932 (2. vyd.), s. 98; Pilnáček, Staromoravští rodové, c. d., s. 92.
- 34 ZDO 3, s. 29, 201, 203, 207, 234; Uherskohradištsko, c. d., s. 652; SOA Brno, A 7, Příznávací berní listy, kart. č. 5 (Olomouc 1585, sv. Mikuláš); G 12, č. 43, s. 121.

Buchlover Grabstein der Anna Švik von Lukonos; das Wappen und das Schicksal Familie Švik von Levin in Mähren

In der sudmährischen Burg Buchlov wurde im Jahre 1969 ein aus dem heraldischen Sichtspunkte sehr kostbarer Grabstein gefunden. Er gehörte der Anna Švik (+1580), der Gemahlin eines kleinen tschechischen Edelmannes Jaroslav Valkoun von Adlar, der auf dem Buchlover Herrschaft siedelte. Der Autor brigt die Beschreibung des Denkmals sowie einen Bericht über die Umstände des Fundes an. Die ursprüngliche Lokalisierung des Grabmals ist für ihn das ehemalige St. Barbora — Kirchlein, das bis die Hälfte des 17. Jhs am Berge Modla nicht weit von der Burg Buchlau stand. Seine grösste Aufmerksamkeit widmet der Autor den heraldischen und genealogischen Fragen zweier Adelstammen, die einen identischen Familiennamen aber verschiedene Wappen trugen — der Prager Wappenbürger und Ritter Švik von Lukonos. Die erwähnte Anna Švik štammte wahrscheinlich aus einer in Glatzser Levin gesiedelten Zweig dieses Adels. In diesem Artikel sind einige prinzipiellen Irrtüme der ältesten heraldisch — genealogischen literatur corrigiert.

V čísle 21 Zpravodaje KGHO, který vyšel v r. 1985, byla zveřejněna první část Památníku Aloise Kožnára, vojína c. k. dragounského pluku č. 2 hraběte Eduarda Paara. Byla uvedena část rukopisu, která popisuje přesun pluku Moravou a Slezskem. Nyní zveřejňujeme pokračování popisu putování tohoto pluku dále na východ. Text je citován doslovně včetně pravopisných, stylitických a topografických chyb.

... Na den 21tého Července časně z rána jsme opustili Komárovice¹ cestou sme potkali velké houfi polských židu ubyrajících se do Běllice² jest naně hrzná podivána otrhaný a vyzáblí od lakoty a švindlu naše hoši se naně těší jak pry je budou pořadat v tom Strusově jeli sme přes obec Bujákov³ pak Kozi⁴ Kobernice⁵ až sme přijeli do města Kenty⁶ ale čím dále jsme tím výce je lid chudší a chudší jen takové dřevěné boudy malé jím složí za obydli. Zarazí čtyry sloupy dřevěné do země mezi nimy to propletou vrbovym protim a pak to omažou žlutou hlínou střechu si dělají z několika klacku nato si dají trochu slámy nebo mechu

17.

a mají stavení hotové [jenž zvou chatou]. Nemusela by tak byt bydná moc jsou zde pole jich zase lepší jen kdyby ty lidé tomu rozuměli ale oni tomu nerozumějí a nechtějí rozumět jsou lyny. W Kentě je na naměstí sme měli krátky odech jesto jeste dost krásné město a sice za hodinu vysednouc opouštěli sme město hned zaním překročili sme řeku Bělou⁷ dále sme jeli přes obec Andrechůne⁸ přes město Vadovice⁹ až do města Sbocnice¹⁰ kdež sme ubytovali město jest zcela dřevěny dosti velké ale moc chude a bydné. Jedouc přes město byli sme celý udiveny nad životem těch lidí z každych oken a dveři se valil kouř jako když hoří když sme nahlédli blíže spatřili sme uprostřed jizby ohniště a oni sedic okolo toho vařili jidla komín nejní ani na jednom stavení jen

18.

díra ve střeše kudy má ubýhati kouř ten ovšem se hrne kudy muže střechou i okny stoho si muže každý sám učiniti poněť jak bydné zde lidé žijí. Nejní snad jediné cháty ani hospodáře aby neměl svůj mlín jda okolo je mnoho utakového stavení slišet ven podivny hukot jsa popuzen zvědavostí nahlédl sem do vnitř siňky a tu spatřil sem hospodaře nebo jak zde nazývají kazdu jak mlel žito je to taková čtyřhrana brusnice a v té jsou zasazený dva kameny ten spodní stojí a ten druhý vrchní se otáčejí v tom vrchním je díra na straně a v té díře jest taková páka na hoře na zdi pohyblivě připevněná a tak pomoci té paky tím kamenem otáčeli při sobě pak měl hrnec se žitem a po zrnkách tam

19.

přihazoval z druhé strany zase chytal mouku ale nebyla to mouka byl to šrot z toho pak pečou chleby a takové

mlíny mají skorem všude.

Dne 23tého Července časně zrána sme opouštěli Chocnice¹¹. Jeli sme přes město Vadovice¹² minouc několik vesnic dorazili sme do města Kalvarie¹³ kdež sme na náměstí měli krátký odech jest to dosti hezké město nalézá se v dolíku vukol samé lesy a vrchy v pravo za městem se rozleha krásný velký zámek všude okolo nás se jen hemží samí židy jest sobota šabes jsou celí v paradě svrchníky vlečou až po zemi vlasy okolo uši nakrouceny na hlavách vysoké měkké sametové klobouky velké houfi židu se jich sem sešlo všude se to snímí jen

20.

černá. Po krátkém čase vysednouc opouštěli sme Kalvarii jeli sme přes obec Lanškrovi Rudniky Krakov¹⁴ nám vstal na levé straně až do města Mišlenice¹⁵ které protéká řeka Sava¹⁶ tam sme se ubytovali sme jen postodolách to jsou stodoli ně takové jako unás stěží tam dáme dva koně sami ležime venku pod širím nebem ale voják musí být zvikly všemu i kdyby bylo pro nás ve stodole místa tak bysme tam nechtěli přenocovati poněvadž to nejní jisté aby to na nás se neselo koně jsou jen dost nepokojní tak stím hýbají až základem také se nám přihodilo že sme museli v pul noci vstanouti a vyvésti koně poněvadž se stodola povážlivě nahla k jedné straně museli sme zdruhé strany zakládati.

21.

V neděli 24 Července sme měli den odpočinku odpoledne se nás několik sešlo a šli sme k jednomu hospodáři u kterého měla být muzika přicházejíc ke stavení vydíme jak všichni jsou připraveni k tanci některá měla široké a krátké sukně a vysoké boty a na krku široké korále na hlavě pak babku hospodař zase měl koženky vestu vyšivanou dlouhé sako se sb'urami a v ustech dřevěnkou. Již sme se nemohli té hudby dočkat až najednou spustili ale ta hudba a ten tanec chytil jeden druhého a moc čerstva se otáčeli na jednu ostanou stat a hned na opačnou stranu se točí pobavíc se museli sme se rozejít každý ku svému hospodáři a připravit se na další cestu. Dne 25tého Července časně z rána

22.

sme opouštěli město Myšlenice jedouc skrz města všude stalo plno židu celé zástupí i ve oknech stáli všude samý žid až člověk trne připohledu na ně. Jeli sme přes město Strozu¹⁷ dále přes udolí až do města Dobrou¹⁸ do obce Polípany¹⁹ tam sme se ubytovali. Ale ten kraj ta chudoba dnes sme jeli opravdu chudým krajem všude ta byda největší vukol samé vrchy a lesy lid zde nosí kroj slovanský jak drátaři muži mladé hoši nosí plátěny kalhoty a kožené vesty hustou vlnou pošíť ale co nejpodivnější košili nosí přes kalhoty vytaženou přepásanou řemenem na hlavách nosí široké kulaté klobouky vypadají v tom nehezky ženy nosí plátěné býlé šaty vysoké boty na hlavách býlé šátky mí se ubytovali u jed-

23.

noho chlapa jes to první radní zde mu říkají podvojtí a starosta se nazývá vojt sme u něj vyšel nám z daleka vstříc košili měl vytaženou přes kalhoty vysoké boty košili pak přepásanou širokým řemenem naněmž mu vysel zahrnutý nuž jesto ale dosti jest to čili starý hulán jest u nás skoro celý pul dne vjela do něho krev vojenska. Ach Bože jak dale s námi bude čím dále tím huře jedem větší a větší býda mezi lidem panuje jedem to se nedá ani zdaleka přirovnat k našemu životu a ty jejich kuče jak vypadají každý si tady vystavý sám a sami dělají a žádný nemá ani krejcaru a ta býdná cesta jako jest zde přes samé strouhy dnes jsme jeli jeden za druhým museli sme jeti čím dále tím huře jest večer podvojtí starosta nás (podvojtí to jes jako unás starosta)

24.

volal na večerí nedali sme se dlouho pobyzet a šli sme okazal nám také svůj mlýn pak sme šli do jizby ale hned na prahu jsme museli ostat stati jizba byla plná králíků jen se to jimi hemžilo podposteli zase vyděli slepice a v koutě u dveří bylo také malé jaluvče každý sobě pomislit že tam příjemno nebylo aty lidé dost četná rodina stím tak žijou pohromadě jsou tomu zviklý jim to ani nepřide. Wejdouc do vnitř hospodyně hned nám předložila na stůl mísu bramborů rýži s mlékem mý sme se neměli k tomu ale učinili hospodáři tu radost a trochu sme pojedli po večerí nám nacpal dýmku starý voják jest k nám upřímným on věděl co voják musí všecko skusit. Také se nám postaral o zábavu přišli tam tři chlapi huděbníci jeden basu jeden housle a třetí klárinet

25.

přišlo několik heských děvčat ty nám ukazovali všelijaké tance čardaše čemu nás také učili stojí to opravdu zapodívanou. Srdečně sme se s nimi rozloučili děvčata nás

nechtěli ani pustit starý gazda se za námi smutně díval když sme odjížděli a tak jako když by zaslech jeho povzdech můj bože kde jsou ty časy když já jsem tak hle na koni seděl a jezdil již tak dávno tomu a smutně sklopil hlavu a vracel se domu.

Dne 26tého Července jeli sme samými vrchy a stráněmi že sme museli slézati s koni a jíti pěšky. Naše cesta vedla přes obec Witkovice²⁰ dále okolo města Timbarku²¹ Kamenice²² až do města Iimánova.²³ Přijíždějic ku městu již z daleka sme vyděli malebný obraz totiž stálo tam asi 40 židu sdlou-

26.

hými vlasi a vousy a dlouhými klarikami aš na zem a živě o něčem rozhodovali ale spatřili že tryskem projíždí dragouni tu jako dyž do nich blesk udeří dali se do útěku. Poněvadž na strany nebyla žádná ulice aby mohli zabočit stranou utíkali v Houfu před námi a mí je hnali jako stádo ovci oni se dragounu moc balí neb před námi jelo již před námi několik škadron ty zajisté žádnému neučinili nic dobrého vzláště židy odnich skusi proto mají takový strach že doběhnouc na náměstí utekli do všech ulic zde jest vůbec všechno v rukach židovských ať jest to obchod jaký koliv menší i větší závody jako i parní pili to všecko v rukach židovských. Na náměstí sme měli malí oddech stojic tak chví-

27.

li zaslechli sme zvuky hudby tu zjedné ulice vyhrnula celá svadba napřed ženich s nevěstou za nima družba se svadebčany za nima pak huděbníci všecky v pestrých krojích ubýrali se s kostela domu při pohledu na ně sem si spoměl že něco podobného jsem viděl v naší narodopisne výstavě ženich měl visoké boty dlouhý svrchník se šňurami vyšitý. Nevěsta krátkou červenou sukni a velký byl šátek přes sebe, byla naní znamenitá podívaná. My po krátkém odechu vysednouc jeli sme dále židě ňák ukazovali z oken bázlivě. Noví Sandec²⁴ v předměstí v jednom dvoře sme se ubytovali. Celé město jest takřka židovské ale dosti vystavěné a co poutá nejvíce zrak přichoziho jest nádherné

28.

vystavěná radnice uprostřed náměstí je naní viděti práci uměleckou zvláště když sme se bliže nato vyptali tak nám pověděli že tu stavbu provedl jeden česky stavitel. Dne 27tého Července jsme jeli dále minouce město jeli zas jen samim chudým krajem minouc několik vesnic přijeli sme do města Grýbova²⁵ musím ještě podotknouti že v novem Sanci překročili řeku Durajec²⁶ která jest v městě 380 m široká. Přejeli jsme do Gribova hned skraje bylo viděti velké houfi židu celé roztrhané a špina z nich jen čpí na náměstí sme odpočivali. Protéká jej řeka Běla²⁷ město jest celé židovské za městem v jedné obci sme se ubytovali jménem Inbark²⁸, byl jsem zněkolika kamarády u

29.

{prázdná stránka}

30.

{prázdná stránka}

jednoho žida, který nám nechtěl dovoliti bráti vody z jeho studny. Ale kde pak by na nás přišel žid když nevěděl jak nám to zamezý tak vzal sekeru a urazil vokov my museli chodit pro vodu daleko za to sme si každý (bylo nás 8) v noci vybrali pěknou slepičku do tanystry než on se zrána probudil mi již byli pryč oni byli všude oňakou tu drubež chudší kde nás měli na bytě proto že dragouni také rádi něco mlsného a kokeširy sebou vozí i by si mohli něco uvařit mi nic nekoupili nybrž nač nám přišla chuť sme si upravili.

Dne 29tého Července časně zrána opouštěli sme Inbark minouc města několik obcí sme do města Mariapola²⁹ velké to město většina židovská, zde se

nalézají velké hůtě a továrny petroleové kde se vyrábí petrolej všechen vzduch je skažený plinem petroleovim za městem jsou vystavěny velké piramidy ze sudu petroleje jak velké domi vypadá to když nato zdáli se dívá musí jich tam být na sta tisíce. Dale sme jeli přes obec Strodal Zagorany³⁰ přes město Gorlici³¹ kde sme překročili řeku Wislavku³² dále přes Paciado klecany³³ až do města Becz³⁴ tam na náměstí sme odpočívali město celé židovské špinavé a rozbyté po krátkém odechu vysednouc jeli sme dále přes obec Rapíka Sedlesko Pračisko Karolány Slavněnc³⁵ až do města Jasla kdež sme se Ubytovali v předměstí tak zvané Ulasovice³⁶ čím dále jedem tím lepší a lepší kraj již tam nejsou takové vrchy výce polnosti již

zde roste pšenice a jiné obyli a vše jest lepší lidé nosí kroj zase trochu jiný muži nosí býlé svrchníky z rezného plátna vysoké boty nahoře kus přehrnuté košile vytaženou přes kalhoty přepásanou 20 až 30 centymetru širokým řemenem plechem žlutým a coky ozdobený ženy pak nosí sukně a boty vysoké šátky přes sebe vše z rezného plátna již si sami vyrábějí, zde nejvíce přadelnictví provozují, jak muži tak i ženy si stoho šiji šat. Jest večer na náměstí plno židu scházejí se k jednomu domu kdež jest jejich modlitebna. Když jich bylo heský počet okolo padesáti vešli do domu my jsouce zvědaví co tam budou dělali šli sme tam také se podívati okna měli zabeđená okenicemi a v těch byli malé otvory tak že tam

bylo možné nahlédnouti na stole, dosti prostrané jizbě měli rosvíceno asi deset svící okolo stáli neb seděli žide každý drže vruce velkou knihu bylo mezi nimi ticho hrobové jen jeden na hlas předříkával modlitby to trvalo jen několik minut tu pojednou tak jak by donich čas v jel začali křičet a vřestit jako posedlé dělající přitom všelijaké posuňky krouťíce hlavami vyskakovali do výše rukama všelijako rozhazovali a přitom zvuky ze sebe zvířeci vidavali vrchol bylo to že rábyn jejich byl celý zaobalený v nějakém rouše tak že jej nebylo ani viděti a v tom skákal do výše hned zase se klaněl až k zemi před nějakou truhlou no skrátka bylo to všecko moc směšné my nabaženy jsouce dosti té tak vzácné po-

divané šli sme ku svým domovům.

Dne 30tého Července časně z rána sme překročili na dalším pochodu jeli sme přes obec Gurajovice Warzica³⁷ a dále přes Zimovody Szebnicz³⁸ přes Moderovku Krasnice Polabku³⁹ čím dál jedem tím lepší a lepší kraj žádné vrchy jen rovina a pole urodný. Také ovoce je zde bohata krajina hned ve Slezku a v Polsku zvláště jeho strašná síla také sme jeli okolo dolu petroleovích jsou velké jsou u města Krasna⁴⁰ stojí to opravdu za podívanou jesto naramně rosáhlé sme dnes prý na poloviční cestě musí to býti strašná dálka již jedem celích 14 dní a to dosti ostře každý den ujedeme 35—40 kylometru i více a ještě tak daleko kde přeci jest

ten Tarnopol. Naše páta švadrona má býti položená do města Strusova někde až na hranicích Ruských a naše nešťastná česká těla má býti vydána na pospas dravim vlkům a medvědům kterých se tam prohání celá hejna br až se třesu mráz mi jde celím tělem a vduchu vidím tlamu šklenycí se šelmy jak namě cení své ostré zuby. Máme to krásné vyhlídky do města Štrusova. Prohledal jsem všecky mapy ale o Strusově ani památky není, tam není označen jako město ani jako vesnice ba vůbec nikterak začínám pochybovati že tam toho místa jmeno jest, teď, sem na něco vspoměl zem prý se točí kolem své osy to nam říkal jako školakum náš starý Pán

učitel tak následkem toho se snad Strusov otočil někam až na konec to by bylo znamenité aby sme přišli mezi divochy a lidojedy máme to krásné vyhlídky můj Bože takovou dálku do takové nehostině země tam na Moravě tam sme našli náš druhý domov i ten nám nepřáli i ten sme museli opustiti sme jak stroj který muže řídití jak kdo chce jak jich rozkaz zní tak musíme poslouchati neboť sme „podaní“ přejdouc ještě několik obcí dorazili sme do obce Bjaňregy⁴¹ kdež sme ubýtovali, od samého jitra trvá hustý dešť sme celí mrzutý přejem si kdyby už toho byl konec poněvadž přitom mnoho skusíme.

Každý den jedem kolik hodin na koni přitom velká vedra a nám pod helmou nesnesitelnou ústa vyprahlá leckdes stojí u cesty soucitná duše s vodou ale nám nelze zastaviti jedem ostře.

Dnem 1. Srpna sme opustili Bjangřegy jeli sme přes město Krásno město dosti velké ale spustošené a chudé po celém městě nejní vyděti jen samé židy v dlouhých černých špinavých klerikách jsou zde velké sklady petroleové skrze město teče řeka Wisla⁴² minouc město jeli sme přes obec Ivanice Klímovku⁴³ přes výstavné město Rímánov⁴⁴ tam sme překročili řeku Sávu jedeme krajem dosti dobrým ale přec je viděti nalidu byda a chudoba největší dále jsme jeli přes obec Besko kdež sme překročili řeku Wyslok dále přes obec Sascím Novosielce Pisár-

ovice Jarovice⁴⁵ at jedna kterkoli obec v každé nalézá se zámek s překrásným parkem nejní jedna obec v které

by zámek nebyl. Dojeli až do krajského města Sanoku tam v příměstí sme se ubytovali, jest to město krásné a výstavné a velké protéká jej řeka San židu je zde strašná síla jest neděle vše svátečně nastrojeno muži nosí vysoké boty košile mají dnes čisté býlé jak sních stažené přes kalhoty až nad kolena pak sou přepásany širokým pasem nanichž mají rozličné přívěsky buď velký nuž neb klíče a jine věci přes sebe mají až na kotníky dlouhé svrchníky platěné jako z něj mají košile na hlavě velké slaměné klobouky

40.

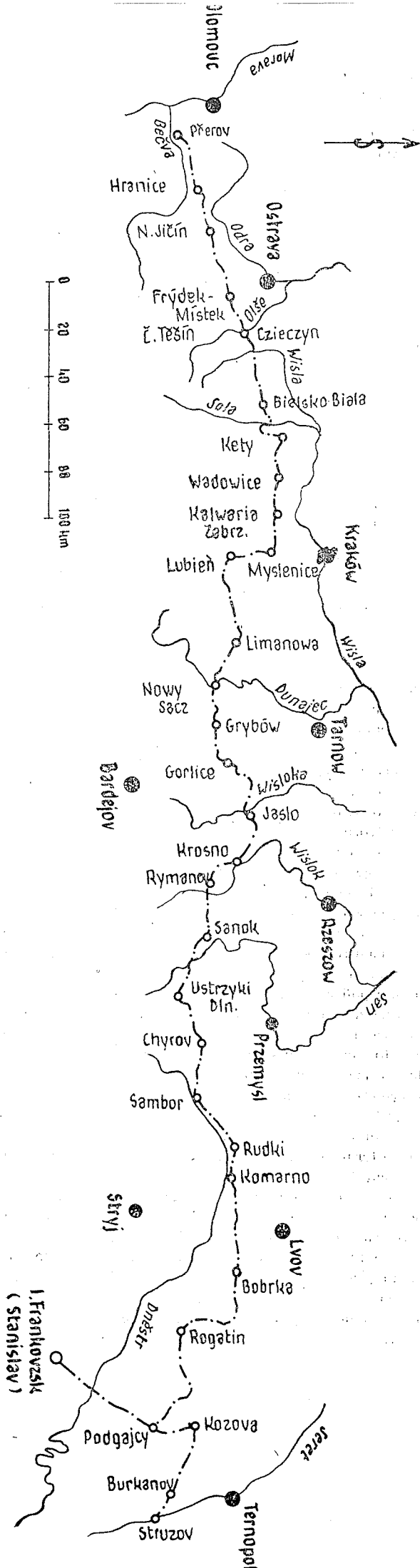
sdlouhými pentlemi vlasi nosí jak ženské dlouhy u mnohých i v copí spleteny. Ženské i dívky nosí celé býlé šaty z takové látky jak Můži mladé dívky nosí ve vlasech ruže a věnečky a na nohou většina boty v Sanoku travili sme dva dny...

Český dragounský pluk č. 2 byl založen r. 1672. Eduard hrabě Paar byl jeho 15. majitelem a vlastnil ho od roku 1890 do roku 1918⁴⁶.

Poznámky

- 1 Komorowice.
- 2 Biala.
- 3 Bujaków.
- 4 Kozy
- 5 Kobiernice.
- 6 Kety.
- 7 Asi řeka Sola.
- 8 Andrychów.
- 9 Wadowice.
- 10 Chocnia.
- 11 Chocnia.
- 12 Opět je uvedeno město Wadowice, text je místopisně zmatený.
- 13 Kalwaria Zębrzydowska.
- 14 Lanckrona, Rudnik, Kraków.
- 15 Myslenice.
- 16 Řeka Raba.
- 17 Stróža.
- 18 Dobra.
- 19 Lubień.
- 20 Asi Wilkowisko.
- 21 Tymbark.
- 22 Asi Kamionna.
- 23 Limanowa.
- 24 Nowy Sacz.
- 25 Grybów.
- 26 Řeka Dunajec.
- 27 Řeka Biala.
- 28 Szymbark.
- 29 Glinik Mariampolski.
- 30 Zagórzany(?).
- 31 Názvy obcí jsou topograficky přeházené.
- 32 Řeka Ropa (řeka Wisloka protéká Jaslem).
- 33 Obce se nepodařilo identifikovat.
- 34 Biecz.
- 35 Obce se nepodařilo identifikovat.
- 36 Obec se nepodařilo identifikovat.
- 37 Warzyce(?).
- 38 Szebnie(?).
- 39 Obce se nepodařilo identifikovat.
- 40 Krosno.
- 41 Obec se nepodařilo identifikovat.
- 42 Řeka Wislok.
- 43 Iwonicz, Klimkówka.
- 44 Rymanów.
- 45 Zarsyn, Nowosielce, Pisarowce, Jurowce.
- 46 60 let na trůně císařském, Praha 1908.

Mapka s trasou přesunu (nakreslil Zv. Dragoun)

Der Autor setzt mit der Schilderung der Gedenkbuchels von Alois Kožnar, Soldaten des k. k. Dragonerregiments

No 2 des Grafen Paar fort (siehe Zpravodaj KGHO, 1985, No 21). Nach dem Durchzuge von Mähren und Schlesien schildert es einen weiteren Marsch des Regiments ostwärts nach Galizien im Jahre 1898. —mk—

Karel Miller

Erbovní listiny bohemikálníhoho charakteru ve Státním archivu ve Vratislavi

Mnohaletý systematický průzkum bohemikálních písemností v zahraničních archivech přivedl naše badatele i do archivů polských, které uchovávají značné množství materiálů vztahujících se k dějinám českého státu, zvláště pak našich částí Slezska. Výsledkem těchto studijních cest, podnikaných téměř každoročně převážně severomoravskými archiváři, jsou obsáhlé strojopisné soupisy bohemik zjištěných ve vybraných polských archívech. Tyto soupisy jsou prozatím určeny výhradně pro služební potřebu a neslouží jako celek badatelské veřejnosti. Chceme tedy alespoň formou předkládaného příspěvku upozornit na v nich obsažené prameny heraldiko-genealogického charakteru, resp. pouze na jeden, avšak velmi významný, druh — erbovní listiny.

Doposud byly erbovní listiny zjištěny a regestovány pouze při výzkumu v Archiwum Państwowy w Vratislavi. Podáváme zde jejich přehled formou regestů, při jejichž tvorbě jsme však byli závislí na regestech sestavovatelů soupisu bohemik. Je třeba mít na paměti, že jejich regesta vznikala povětšinou na základě excerptce inventářů nebo starých repertářů příslušných archivních fondů, nevycházela tedy z přímého studia samotného archivního materiálu. V několika případech nemůžeme proto jasně rozhodnout, zda se nejedná jen o privilegium na povýšení do vyššího stavu bez jakéhokoliv polepšení nebo alespoň konfirmace erbu. Většina listin se týká příjemců ze zemí České koruny, ale s ohledem na maximální vytěžení dosavadních soupisů v tomto směru je zde zahrnuto také několik privilegií pro cizí příjemce, k jejichž zařazení mezi bohemika opravňuje pouze jejich vydání, tj. Praha.

Regesta jsme seřadili podle fondů a v rámci těchto pak chronologicky¹. Připojili jsme navíc odkazy na základní literaturu a prostřednictvím citace Doerroyvy práce i na opisy listin v saalbuších². Naprostá většina regestovaných listin je uložena ve fondu Šlechtická znaková privilegia. Tento fond, původně čítající 205 listin, byl značně zasažen během 2. světové války a dnes sestává pouze ze 14 listin. Na tuto skutečnost upozorňujeme poznámkou, že příslušná listina není dochována. I takový údaj má svou cenu, neboť poukazuje na fakt, že bychom originál daného privilegia marně hledali v některém z archivů³.

Šlechtická znaková privilegia⁴

1508, X. 24. Dortrecht inv. č. 71 — nedochováno
Maxmilián, císař římský, povyšuje zámek Jelč s příslušenstvím na svobodné panství a jeho majitele Mikuláše Kotulínského do šlechtického stavu a uděluje mu erb. Něm., pečeť chybí.

1558, XII. 3. Praha inv. č. 25 — nedochováno
Ferdinand, císař římský, povyšuje Volfa Floryna s ohledem na zásluhy jeho otce doktora Michaela Floryna do šlechtického stavu Království českého s predikátem „von Lamstein“ a uděluje mu erb. Čes., pečeť chybí.
Doerr 36; Král 59.

1593, X. 20. Praha inv. č. 142 — nedochováno
Rudolf II., císař římský, uděluje Lorencovi Schneidérovi, zbrojmistrovi ve Vratislavi, erb. Něm., bez miniatury, pečeť chybí.

1596, XII. 6. Praha inv. č. 113 — nedochováno
Rudolf II., císař římský, uděluje bratřím Petru a Jiřímu Riedelovi za zásluhy v boji proti Turkům predikát „von Leuenstern“ a erb. Něm., pečeť.
Král 216.

1598, VI. 18. Praha inv. č. 185
Rudolf II., císař římský, povyšuje Izáka Walspecka do šlechtického stavu a uděluje mu erb. Něm., pečeť chybí.
Frank V/183.

1599, IV. 3. Praha inv. č. 68 — nedochováno
Rudolf II., císař římský, povyšuje dvorského medika Jana Kienasta a jeho bratry Františka a Leonarda do šlechtického stavu a uděluje jim erb. Něm., pečeť chybí.

1604, I. 1. Praha inv. č. 200
Rudolf II., císař římský, uděluje Jonáši Jordanovi z Vratislavi predikát „von Weisswasser“ a erb. Něm., pečeť.
Frank II/272 (uvádí rok 1605).

- 1606, XI. 29. Praha inv. č. 209
Rudolf II., císař římský, povyšuje bratry Kryštofa a Jana Zibfera za služby, které prvně jmenovaný vykonával u proviantního úřadu v Uhrách, do šlechtického stavu a uděluje jim erb.
Něm., pečeť.
- 1609, XI. 29. Praha inv. č. 53 — nedochováno
Jan Jiří Jindřich Godelmann, doktor práv, kurfiřtský saský rada, uděluje na základě palatinátu daného mu Rudolfem II. 1. 5. 1597 v Praze Anně rozené Henrychové, manželce Konráda von Rosenfeld, purkmistra ve Svídnici, a jejím bratřím Melchiorovi, Martinovi a Janovi erb.
Něm., pečeť.
- 1630, IX. 14. Vídeň inv. č. 56 — nedochováno
Ferdinand II., císař římský, povyšuje Martina Hofmanna, doktora práv a bývalého syndika ve Velkém Hlohově, do šlechtického stavu s predikátem „von Hoffe“ a uděluje mu erb.
Něm., pečeť.
Doerr 111; Král 91 (jako místo vydání uvádějí oba Řezno).
- 1630, VIII. 22. Praha inv. č. 89 — nedochováno
Ferdinand III., císař římský, povyšuje Jana von Lohr, císařského radu, doktora teologie, oficiála a kanovníka ve Vratislavi, a jeho bratra Melchiora Budera von Lohr do šlechtického stavu Království českého a uděluje jim erb.
Něm., pečeť chybí.
Doerr 121; Král 147.
- 1649, III. 24. Bratislava inv. č. 128 — nedochováno
Ferdinand III., císař římský, povyšuje Matyáše Rittmiller a jeho dcery Kateřinu a Dorotu do šlechtického stavu Království českého a uděluje jim erb.
Lat., pečeť.
- 1649, IV. 5. Bratislava inv. č. 50 — nedochováno
Ferdinand III., císař římský, povyšuje Jiřího von Hegevald za jeho i otcovy vojenské služby do šlechtického stavu a uděluje mu erb.
Něm., bez miniatury, pečeť chybí.
Doerr 129; Král 83.
- 1654, X. 19. Ebersdorf inv. č. 74 — nedochováno
Ferdinand III., císař římský, povyšuje Jana Marka Marci, děkana lékařské fakulty pražské univerzity, který se významně učeností, vydáním užitečných knih a v r. 1648 přispěl k osvobození Švédy obležené Prahy vytvořením studentské komanie a převzetím místa důstojníka, do šlechtického stavu s predikátem „von Kronland“ a uděluje mu erb.
Čes., pečeť.
Doerr 104; Král 154.
- 1674, I. 9. Vídeň inv. č. 197 — nedochováno
Leopold, císař římský, povyšuje Jindřicha Erdmana Weickerta, jehož předek Martin byl 8. 1. 1573 povýšen do šlechtického stavu, jeho syn Valentin padl ve Španělsku, Jindřichův otec Jiří ztratil v bitvě na Bílé hoře oko a zemřel jako hejtman saskolauenburského panství Buštěhrad, do rytířského stavu Království českého a polepšuje mu erb.
Něm., pečeť chybí.
Doerr 159; Král 292 (uvádějí datum 9. 10.).
- 1676, VII. 17. Vídeň inv. č. 146 — nedochováno
Leopold, císař římský, povyšuje Teodora Sommerfelda ze Schwiebusu a jeho bratra Kiliána, správce zemské pokladny, za vyřízení nebezpečných úkolů v Polsku a Braniborsku do šlechtického stavu Království českého s predikátem „von Sommerfeld“ a uděluje jim erb.
Něm., pečeť.
Doerr 161; Král 248.
- 1694, III. 4. Vídeň inv. č. 29 — nedochováno
Leopold, císař římský, povyšuje Jana Filipa Duchze, biskupského a hospodářského hejtmana na Janském Vrchu a v Žulové, a jeho bratra Jana Pavla, zemského staršího a deputovaného nisského kraje, do šlechtického stavu Království českého a uděluje jim erb.
Něm., pečeť chybí.
Doerr 173; Král 49.
- 1695, VI. 8. Vídeň inv. č. 47 — nedochováno
Leopold, císař římský, povyšuje Christiana Hangela za vojenské zásluhy jeho otce do šlechtického stavu s predikátem „von Hay“ a uděluje mu erb.
Něm., pečeť chybí.
Frank II/161.
- 1696, IV. 26. Vídeň inv. č. 155 — nedochováno
Leopold, císař římský, povyšuje Františka Thieboldta, sekretáře vrchního úřadu ve Slezsku, do rytířského stavu Království českého a uděluje mu erb.
Něm., pečeť chybí.
Doerr 175; Král 268.
- 1697, III. 3. Vídeň inv. č. 42 — nedochováno
Leopold, císař římský, povyšuje Karla Christiana Pfluga do stavu svobodných pánů Království českého.
Něm., pečeť chybí.
Doerr 176; Král 68 (uvádějí příjmení v podobě Gflug).
- 1700, VIII. 7. Vídeň inv. č. 188
Leopold, císař římský, potvrzuje Jiřímu Kryštofovi a Jiřímu Andreasovi Richterovi šlechtický stav s predikátem „von Walspeck“.
Něm., pečeť.
Frank IV/170.
- 1702, XI. 20. Vídeň inv. č. 144 — nedochováno
Leopold, císař římský, potvrzuje Janu Jiřímu z Rohrscheidu šlechtický stav, predikát a erb, udělený jeho otci Petrovi z Rohrscheidu.
Něm., pečeť.
Doerr 185; Král 216.
- 1707, VIII. 13. Vídeň inv. č. 41 — nedochováno
Josef, císař římský, povyšuje Jana Freyera, mešťana a obchodníka ve Vratislavi, jehož otec se zasloužil o udržování provozu štiavnických mědných dolů, do rytířského stavu Království českého s predikátem „von Freyer“ a uděluje mu erb.
Něm., bez miniatury, pečeť chybí.
Doerr 191; Král 62.
- 1709, XII. 20. Vídeň inv. č. 70 — nedochováno
Josef, císař římský, povyšuje Jana Jindřicha Langnera do rytířského stavu Království českého s predikátem „von Langner“ a uděluje mu erb.
Něm., pečeť.
Doerr 194; Král 139.

1725, VII. 8. Vídeň inv. č. 176
Karel VI., císař římský, povyšuje Jana Jindřicha Wagnera do rytířského stavu Království českého s predikátem „von Wagenau“ a uděluje mu erb.
Něm., pečeť.
Doerr 209; Král 289.

1728, V. 12. Laxenburg inv. č. 101 - nedochováno
Karel VI., císař římský, povyšuje Jiřího Richtera von Walspeck do rytířského stavu Království českého a polepšuje mu erb.
Něm., pečeť.
Doerr 214; Král 213.

1728, VI. 29. Gratz inv. č. 191
Karel VI., císař římský, povyšuje Arnošta Ferdinanda Mühlera von Mühlencron do rytířského stavu Království českého a potvrzuje mu erb.
Něm., pečeť chybí.
Doerr 214; Král 168.

1729, II. 1. Vídeň inv. č. 59 — nedochováno
Karel VI., císař římský, povyšuje Jana Josefa Hoffmana za služby konané u zemského hejtmantství v Nise do rytířského stavu Království českého a uděluje mu erb.
Něm., pečeť.
Doerr 215; Král 91.

1729, III. 10. Vídeň inv. č. 147 - nedochováno
Karel VI., císař římský, povyšuje Ludvíka Eduarda von Rohrscheid, vnuka Petra von Rohrscheid, do rytířského stavu Království českého a potvrzuje mu erb.
Něm., pečeť.
Doerr 215; Král 216.

1731, I. 2. Vídeň inv. č. 152 - nedochováno
Karel VI., císař římský, povyšuje Gottlieba Ferdinanda Thäubnera do rytířského stavu Království českého s predikátem „von Thäubner“ a uděluje mu erb.
Něm., pečeť.
Doerr 218; Král 264.

Augustiniáni-kanovníci na Písku u Vratislavi⁵

1604, V. 26. Praha⁶ inv. č. 202 - nedochováno
Jiří Bartold Pontan z Breitenberka, dómský probošt v Praze, apoštolský protonotář, kanovník v Olomouci a Bytomi, císařský palatin, uděluje Janu Arletovi z Otmuchova, komornímu sluhovi vratislavského biskupa Jana, erb.
Něm., pečeť.

1699, VII. 6. Vídeň inv. č. 250 - nedochováno
Leopold, císař římský, povyšuje Antonína Alberta von Tasso do stavu svobodných pánů Království českého a polepšuje mu erb.
Něm., pečeť.
Doerr 178, Král 264.

Sbírka rodinných dokumentů (Urkundliche Personalien)⁷

1725, IX. 8. Vídeň inv. č. 315
Karel VI., císař římský, povyšuje Fridricha Viléma Sommera ze Sommersbergu do rytířského stavu.
Něm., pečeť.
Doerr 210; Král 248.

1734, X. 20. Vídeň inv. č. 194
Karel VI., císař římský, povyšuje Karla Ferdinanda mimo jiné též za to, že jeho předek Mikuláš jako vyslanec císaře Rudolfa II. získal v roce 1594 pomoc v boji proti Turkům od cara Teodora Ivanoviče, do stavu svobodných pánů Království českého.
Něm., pečeť.
Doerr 222; Král 291.

Klášter křižovníků u sv. Matěje ve Vratislavi⁸

1635, VII. 11. Praha inv. č. 1077b - nedochov.
Jaroslav Bořita hrabě z Martinic, pán na Smečně etc., císařský tajný rada, komoří, nejvyšší hofmistr a místodržící v Království českém, císařský palatin, povyšuje Zikmunda Ambrosia Otto, kanovníka v Budyšině a probošta kláštera Liebenthal ve Slezsku, a jeho švagra Baltazara Nieringa, měšťana v Liebenthalu, do šlechtického stavu s predikátem „von Loewenfels“ a uděluje jim erb.
Něm., pečeť.

Poznámky

- ¹ Poněvadž se výhradně jedná o originály psané na pergamenu, uvádíme pouze jazyk listiny a dochovanost pečeti. Zmiňujeme rovněž skutečnost, zůstalo-li v listině prázdné místo pro namalování erbovní miniaturny. Není-li v regestu uvedeno jinak, jedná se vždy o šlechtický stav říšský nebo v původním regestu blíže nespecifikovaný.
- ² August von Doerr, *Der Adel der böhmischen Kronländer*, Prag 1900; Adalbert Ritter Král von Dobrá Voda, *Der Adel von Böhmen, Mähren und Schlesien*, Prag 1904. Jen v těch případech, kdy nejsou příslušné nobilitace a další povýšení ve zmíněných dílech uvedeny, odkazujeme na kompendium Karla Friedricha von Frank zu Döfering *Standeserhebungen und Gnadenakte für das Deutsche Reich und die Österreichischen Erblande bis 1806 sowie kaiserlich österreichische bis 1823*, Schloss Senftenegg 1967—1974.
- ³ Tak např. zjišťujeme, že dnes již neexistuje v originále známé a často citované, ovšem s opisů, privilegium pro Jana Marka Marci z Kronlandu.
- ⁴ Bohemika ve WAP ve Wrocławu, sv. VI, Opava 1975, s. 68—73, excerpoval dr. Bohumír Indra.
- ⁵ Soupis bohemik..., sv. VII, Opava 1976, s. 34, excerpoval dr. Bohumír Indra.
- ⁶ K této listině viz Karel Müller, *Neznámá erbovní listina palatina Jiřího Pontana z Breitenberka*, *Heraldická ročenka* na rok 1984, s. 78—79.
- ⁷ Soupis bohemik..., sv. III, Opava 1973, s. 99, excerpoval dr. Adolf Turek; Soupis bohemik..., sv. IX, Opava 1978, s. 22, excerpoval dr. Bohumír Indra.
- ⁸ Soupis bohemik..., sv. VIII, Opava 1977, s. 26, excerpoval dr. Bohumír Indra.

Die Bohemica unter den Wappenurkunden in AP Wrocław (Breslau)

Die Regesten der Wappenurkunden mit dem Bezuge zu den böhmischen Ländern, die das Studium der alten Repertorien der Staatsarchives in Wrocław (Breslau) entdeckte. Die Originale einer ganzen Reihe dieser Privilegien existieren schon nicht mehr, weil sie während des zweiten Weltkrieges vernichtet wurden.

—mk—

Čeplové z Belku na Staré Vsi nad Ondřejnicí

Příslušníci jmenovaného rodu, držící léno Starou Ves s Proskovicemi, se nikterak nelišili od ostatní drobné šlechty své doby, ba ani pro stavební vývoj staroveského zámku nemají význam. Přesto, či snad právě proto chci přiblížit jejich zajímavé osudy. Nejedná se zde o naprosto vyčerpávající genealogii rodu, ostatně celkem málo známého.

Za základ našeho přehledu můžeme vzít údaje o bratřích Janu starším, Vaňkovi a Adamovi, kteří roku 1494 prodali ves Sudice Janovi staršímu ze Žerotína na Fulneku. Bezpochyby manželkou tohoto Adama byla Veronika z Lomnice, o jejichž dceři a jejím náhrobku se podrobně zmiňuje Pilnáček¹.

Jan starší se pravděpodobně stal zakladatelem větve rodu, která žila v Opolsku-Ratibořsku. Ještě roku 1492 se zdržoval na Moravě, neboť jeho jméno se vyskytuje mezi osobami rytířského stavu, které byly přítomny vyhlášení zemského zřízení krále Vladislava II.² Zřejmě jeho syny byli Frydrych a Jan. Frydrycha nacházíme jako písaře smlouvy, již Jindřich Volfenberský ze Svirklana postupuje roku 1534 Valentinu Gusnarovi z Komorna ves Dolní Svirklany. Přitom se na listině podepisuje jako sestřenec Kleščovského. To by mohlo znamenat, že sestra Václava Kleščovského byla jeho matkou.³

Jan Čeple na Ponětích, o němž toho jinak mnoho nevíme, byl otcem Mandaleny, Mariany a Markěty; poprvé se s ním setkáváme roku 1538, v roce 1557 jej Bohuše Čeple na Staré Vsi nazývá svým strýcem, roku 1560 byl již nebožtíkem.⁴

Pilnáčkem jmenovaní Jiřík a Jakub Čeplové, kteří se připovídali k pozůstalosti po Bohušovi Čeplovi na Staré Vsi v roce 1590, byli pravděpodobně syny tohoto Jana.⁵

Zbývá ještě zmínit se o Janových dcerách. Mandalena byla již roku 1538 manželkou Václava Charváta Petroviče z Vetče, jejími syny byli Jan a Hynek Charvátové. Jan prodal svůj díl po matce ve vsi Březnici v knížectví Ratibořském i dům se zahradou v Ratiboři svému bratru Hynkovi roku 1565.⁶

Markéta darovala roku 1560 svému manželovi Václavu Prokopovi ze Světošovic ves Porýtice a díl v Slavíkově v kraji kozelském.⁷

Mariana prodala roku 1570 se svolením svého manžela Jiříka Bohdanovského ze Slimákova svůj dům po otci švagru Václavovi Prokopovi. A ještě roku 1581 prodala ves Blažejovice Jakubu Burňovi Šelihovi z Řuchova, od něhož ji roku 1593 koupil Hynek Prokop ze Světošovic.⁸

Pro naše další vyprávění má hlavní význam Vaněk či Václav Čeple, prostřední z výše jmenovaných bratří, který se stal zakladatelem moravské rodové větve. Na Moravě žil již v roce 1481, kdy pohaněl Beneše Pražmu z Bílkova a na Víceměřicích z 800 gr. širokých o držbu tvrže Leštné, k níž si osoboval lepší právo.⁹ Janovi z Žerotína a z Fulneku postoupil s bratrem Janem díl statku Sudice již v roce 1485, kdy týž Jan z Žerotína žádá o provedení vkladu Sudic do zemských desk krnovských.¹⁰ Roku 1492 mu do olomouckých desk vkládá Jan z Ochab a Hukovic tvrz a ves Bartošovice, podle níž se pak Václav psával.¹¹ Na Bartošovicích také zapisuje vkladem z roku 1505 věno

své manželce Dorotě z Petřvaldu ve výši 1 500 zl.¹² Před rokem 1504 se uvázal neoprávněně v sirotčí lenní statek Trnávku jménem sester Kateřiny a Alžběty Rychvaldských z Kateřinic a byl o to pohnán Janem Chorýnským z Ledské, manželem Alžbětiným. Blíže celou záležitost osvětluje znění nálezu: „Což se pak Trnávky dotýče, v kteréž držení Čeple řádem manským nevšel, než pro dobrý sirotčí v to se uvázal, dluhy platil i opravoval a zase toho požíval; což jest požil, to při něm zuostati jma a počtu s toho povinen činiti nemá...“¹³ Před rokem 1518 koupil za 1 720 kop gr. českých od Petřvaldských manský statek Starou Ves a Proskovice a zřejmě téhož léta zemřel.¹⁴ O údržbu tohoto manství měl ještě r. 1518 spor Václavův syn Jan s Hanušem z Petřvaldu, který se snažil prokázat, že suma nebyla zaplácena vcelku. Soud však dal právo Janu Čeplovi, „... poněvadž Jan Čeple provodí, že Váciav Čeple, otec jeho, Petřvaldskému za ves Proskovice a za lidi v Staré Vsi zaplatil s jich příslušenstvím podlé kupu 1 720 kop gr., že jest od sebe dosti učinil a víc povinován platiti není.“¹⁵ Jan Čeple si však Starou Ves neponechal, neboť zdědil jako starší syn po otci Bartošovice a navíc byl až do roku 1524 držitelem manství Stará Bělá s Výškovicemi, které toho roku přijal z biskupových rukou Ladislav z Kadaně.¹⁶ Jan se také v letech 1518–1521 připomíná v manském soudu. Starou Ves přijal jako léno v den sv. Floriána 1519 Janův mladší bratr Mikuláš v biskupském městě Ostravě.¹⁷ Zdá se, že Jana Čeple poutaly v té době zájmy jinde, neboť vkladem z roku 1522 prodává i zpurný statek Bartošovice Zikmundu Sedlnickému z Choltic.¹⁸ Ženat byl s Kateřinou Bítovskou z Bítova, pravděpodobně sestrou Václava Bítovského na Vladislavi, který se r. 1522 ženil s Janovou sestrou Hedvikou Čeplovou z Belku (+1528).¹⁹ Jeho druhá sestra Kateřina byla provdána za Moravana Matyáše Bystřického ze Studnic, držitele statku Štítiny v knížectví Opavském.²⁰ Kromě nich snad byla další jeho sestrou Johanka, roku 1531 vdova po Jindřichu Žopovském ze Žopov.²¹

Po roce 1524 se již s Janem Čeplovi na Moravě nesetkáváme, dokonce chybí i doklad o přijetí léna na Starou Ves, kterou jeho bratr Mikuláš dlouho nepodržel; roku 1526 mu byl dán nemocný rok, roku 1528 byl už nebožtíkem.²² Zdá se ostatně, že Jan Čeple je totožný s oním Janem, který se roku 1523 uvádí na Šanově či Šenově.²³ Na základě výše zmíněných skutečností se dá předpokládat, že Jan svého bratra Mikuláše nepřežil.

Zbývá zodpovědět důležitou otázku: zda byl Mikuláš Čeple ženat a zanechal-li potomky. Nikde totiž nenacházíme přímý doklad o jeho manželství a nikde také není výslovně řečeno, či synové byli Petr a Bohuše Čeplové, kteří se pak na Staré Vsi vyskytují. Jedinou alespoň trochu konkrétní stopou je zmínka o tom, že Bohuš Čeple jmenuje svým „ujcem“ Ctibora Chorýnského z Ledské k roku 1557.²⁴ Je tedy velmi pravděpodobné, že Petr a Bohuše byli syny Mikuláše Čeple a ten byl ženat s Lidmilou z Ledské, sestrou Jana Chorýnského, která byla již roku 1512 vdovou po Petru Ruprechtovi z Vrchlaby a byla podruhé vdaná. V roce 1526 již byla nebožkou.²⁵

Po Janovi Čeplovi zůstala pouze dcera Anna, kterou

si bral roku 1547 Jiřík Stoš z Kounic, vdovec po Mandaleně Birkové z Násile.²⁶

Petr pak přijímá i na místě svého mladšího nedílného bratra Bohunka v Kroměříži v sobotu po Nanebevstoupení Božím 1542 léno Starou Ves a Proskovice.²⁷ V mládí sloužil jako voják v království uherském pod velením Frydrycha Stoše z Kounic a na Bránici, který mu zadržel 70 tolarů žoldu, protože tuto částku dlužil Závaši Prusinovskému z Vickova, jemuž museli dluh uhradit Petrovi rukojmí.²⁸ Těmto rukojmím, jmenovitě Janu Čertorejskému a Václavu Drahanovskému ze Stvolové pak musel hradit jejich vydání Bohuše.²⁹ Petr koupil v roce 1547 rychtářství ve Staré Vsi od nebožtíka Adama Tylečka za 110 kop gr. českých, ihned zaplatil 10 kop závdavku a zavázal se splácet ročně po 5 kopách, ale ještě téhož roku zemřel.³⁰ V roce 1546 zasedal na manském soudu, roku 1550 však již držel jeho díl Staré Vsi mladší bratr Bohuše. Dáním biskupovým si však na tento díl činili nárok Petr Železník z Železného a Václav mladší Podstatský z Prusinovic. Zároveň se připomíná jako Petrova vdova Anna z Fulštejna, dcera Jindřichova, která po své tetě, též Anně z Fulštejna, dědila 50 zl. červených, jež v její nepřítomnosti vyzvedl Petr u Michala Radockého a ponechal si je pro sebe. Těchto 50 zlatých pak Anna vymáhala na Bohušovi jako držitel Staré Vsi.³¹

Starou Ves a Proskovice přijal lénem po jediní z Čoplů, Petrův mladší bratr Bohuše, až v pondělí „po božím vstúpení“ roku 1554 v Kroměříži.³² Před příštího roku jej zažaloval biskup o splacení dlužné sumy za rychtářství

ve Staré Vsi Petrovi, vnuku Adama Tylečka. Byl biskupem pohnán také o propuštění některých poddaných na jiné biskupské statky, a přestože zprvu souhlasil, zpěchoval se je pak vydat. Jednalo se zejména o Pavla Krejčíře z Proskovic a Jiříka Jestřába ze Staré Vsi.³³

Jeho manželkou se stala Zuzana Birková z Násile, dcera Jana Voka na Šilheřovicích a Markéty Bystřické ze Studnic.³⁴ Její bratr Alexandr Vok Bírka poháněl Bohuše roku 1559 o ujištění věna 150 zl. uherských a nadvěna 250 zl. uherských hlavním listem.³⁵

Bohuše pravděpodobně nebyl dobrým hospodářem a stále více upadal do dluhů. Už za jeho života se o něm říkalo, že má tolik dluhů, co statku a zřejmě to byla slova pravdivá. Jako všichni Čeplové se ani on netěšil pevnému zdraví a na podzim roku 1559 prodléval v Opavě na léčení. Ještě za života předešlého biskupa Jana Dubravia si nechal vystavit mocný list, aby mohl volně odkazovat svůj statek. Již z toho lze vyvodit, že se necítil zdráv a že neměl děti. Na podzim, brzy po 11. listopadu 1559, vyslal svého písaře Viktorína se svým poručenstvím, které udělal na mocný list biskupa Jana, a zároveň s písemnou žádostí o zpečetění poručenství k sousedním šlechticům. Hned po Bohušovi samém přitiskl svou pečeť Jindřich Ořeský ze Syříně. Potom se vydal Viktorín na Sedlnici k Mikuláši z Choltic, odtud pokračoval na Bartošovice k Václavu Sedlnickému a dále mířil na Starý Jičín k pánům ze Žerotína. Když však jel ze Starého Jičína, poručenství cestou údajně ztratil. Bohuše svému písaři asi příliš nedůvěřoval a za tento závažný

Erb Čepců z Belku ve vývodu Jiříka st. Sedlnického z Choltic v lenní knize olomouckého biskupství z r. 1502. Foto M. Pavlů.

přestupek jej dal vsadit do vězení. Za svého pobytu v Opavě Bohuše ústně ustanovil za poručníky svého statku Ondřeje Bzence z Markvartovic a na Porubě a Buriana Barského z Baště a na Frýdku, jimž zároveň sdělil, že mocný list biskupův najdou na staroveské tvrzi v černé truhle v zapečetěné škatuli. Živ se však už z léčení v Opavě nevrátil; zemřel zde v posledním listopadovém týdnu roku 1559. Jmenovaní poručníci ihned zařídili převoz mrtvého do Staré Vsi a chystali mu důstojný pohřeb, k němuž sezvali okolní šlechtu. Pohřeb se konal 29. listopadu a již po skončení obřadu se Bzenec s Barským představili smutečním hostům jako poručníci statku. Brzy poté svolali poddané ze Staré Vsi a Proskovic a zavázali je slibem poslušnosti. Bez otálení odjeli do Kroměříže a ústně vše oznámili biskupu Markovi. Obtížně asi vysvětlovali biskupovi ztrátu nebožtíkova poručení, vyjádřili však naději, že se písemnost jistě najde, a pokud ne, že jim svou poslední vůli Bohuše ústně v Opavě sdělil a zároveň jim pověděl o umístění biskupského mocného listu. Prosili tedy biskupa, aby z moci úřední vyslal některé osoby na Starou Ves k vyzvednutí a ohledání mocného listu, který by chtěli mít v případě potřeby k dispozici. Zároveň žádali, aby jejich výpověď byla zapsána do manských knih. Biskup jim stanovil den, kdy mají do Staré Vsi přijet, rozhodně však odmítl zápis do manských knih jako zbytečný. Ve stanovený den přijeli oba do Staré Vsi, kde se na tvrzi setkali s Václavem Sedlnickým a také s biskupovými komisaři, Jetřichem Petřvaldským z Petřvaldu a Jarošem Syrakovským z Pěrkova, kteří sepisovali inventář. Na výzvu Bzence a Barského, aby vyhledali mocný list, to zprvu odmítli udělat a teprve na jejich další naléhání skutečně otevřeli onu černou truhlu, v níž našli zapečetěnou škatuli s více listinami, mezi nimiž byl i hledaný mocný list. Ihned na místě si vyžádali jeho hlasité přečtení. Poté byl list uložen na původní místo a truhla byla komisaři zapečetěna.

Není pochyby o tom, že oba poručníci usilovně hledali ztracené nebožtíkovo poručení. Je otázkou, zda ho skutečně našli, jak později tvrdili. Dne 25. ledna 1560 však biskup svolal do Kroměříže všechny rukojmí za nebožtíkovo dluhy i oba poručníky. Na tomto jednání je jménem biskupovým vyzval Václav Tetour z Tetova (krátce nato zemřelý), aby ihned před biskupem předložili pořádné poručení, aby mohl v celé záležitosti rozhodnout. Ondřej Bzenec spolu s Janem Barským, který zastupoval nepřítomného Buriana Barského, vyjádřili podivení nad tímto příkazem, vždyť přece biskupovi všechny okolnosti poměrně nedávno vysvětlili. Jan Barský se přitom ozval, že se poručení našlo, že však na něm tři pečeti chybějí. Oba pak obšírně pověděli, že chtějí

všechny rukojmí ze Staré Vsi vyvadit, zaplatit dluhy i vybýt vdovu věnem, vymíňují si však, aby jim vynaložené peníze, které splatí a převedou na sebe, byly navraceny i s úroky. Biskupovo rozhodnutí tlumočil opět Václav Tetour. Protože neukázali platné poručení, biskup jako majitel manství Starou Ves a Proskovice podává hlavním věřitelům — Hynkovi staršímu Krušinovi z Lichtenburka, Janu Kozovi z Hradiště, hejtmanu na Kroměříži, Jarošovi Syrakovskému z Pěrkova, úředníku na Hukvaldech, Filipovi Liskovskému z Fryštátu, manskému písaři a Janu Kynovi ze Starého Kamene. Jak se zdá, hlavním aktérem ve společnosti rukojmích byl už v té době Jaroš Syrakovský z Pěrkova, který teprve roku 1554 získal biskupské léno Rychvaltice a vůči Ondřeji Bzencovi byl jistě osobně zaujat. Měl totiž nemalé spory s jeho bratrem Fabiánem a jeho manželkou Eliškou Zeidlicovou z Kaffunku o dvůr, řečený Nohavkovský ve vsi Skotnice, na nějž si činila Eliška právo po svém otci Jiříkovi. Navíc se prokázalo, že Jaroš navštívil staroveskou tvrz tajně, aby se ještě jednou podíval do černé truhly, odkud odcizil mocný list nebožtíkův.

Je těžko rozhodnout, která ze stran byla v právu. Poručníci nedokázali předložit platné poručení, rukojmí využili svého úředního postavení a bezpochyby i vlivu na biskupa.

Pokud byly vynešeny na půhony Bzence a Barského nálezy, jsou kromě jediného formulovány v jejich neprospěch, a to ze zcela malicherných (ovšem v té době plně uznávaných) příčin.³⁶ Zdá se, že biskup Marek byl o celé záležitosti rozhodnut už tehdy, kdy se poprvé dověděl o úmrtí Bohuše Čepce.

Vdova Zuzana Birková z Násile poháněla rukojmí a držitele Staré Vsi a Proskovic ještě roku 1563 o vydání 500 zl., které jí nebožtík manžel slíbil ze statku vydat v případě jeho smrti, tehdy už ovšem podruhé vdaná za Jaroslava Šípa z Bránice.³⁷

A ještě jedna zajímavost v naší historii stojí za zmínku. Zatímco v roce 1560 byla cena manského statku Staré Vsi vyjádřena obnosem 4 000 hř. gr. českých, zvýšila se již roku 1563 a v roce 1565 v pùhonech Ondřeje Bzence a Buriana Barského na 6 000 hřiven.³⁸ I to je bezpochyby doklad zlepšeného hospodářského stavu zanedbaného statku a zřejmě i znamení toho, že ve Staré Vsi vyrůstalo nové reprezentační panské sídlo. Jaroš Syrakovský z Pěrkova, muž jistě bezohledný a ctižádostivý, se dokázal chopit této příležitosti opravdu bez zaváhání.

Kdykoliv dnes procházím kolem staroveského zámku s krásnými renesančními sgrafity, vzpomenu na staré příběhy, zakleté v archivech.

Poznámky

- 1 Josef Pilnáček, Rody starého Slezska I., Jílové u Prahy 1969, s. 42.
- 2 František Matějka, Moravské zemské desky (dále MZD), 1480—1566, II., Kraj Olomoucký, Praha 1947, s. 89.
- 3 SOA Opava, Sbírka fotokopíí (dále Sbf), sign. II-27, vklad č. 114.
- 4 Tamtéž, sign. II-27, vklad č. 40, sign. II-28, b, c, vklad 74, 382; SOA Opava, prac. Olomouc, fond Lenní dvůr Kroměříž, Lenní kniha pùhonná č. 15 z let 1552—1565, fol. 122a.
- 5 Pilnáček, c. d., s. 42.
- 6 SOA Opava, Sbf, sign. II-27, vklad č. 40, sign. II-28 b, c, vklad č. 186.
- 7 Tamtéž, sign. II-28 b, c, vklad č. 74.
- 8 Tamtéž, sign. II-28, b, c, vklad č. 270, 382, 490.
- 9 Vincentius Brandl, Librí citationum et sententiarum,

- seu Knihy pùhonné a nálezové, Tomus VI., Pùhony Olomúcké od r. 1483—1493, Brno 1895, s. 159, č. 929.
- 10 Stanislav Drkal — Jaroslav Donát, Slezský stavovský archiv v Opavě, 1318—1850, inventář, Opava 1972, č. 434, s. 170.
 - 11 MZD II., Kraj olomoucký, s. 65.
 - 12 Tamtéž, s. 150.
 - 13 SOA Opava, Sbf, sign. II-81, Kniha pùhonů manského soudu v Kroměříži č. 6, 1499—1531, fol. 20a.
 - 14 Tamtéž, sign. II-81, fol. 40a.
 - 15 Tamtéž.
 - 16 SOA Opava, Sbf, sign. II-134, Lenní kniha č. 10, 1516 až 1564, fol. 16.
 - 17 Tamtéž, fol. 8.
 - 18 MZD II., Kraj olomoucký, s. 229.
 - 19 SOA Brno, Olomoucká kniha pùhonná č. 12, 1522 až 1524, fol. 286; Pilnáček, c. d., s. 68.

- 20 Pilnáček, c. d., s. 41.
 21 Drkal — Donát, c. d., č. 494, s. 189.
 22 SOA Opava, Sbf, sign. II-81, Kniha půhonů manského soudu v Kroměříži č. 6., 1499—1531, fol. 61a, 72b.
 23 Pilnáček, c. d., s. 42.
 24 SOA Opava, prac. Olomouc, fond Lenní dvůr Kroměříž, Lenní kniha půhonná č. 15, 1552—1565, fol. 122a.
 25 SOA Brno, Půhony olomoucké, č. 9, fol. 72, č. 13, fol. 117.
 26 Pilnáček, c. d., s. 41.
 27 SOA Opava, Sbf, sign. II-134, Lenní kniha č. 10, fol. 43.
 28 SOA Opava, prac. Olomouc, fond Lenní dvůr Kroměříž, Lenní kniha, č. 15, fol. 122a.
 29 Tamtéž, fol. 116b, 118a.
 30 Tamtéž, fol. 50a.
 31 SOA Opava, prac. Olomouc, fond Lenní dvůr Kroměříž, Lenní kniha č. 13, 1532—1551, fol. 216a, 263a, 263b, 264a.
 32 SOA Opava, Sbf, sign. II-134, Lenní kniha č. 10, fol. 86.
 33 SOA Opava, prac. Olomouc, fond Lenní dvůr Kroměříž, Lenní kniha č. 15, fol. 49a, 49b, 50a, 50b.

- 34 Pilnáček, c. d., s. 61.
 35 SOA Opava, prac. Olomouc, fond Lenní dvůr Kroměříž, Lenní kniha č. 15, fol. 158a, 158b.
 36 Tamtéž, fol. 182a, 182b, 184b, 185a, 192a, 192b, 193a, 202b—205b, 206a—210b, 211a—235a, 244a, 244b.
 37 Tamtéž, fol. 286a—287a.
 38 Tamtéž, fol. 290a—291b, 333b.

Der Adel Čepl von Belk auf dem Gute Stará Ves über Ondřejnice

Dem Autor ist es gelungen, durch Studium der Bücher des Kremsierer Lehenshofes, eine Reihe von Preiswürdigen Angaben über eine fast unbekannt Adelsfamilie Čepl von Belk versammeln, die die Eigentümerin des Stará Ves über Ondřejnice, eines Lehensgutes der Olmützer Bischöfe gewesen war.

—mk

Vladimír Kejla

Nejstarší barevná vyobrazení znaku města Ostravy

Pro poznání vývoje znaku města Moravské Ostravy jsou pečeti vůbec jediným pramenem až do první poloviny 18. století, kdy vznikla jeho první známá barevná vyobrazení.

Vedle jiných poddanských měst olomouckého biskupství bylo dne 18. 10. 1725 vyzváno také město Moravská Ostrava, aby zaslalo biskupské kanceláři otisky užíváných městských pečetí a barevné vyobrazení svého znaku. Získané údaje měly být otištěny v jednom z kalendářů, vydávaných olomouckým biskupstvím od roku 1716.¹ Městská rada odeslala dne 8. 11. 1725² do Kroměříže otisky dvou městských pečetí³ spolu s barevnou kresbou městského znaku.

Již na první pohled je patrné nepřilíš kvalitní výtvarné zpracování kresby, což může dosti zpochybnit věrohodnost jak kresby, tak i výpovědní hodnotu znaku samotného.

Popis znaku: V červeno-stříbrné kartuši je v červeném(!) poli na zeleném trávníku (resp. krajině s pozadím) bílý osedlaný doprava obrácený kůň ve skoku (spíše však v trysku). Kůň je bez uzdy a pod sedlem má třmeny. Sedlo s podbřišníkem je hnědé. Nad koněm poněkud vlevo je tmavě červený „chuchvalec“ nedefinovatelného tvaru, což mělo zřejmě představovat růži.

První informaci o této kresbě přinesl v roce 1971 Ladislav Baletka⁴. Svůj poměrně dosti obsažný a v mnohém přínosný výklad o znaku města Ostravy znehodnotil však stejně jako ve druhé verzi⁵ závažnou chybou, když pole štítu popsal jako černé. Tuto chybu pak nekriticky přejali i autoři příspěvků víceméně regionálního charakteru.⁶ Bohužel vstoupila dokonce i do rozsáhlého Čarkova díla o městských znacích.⁷

Druhá datovaná kresba znaku města Ostravy vznikla o tři roky později, v roce 1728, tentokrát na žádost písaře zemských desk Markrabství moravského v Brně Dismase

Josefa Ignáce rytíře Hofera. Ten se v letech 1727 a 1728 obrátil na všechna moravská města se žádostí o zaslání popisu památek a historie města a rovněž požádal o zaslání kresby panoramatického pohledu na město s označením význačných budov. Tato kresba mu měla sloužit jako podklad pro zhotovení mědirytiny pro připravovanou knihu.⁸

Do Moravské Ostravy adresoval Ignác Hofer svůj dopis dne 15. 6. 1728⁹, vedutu s průvodním dopisem mu zaslal ostravský městský písař Jan Palhon dne 17. 8. 1728.¹⁰

Nad kolorovaným pohledem na město se vznáší andělek držící v rukách stuhu s nápisem „dass Stadt Sigill“. Na této stuze je na tenké stužce zavěšen štít se znakem města Ostravy.

Popis znaku: Ve zlatě lemovaném štítě je na modrém poli doprava kráčející osedlaný bílý kůň s třmeny, ale bez uzdy. Sedlo je zlaté. Nad koněm uprostřed je červená pětilistá růže. Kůň nestojí na trávníku.

Tato veduta byla v minulosti velmi často reprodukována.¹¹ V souvislosti se znakem se o ní zmiňují Scheufler¹², Baletka¹³ a další. Indra se domnívá, že autorem této kresby je patrně ostravský malíř Kašpar Trman ml. nebo městský písař Palhon.¹⁴ Možnost, že by kresbu vytvořil městský písař, se nezdá být příliš pravděpodobnou vzhledem ke kvalitě kresby, která zcela určitě musela být provedena zkušenou rukou.

Další barevné vyobrazení znaku města Ostravy je součástí nesignovaného a nedatovaného obrazu, představujícího alegorii Spravedlnosti.¹⁵

Ústřední postavou tohoto obrazu, malovaného olejem na rozměrné dřevěné desce, je sedící žena, bohyně Spravedlnosti, s očima zastřenými průhledným pruhem látky, která drží v levé ruce váhy a v pravé vztyčený obnažený meč. Je obklopena čtyřmi znaky, přičemž horní dva jsou v kartuši a oba dolní drží jako štíty dvě pázata. V levém

Znak města Moravské Ostravy na kresbě z r. 1725. Foto B. Beilová.

horním roku obrazu se nachází znak rakouského císařství, pod ním dole znak markrabství moravského. V pravém horním rohu je znak olomouckého biskupství a pod ním dole znak města Ostravy.

Popis znaku: V modrém poli je na zeleném trávníku bílý osedlaný kůň bez třmenů a uzdy. Sedlo je červené, zlatě lemované, podbršíník je hnědý. Nad koněm vlevo je zlatá růže, jejíchž šest lístků se vzájemně překrývají ve směru hodinových ručiček.

Toto vyobrazení znaku města Ostravy mělo pro jeho vývoj určitě dosti značný význam. Zatímco obě předchozí kresby byly ihned odeslány mimo Ostravu, měli ostravští měšťané obraz Spravedlnosti s městským znakem téměř stále na očích. Podle Adamuse měl obraz původně viset v soudní síni ostravského magistrátu¹⁶, což by potvrdzovala obsahová náplň obrazu. Zwierzina ho v r. 1887 viděl na radničním schodišti.¹⁷ Zvláštní ztvárnění růže ve znaku nad koněm (překrývající se lístky) převzal i autor znaku na praporu ostravské národní gardy z roku 1848 a rovněž i pro tinktury mu byl znak na obraze do jisté míry vzorem.¹⁸

Určení doby vzniku obrazu Spravedlnosti se stalo velice zajímavým problémem.

Zwierzina¹⁹, a poté i Adamus²⁰, soudili, že bohyně Spravedlnosti nese podobu císařovny Marie Teresie. Tímto názorem se zřejmě nechal ovlivnit i Indra²¹, který, sice s jistou rezervou²², přikl autorství obrazu ostravskému malíři Františkovi Guminskému s tím, že v roce 1772 za malbu dostal při předělávání hodin na radniční věži 12 zlatých. Avšak samotný zápis v radničních protokolech ze 7. 11. 1772 o vyplacení peněz je tak neurčitý,

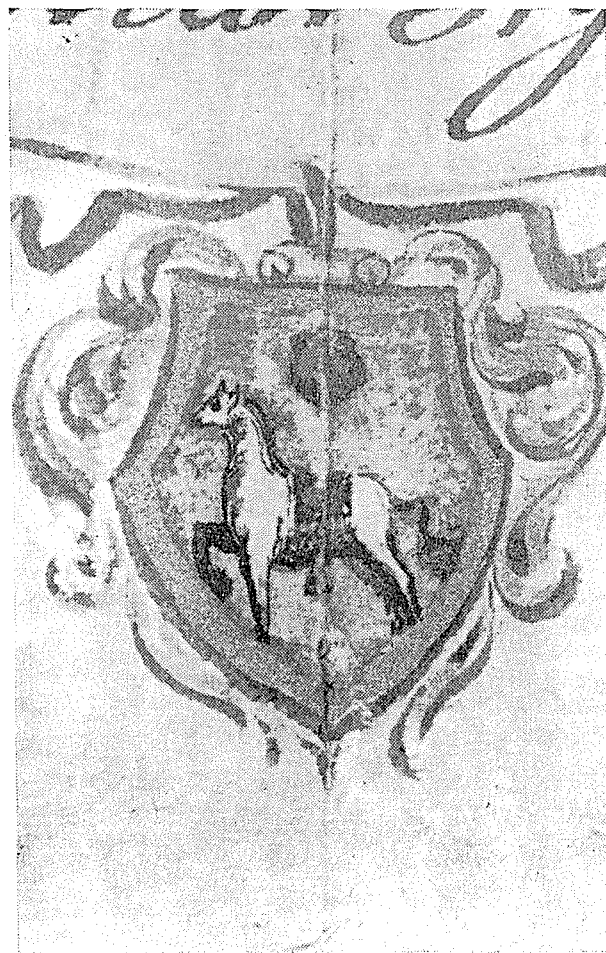
že ho nelze vztáhnout k žádné konkrétní malbě.²³

Klíčem k celé problematice datace obrazu měl být znak v pravém horním rohu obrazu, tedy nad znakem města Ostravy, označovaný vždy jen jako „znak olomouckého biskupství“.²⁴ Ten se zde v podstatě sice nalézá, jenže je na něm položen středový štítek, takže je nutno hovořit o znaku olomouckého biskupa.

Ve zlatě lemované modré kartuši je čtvrcený štít, v jehož prvním a čtvrtém červeném poli je sedm a pět stříbrných kuželů, ve druhém a třetím poli je černá orlice se zlatou šesticípou hvězdou na prsou. Na štítě, podloženém dvouramenným křížem a zkříženou berlou s mečem, je položena vlevo knížecí koruna, vpravo biskupská mitra. Nad štítem se vznáší červený klobouk s deseti střapci po stranách.

Na čtvrceném středním štítu je položen srdeční štítek, korunovaný zlatou korunou, na němž je v černém poli stříbrný nahoru prohnutý kosmý pruh. V prvním a čtvrtém poli středního štítu je po jedné stříbrné ruce po zápěstí dlaní dopředu, druhé a třetí pole je černé.

Žádný z olomouckých biskupů však v průběhu 18. století znaku v této podobě neužíval. Ruce se nacházejí jedině ve složitěm erbu Wolfganga Hannibala hraběte ze Schrattenbachu, který se stal biskupem roku 1711, kardinálem roku 1712 a zemřel dne 22. 7. 1738.²⁵ Podle Kadicha a Blažka by erb ve středním štítě odpovídal jedině znaku svobodných pánů ze Schrattenbachu, užívaném

Znak města Moravské Ostravy na vedutě z r. 1728. Foto Archiv města Brna.

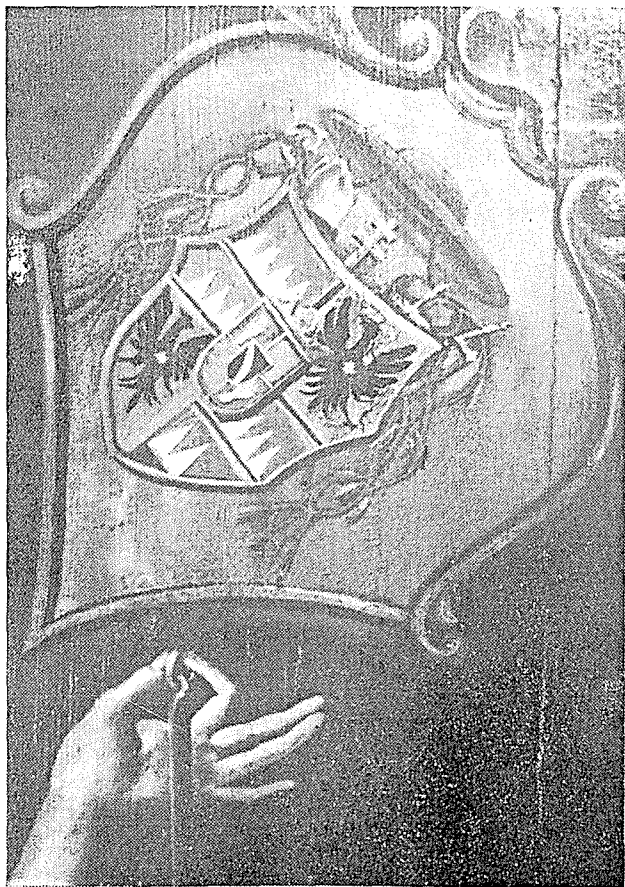
před jejich povýšením do hraběcího stavu v roce 1649.²⁶

Okolnost, že malíř obrazu Spravedlnosti nepoužil znaku hraběcího, ale znaku svobodných pánů ze Schrattenbachu, by mohla naznačovat, že obraz vznikl těsně po nástupu Wolfganga ze Schrattenbachu na biskupský stolec v roce 1711. Tedy v době, kdy jeho rodový erb nemusel být ještě tak dostatečně znám. Pak bychom mohli označit znak města Ostravy na tomto obraze za jeho nejstarší barevné vyobrazení.

Jak se však nejen v tomto případě potvrzuje, není možno oddělit čistě heraldickou problematiku od průzkumu obrazu Spravedlnosti po stránce uměleckohistorické. Proto vznikla otázka, zda i poznatky této disciplíny potvrzují naznačenou hypotézu o vročení obrazu do první čtvrtiny 18. století, tedy do období vrcholného baroka.

Jak celková kompozice obrazu, tak i jednotlivé detaily (např. způsob řasení roucha bohyně a stuhy na jejích očích; bílé paruky a vůbec použití pážat jako štítonošů, tvar těchto štítů a horních kartuší včetně jejich zdobení apod.), posouvají vznik nynější podoby obrazu zcela ke konci 18. století. Poněkud barokizující prvky, jako lambrekýny nad postavou a ztvárnění jejích prstů na rukou, toto hodnocení nijak nevylučuje, naopak do romantismu se hlásící zlatý opasek s červenými a modrými drahokamy vše jen potvrzuje.

V prasklinách dřeva, na němž je obraz namalován, a v krakelách je možno spatřit několik vrstev barev. To by svědčilo o tom, že obraz byl několikrát přemalován, upravován či opraven. Co se skrývá pod jeho dnešní

Znak olomouckého biskupa Wolfganga ze Schrattenbachu na obraze Spravedlnosti. Foto autor.

podobou by mohly zjistit jedině sondy nebo rentgenové paprsky. Obě dvě metody jsou však finančně velmi náročné a vzhledem k dnešnímu hodnocení významu tohoto obrazu pro město se nedá očekávat, že by byly v brzké době uskutečněny.²⁷

Obraz Spravedlnosti tedy nevznikl za episkopátu Wolfganga ze Schrattenbachu (1711–1738), přestože je na obraze jeho erb, ale koncem 18. století.

Jedinou známou událostí v dějinách ostravské městské správy z této doby, k níž by se vznik obrazu mohl vztahovat, je ustavení regulovaného magistrátu dne 17. 4. 1787.²⁸

Jak se však vyrovnat s erbem Schrattenbachů na obraze? Nabízí se několik úvah, bohužel většinou jen velmi málo pravděpodobných.

Obraz vznikl roce 1787 jako kopie starší předlohy z počátku 18. století, přičemž malíř přizpůsobil kompozici a ostatní detaily své době, avšak erb biskupa Schrattenbacha a možná i znak Ostravy ponechal.

Obraz původně vznikl v době episkopátu Wolfganga ze Schrattenbachu, tedy v letech těsně po roce 1711, a pozdějšími přemalbami získal svou nynější podobu, přičemž erb biskupa zůstal v původní podobě.

Není však známo, že by se v Ostravě za doby Schrattenbachova episkopátu událo něco tak významného, aby to zavdalo podnět ke vzniku obrazu s alegorií Spravedlnosti. Naopak, v roce 1723 bylo zrušeno ostravské děkanství a přeneseno do Místku²⁹, v roce 1729 dále ztratilo město hrdelní právo.³⁰ O nějaké pozdější reminiscenci na Schrattenbachovy zásluhy tedy nemůže být ani řeči. V této souvislosti by nakonec skutečnost, že malíř použil erbu svobodných pánů místo erbu hrabat ze Schrattenbachu, přece jen získala poněkud na smyslu, a to jako nenápadná pomsta biskupovi za jeho záporné „zásluhy“ o město. Na tehdejší ostravské hospodářské poměry by to však zřejmě byla pomsta příliš nákladná a možná i riskantní.

Pokud si s něčím skutečně nevíme rady, otevíráme obvykle prostor náhodě. Tedy:

Obraz vznikl v souvislosti se zřízením magistrátu po roce 1787. Soudě podle zjištěných přemaleb, použil malíř starší desky s poškozenou nebo neaktuální malbou. Desku přitom na každé straně o několik centimetrů rozšířil tak, aby se vešla do rámu, dnes klasicistního. Snad z neznalosti použil znaku olomouckého biskupství se středním štítem svobodných pánů ze Schrattenbachu a ostravským měšťanům to rovněž z neznalosti nevadilo. Barevné vyobrazení ostravského znaku by tedy pocházelo také z doby po roce 1787.

Tato datace by však nebyla tak zcela bez významu. Pokud se sledování vývoje tinktur ostravského znaku týče, vyplňovala by tato kresba znaku na obraze mezeru mezi kresbou z roku 1728 a barevnou výšivkou znaku na prapuru ostravské národní gardy z roku 1848.

Jak se ukazuje, daleko složitějším problémem, než je sledování vývoje městského znaku samotného na podkladě pečeti, je sledování vývoje znakových tinktur. Zatímco proměny znaku na pečetích lze ve většině případů poměrně pohodlně určit a datovat, stojí barevná vyobrazení v celkovém kontextu dosti osamocně. Důležitá je rovněž jejich funkce při tvorbě určitého povědomí o podobě městského znaku, a to zvláště z hlediska jeho dobového uplatnění na veřejnosti nebo alespoň v okruhu osob, které mohly mít vliv na jeho proměnu (městská rada).

- 1 Karel Müller, Dva doplňky ke Znakům a pečetem ji-homoravských měst a městeček, Genealogické a heraldické informace, 1985, č. 3, s. 223—226.
- 2 SOA Opava, pracoviště Olomouc, Metropolitní kapitula Olomouc, sign. F a 20, kart. 224.
- 3 Typáře uloženy v Archivu města Ostravy, Sběrka pečetidel a otisků razítek, inv. č. 1 (otisk pod papírovým krytem nad kresbou), inv. č. 2 (otisk pod papírovým krytem pod kresbou).
- 4 Ladislav Baletka, Znaký měst a městeček Severomoravského kraje, Sborník Státního archivu v Opavě 1968—1971, Opava 1971, s. 249.
- 5 Ladislav Baletka — Jiří Louda: Znaký měst Severomoravského kraje, Ostrava 1980, s. 67.
- 6 Bílý kůň a zlatá růže, Vývoj ostravského městského znaku, Magazín Nové svobody, 22. 6. 1974, s. 8; Břetislav Olšer, Proč ne uhlí a proč kůň? Z historie znaku města Ostravy, Ostravský večerník, 28. 3. 1978, s. 4; Jiří Louda, Znak města Ostravy, Kdy — kde — co v Olomouci, 1982, č. 1, s. 17.
- 7 Jiří Čarek, Městské znaky v českých zemích, Praha 1985, s. 284.
- 8 Bohumír Indra, Výtvarní umělci, umělečtí řemeslníci a stavitelé v Moravské Ostravě od 16. století do druhé poloviny 19. století, Ostrava — Sborník příspěvků k dějinám a výstavbě města 11, Ostrava 1981, s. 397.
- 9 Tamtéž.
- 10 Archiv města Brna, Rukopisy knihovny Mitrovského — Hoferiana, Sběrka vedut, inv. č. 23/67.
- 11 Alois Adamus, Z dějin Moravské Ostravy, Mor. Ostrava a ostravskokarvinský kamenouhelný revír, Berlín 1930, s. 1; Dějiny města Ostravy, Ostrava 1967, volná barevná příloha.
- 12 Vladimír Scheufler, Nejstarší pohledy a plány Ostravy do roku 1860, Slezský sborník, 1952, č. 4, s. 553.
- 13 Baletka, c. d., s. 249; Baletka — Louda, c. d., s. 67.
- 14 Indra, c. d., s. 406.
- 15 Ostravské muzeum, Sběrka obrazů.
- 16 Alois Adamus, Z dějin moravskoostravské radnice, Ostrava 1930, s. 47.
- 17 Ladislaus Zwierzina, Insiegel und Wappen der Stadt Mähr. Ostrau (Feuilleton). Mähr.-schles. Grenzbote, č. 43, 29. 5. 1887, s. 1.
- 18 Pravděpodobně uložen v Ostravském muzeu, nikoli ve Sběrce praporů, ale zřejmě ve Sběrce obrazů. Nejnověji vydaný Soupis vlajek, praporů a stuh z let 1848 až 1981 uložených v muzeích Severomoravského kraje (sest. M. a D. Janákoví, Ostrava 1988) jej však neuvádí.
- 19 Zwierzina, c. d., s. 1; týž, Das Wappen der Stadt Mähr.-Ostrau, Nachrichten des Museums für Kunst, Industrie und Gewerbe im Ostrau-Karwiner Revier 1913, č. 3, s. 7.
- 20 Adamus, Z dějin moravskoostravské radnice... s. 66.
- 21 Indra, c. d., s. 397.
- 22 Tamtéž: „... je patrně autorem obrazu »Spravedlnost«...“
- 23 Archiv města Ostravy, Archiv města Moravské Ostravy, Městské knihy, Kniha protokolů městské rady 1772—1781, sign. II B 18, fol. 19a.
- 24 Adamus, Z dějin moravskoostravské radnice... s. 66; Indra, c. d., s. 397.
- 25 Katalog moravských biskupů, arcibiskupů a kapitul staré a nové doby, Olomouc 1977, s. 81—82.
- 26 Heinrich v. Kadich — Conrad Blažek, Der Mährische Adel, Nürnberg 1899, s. 129—130.
- 27 Na tomto místě bych rád poděkoval PhDr. Leoši Mičákoví, pracovníku Okresního střediska státní památkové péče a ochrany přírody v Olomouci a PhDr. Václavu Pajúrkovi z Ostravského muzea za pomoc při umělecko-historickém posouzení obrazu.
- 28 Karel Jiřík a kol., Městský archiv v Ostravě, Průvodce po fondech a sbírkách, Ostrava 1967, s. 35.
- 29 Tamtéž, s. 170 a 173.
- 30 Tamtéž, s. 119.

Die älteste farbige Abbildung des Ostrauer Stadtwappens

Diese ältesten farbigen Abbildungen, die noch aufbewahrt sind, haben seinen Ursprung im ersten Drittel des 18. Jhs. Der Autor beschreibt dieselben und besonders umständlich befasst er sich mit dem Bilde der Gerechtigkeit, das auch ein Stadtwappen Ostrau's sowie das Wappen des Olmützer Bischofs — Kardinals Wolfgang von Schrattenbach trägt.

—mk—

Jan Mikeska

Stručná historie vystěhovalectví z Čech a Moravy do Ameriky

Před rokem 1848 se z našich zemí stěhovali do Ameriky pouze jednotlivci; např. Augustin Herrman a Bedřich Filip v 17. století či Slováci Ján Paulíny a Andrej Jelík ve století osmnáctém a jiní. Výjimku tvořila pouze emigrace Moravských bratří [s motivací nábožensko-sociální se skrytými kořeny hospodářskými], kteří v Americe zakládali uzavřené osady, z nichž většina se však udržela pouze v 18. století.

Moravští bratři [Moravian Brethren] navazovali na protestantské misie započaté v Americe Janem Eliotem (*1604, +1690), kazatelem anglických puritánů. Je známo, že o misijní činnost Jana Eliota mezi severoamerickými Indiány se zajímal i J. Á. Komenský a je symbo-

lické, že v bohoslovecké škole, která byla roku 1643 zřízena v místech nynějšího města Bostonu, se mladí indiánští studenti učili latině podle spisu „učitele národů“ — „Brána jazyků“. V. Kejř a A. Freidinger ve svých studiích uvádějí, že prvním naším přistěhovalcem v Americe mohl být právě Jan Ámos Komenský; v přehledu dějin harwardské koleje je možno se dočíst, že Komenskému bylo nabídnuto prezidentství této slavné koleje. Je zde uvedeno: „Ten starý statečný muž Jan Ámos Komenský, jehož sláva byla rozhlášována více než třemi jazyky... mohl přijít do Nové Anglie, osvětit kolej a zemi v hodnosti presidenta. Ale naléhání švédského vyslance jej odvolalo k jiné cestě. Tak tento nesrovnatelný

Moravan se nestal Američanem". Šlo zřejmě o pozvání předložené Komenskému osobně Mr. Winthropem, když cestoval Evropou.

Počátky misie Moravských bratří, potomků Jednoty bratrské mezi americkými Indiány a černochy, je možno datovat od r. 1735, kdy přijeli ze saského Ochranova do Ameriky. Při potoce Ogeeche v nynějším státě Georgia dostali 500 akrů půdy a hned příštího roku postavili a vysvětili kostel. Při dedikační slavnosti promluvit John Wesley, zakladatel methodismu; pastýřem nově založeného sboru se stal Antonín Seifert, narozený v Čechách. V roce 1739 však mnozí bratři odešli kvůli neshodám mezi osadníky různých národností z Georgie do Pensylvánie, kde roku 1741 založili osadu Bethlehem. Je jisté, že s moravskými bratry, z nichž mnozí nebyli českého původu, přijelo v polovině 18. století do Pensylvánie i hodně Čechů. V seznamech vystěhovalců z té doby jsou uváděna následující příjmení: Balík, Blížký, Brábek, Brož, Bulíček, Hlaváček, Janáček, Kašák, Kmoch, Kokeš, Král, Lisý, Matějček, Smrčka, Stárek, Venci, Vítek a jiní.

Prvním moravským misionářem mezi severoamerickými Indiány byl potomek Jednoty bratrské D. Zeisberger, narozený 11. dubna 1721 na severní Moravě, který od pěti let až do dospělého věku žil s rodiči v Ochranově. V Americe působil v místech, kde se dnes rozprostírají státy Georgia, New York, Pensylvánie, Virginia, Indiana, Maine a Kanada. Zakládal indiánské osady, stavěl chrámy a školy, sestavil zpěvník pěti set písní duchovních, napsal veliký slovník v řeči domorodců apod. Svoji misijní činnost vykonával plných 67 let. Zemřel v Gosen, v jedné ze třinácti osad, které založil, dne 17. listopadu 1808. A. Freidinger uvádí, že dalším moravským českobratrským misionářem byl Matěj Stach, který působil již od r. 1733 plných 40 let především mezi eskymáky v Grónsku. Zemřel v Bethaboře v Severní Karolíně v prosinci roku 1787.

Větší skupiny městských či venkovských obyvatel z Čech a Moravy se mohly vystěhovat na americký kontinent až po roce 1848, kdy byly úřední procedury dočasného či trvalého vystěhování zmírněny. V polovině 19. století bylo na půdě USA napočítáno zhruba tisíc občanů, kteří se sem přistěhovali z rakouské monarchie; v roce 1911 však byl jenom počet Čechů žijících v USA odhadován na 750 000 osob, což představovalo přibližně desetinu českého národa. Většina literárních pramenů se shoduje v tom, že masová emigrace z našich zemí do Ameriky v průběhu druhé poloviny minulého a na začátku tohoto století byla motivována zejména nepříznivými hospodářskými poměry. Na jednotlivé vystěhovalecké vlny měla vliv hospodářská a politická situace jak v českých zemích, tak v USA, takže výkyvy v emigraci byly vlastně odrazem střídání dob hospodářské prosperity s dobami hospodářských krizí. Politická motivace se uplatňovala hlavně u mladé inteligence a studentstva; u ostatní emigrace byl moment politického, popřípadě náboženského útisku spíše druhotný a jen zesiloval moment hospodářsko-společenský.

Začátkem 50. let minulého století byl zaznamenán největší vystěhovalecký pohyb v jihozápadních Čechách v plzeňském kraji a ve východních Čechách v kraji pardubickém. Na Plzeňsku byla střediska vystěhovalectví soustředěna do čtyř okresů: březnického, rokcanského, přeštického a strakonického. Na Pardubicku do tří okresů: lanškrounského, vysokomýtského a litomyšlského. Odhaduje se, že do počátku roku 1852 se z těchto oblastí legálně vystěhovalo zhruba dva a půl tisíce lidí. Ve skutečnosti však odešlo téměř čtyři tisíce lidí. Velmi silně

bylo zejména jihočeské vystěhovalectví, které bylo počátku možno charakterizovat jako nádenicko-řemeslnické, řemeslnické, hornické či řemeslnicko-rolnické, zatímco v polovině padesátých let mělo charakter převážně zemědělský. Procento vystěhovalců z českých zemí bylo v padesátých letech minulého století v poměru k celorakouskému vystěhovalectví nápadně vysoké a činilo 73,8 %; nejnižší bylo v roce 1850 (35,3 %) a nejvyšší v roce 1854 (90 %). Nejpočetnější imigrace z českých zemí do USA byly zaznamenány v 70. letech (52 858 osob) a 80. letech (62 030 osob) minulého století a v letech 1901—1910 (82 404 osob). Ve srovnání s počty přistěhovalců z jiných zemí Rakouska-Uherska však tato imigrace již nebyla tak výrazná, neboť např. v rekordním desetiletí 1901—1910 tvořila pouhé 4,3 %.

Vystěhovalectví do Texasu, „Moravci“

Za prvního Čecha, který se usadil v Texasu je obvykle považován dr. Antonín M. Dignovity. Podle jiných pramenů přišel do Ameriky dříve, tj. v roce 1827, novinář a spisovatel František Postl ze Znojma. Pravděpodobně jde o spisovatele, kterého L. Bača ve své publikaci označuje Karel Antonín Postl z Moravy; psal pod pseudonymem Charles Sealsfield a jeho příznivé zprávy o Americe s velkou pravděpodobností také podpořily nadšení, se kterým později první skupiny vystěhovalců přijížděly do Texasu.

Dr. Antonín M. Dignovity se narodil v hornické rodině v Kaňku v Čechách 16. ledna 1810. Do New Yorku přijel již v roce 1832, ale do San Antonia v Texasu se přistěhoval až začátkem čtyřicátých let a tam dne 22. dubna 1875 rovněž zemřel. Byl vyučený strojnickým tovaryšem, ale jeho činnost v USA byla velmi rozmanitá. Vystavěl pilu, vynalézal stroj na čištění balvanů a zlepšoval nejrůznější strojová zařízení; pracoval na plantážích, mezi Indiány studoval jejich řeč a mravy, na cincinnatské koleji studoval lékařství, byl továrníkem, pozemkovým jednatelem, provozoval hostinskou živnost, agitoval proti otrokářům, byl literárně činný atd. Mezi prvními Čechy, kteří se přistěhovali do Texasu, jsou dále uváděni: Bedřich Lemský (v r. 1836), farmář Bohumír Menzel (v roce 1840), Václav Matějovský (v r. 1850) a jiní.

Za skutečného „otce“ texaských Čechů je však považován evangelický kazatel ze Stroužné ve Slezsku Josef Arnošt Bergmann, narozený dne 13. srpna 1797 v Zápudově u Mladé Boleslavi. J. A. Bergmann se v říjnu v roce 1849 vydal se svou rodinou na cestu do Ameriky. V prosinci roku 1849 nastoupili v Hamburku na loď „Alexander“ a začátkem března příštího roku přistáli v Galvestonu v Texasu. Usadil se v Cat Springu v okrese Austin a žil zde až do roku 1871, kdy se přestěhoval k jedné ze svých dcer v Corsicaně; zde dne 7. 4. 1877 zemřel ve věku 79 let. Z Cat Springu psal J. A. Bergmann svým přátelům a známým v Čechách a na Moravě nadšené dopisy o americké svobodě a mnohaslibně líčil budoucnost, kterou přistěhovalcům může stát Texas poskytnout. Jeho dopisy kolovaly mezi nespokojeným lidem a byly rovněž otištěny Fr. Klácelem v Moravských novinách.

Po Václavu Matějovském, který přijel za J. A. Bergmannem již v roce 1850, přijela v roce 1851 do Cat Springu skupina čtyř poměrně bohatých evangelických rodin z Královéhradecka v počtu 11 osob. Nalodili se dne 16. 3. 1851 v Brémách a do Galvestonu přijeli 25. května. Některé dopisy těchto vystěhovalců byly téhož roku na pod-

zim otištěny v Pražském prostonárodním listu.

Druhá skupina evangelických rodin z východních Čech z lanškrounské oblasti odjela za J. A. Bergmannem v listopadu v roce 1851. Skupinu tvořilo 74 osob, z nichž 31 mělo příjmení Šilar. Lod' „Maria“, na které cestovali přes oceán, přistála v New Orleansu dne 3. února 1852. Další výprava z této oblasti opustila Čechy pod vedením Josefa Lidumila Lešikara v říjnu roku 1853 a na lodi jménem „Suwa“ přistála v Galvestonu v Texasu v prosinci téhož roku. Těmto prvním vystěhovalcům i osobě Josefa Arnošta Bergmanna věnovali historici hodně pozornosti a shromáždili mnoho cenného materiálu.

Poněkud méně informací je k dispozici o dalších příjezdech vystěhovalců do Texasu, které v průběhu padesátých let následovaly. V tomto období již celá řada rodin přijížděla do Texasu z Moravy, a to především ze tří oblastí: frenštátské, vsetínské a zádveřické. Kromě již zmíněných zpráv novináře Postla, dopisů evangelického faráře Josefa Arnošta Bergmanna a Josefa Lidumila Lešikara, který údajně poslal Bergmannův dopis do Moravských novin, ovlivnily pozdější vystěhovalce proud z Moravy do Texasu pravděpodobně i dopisy a informace evangelického kazatele Jana Josefa Zvolánka ze Vsetína, Jana Reymerschoffera z Vizovic, učitele Josefa Mašíka ze Lhoty u Liptálu, rodáka ze Začan u Hustopeče a dalších prvních moravských vystěhovalců, kteří do Texasu přijeli v letech 1854–1856. L. W. Dongres se ve svém článku zmiňuje rovněž o domněnce, že vystěhovalce proud našich evangelíků do Texasu byl ovlivněn i přátelskými styky rakouských a německých luteránských vojáků v období před prusko-rakouskou válkou. Při jejich setkáních v různých pevnostech v Německu (např. v Mohuči) docházelo s velkou pravděpodobností k rozhovorům o vystěhovalectví do Texasu, které bylo v Německu již před rokem 1848 velmi rozsáhlé.

L. W. Dongres dále uvádí, že začátkem 20. století žilo v Texasu 50 000 našich vystěhovalců či jejich potomků a že osmdesát procent těchto vystěhovalců sem přišlo z Moravy, a to zejména z jejich východních a severních oblastí. Problematice vystěhovalectví z jihovýchodní Moravy, a to především ze Zádveřic a okolí, budou věnována další samostatná pojednání.

Spisovatel František Sokol Tůma považuje ve své knize „Z cest po Americe“ za zvláštní tu skutečnost, že Moravan má v Americe a zejména v Texasu daleko lepší zvuk než-li Čech, a to ať již v úřadě, či obchodě, a popisuje událost, která se mu přihodila již při příjezdu do USA na začátku tohoto století. Když totiž celnímu úředníkovi v New Yorku odpověděl, že je české národnosti, celník nerozuměl a ani když prohlédl knihu, v níž snad Tůma měl seznam národností, nevěděl o jakou národnost jde. Když však prohlásil, že je Moravan, byl celník spokojen a sdělil mu, že je vše v pořádku. L. W. Dongres v článku „Paměti starých českých osadníků v Americe“ uvádí, že příčiny tohoto jevu jsou různé, ale nikoliv však nějaký snad odpor či neláska k Čechům; ty hlavní sahají až do dob prvního usazování našeho lidu v Americe, resp. v Texasu. První rodiny, které se v padesátých letech minulého století usazovaly v Texasu, byly sice z Čech, ale vyznání evangelického a nazývali se „Moravskými bratry“. Tato církev byla Američanům velmi dobře známa již v 18. století pod jménem „Moravians“, a proto se jim dostalo od domorodého obyvatelstva lepšího přijetí než proskribovaným Bohemians, které Američané často nedovedli rozeznat od cikánů. Češi, kteří se usazovali v Texasu, si zakrátko osvojili mile znějící „tož“ a „včil“ a jejich děti již mluvily „moravsky“. L. W. Dongres napří-

klad uvádí příhodu se svou dcerkou, která se ho ptala: „Jak to přijde, že okurky, co jíme doma jsou zrovna takové, jako oharky co míváme u šařečků?“. Na dokreslení této situace uvádí L. W. Dongres příhody, které se mu staly při cestování Texasem na přelomu 19. a 20. století. Jednou, někde v okrese Fayette, přijel na koni k farmě a oslovil na zahrádce pracující ženu, v níž tušil krajanu: „Dobré jitro, maminko! Prosim Vás, můžete mi říci, jestli zde v okolí přebývají nějakí Češi?“ „Dobré ráno“ zněla odpověď, „tady býváme jen samí Moravci, mile od nás na botně při revě bývá jakýsi Čech z Nortu přijetý“. „A kde je váš muž, maminko?“ zeptal se Dongres. „Na poli. Sázíja s ogary kobzole“, odpověděla žena. Dále vzpomíná, že když jednou vystoupil ve Fayettevillu na nádraží z vlaku, chápal se jeho cestovní brašny černošský výrostek a spulil plynulou moravštinou: „Já ti tu tašku ponesu.“ Když chlapec uviděl jeho překvapený obličej, smál se a povídal: „Já su černý Moravec – potvora černá.“ Bylo to v období, kdy se v českých osadách člověk mohl domluvit bez problémů česky a dorůstající děti z několika černošských rodin, které žily v sousedství našich vystěhovalců, mluvily lépe „moravsky“ než-li anglicky.

L. W. Dongres ve dvacátých letech předvídal, že až se bude po letech hovořit o svérázných „texasských Moravcích“, že budeme říkat: „V Severní Americe žili kdysi američtí Češi, po nich přišli čeští Američané a v Texasu obývali texasští Moravci, kteří vymizeli poslední.“

Je jistě symbolické, že i v dnešní době potomci „texasských Moravců“ nezapomínají na vlast svých předků a snaží se doložit a zaznamenat dějiny českého národa na území Texasu. V sedmdesátých letech našeho století došlo v Texasu k obrodě české historiografie; byla publikována řada nových studií od nejrůznějších autorů, z nichž je zapotřebí vzpomenout alespoň Alberta Blahu z Houstonu, Dougha Kubíčka z Hallettsvillu a Roberta Janáka z Beaumontu.

Literatura

- Bača, L.: *Czech Immigration Passenger Lists*. Volume I., Hallettsville (Texas) 1983.
- Dongres, L. W.: *Paměti starých českých osadníků v Americe*. Amerikán, kal., Chicago (III.) XLVII, 1924, s. 270 až 286.
- Freidinger, A.: *Amerika a evangelium*. Misijní knihovna Českobratrská č. 3, Olomouc 1931.
- Habenicht, J.: *Dějiny Čechův Amerických, Stát Texas*. Díl třetí. St. Louis (Mo.) 1904.
- Hanzlík, J.: *Začiatky vystahovalectva zo Slovenska do USA a jeho priebeh až do roku 1918, jeho príčiny a následky*. In: Polišínský, J.: *Začiatky českej a slovenskej emigrácie do USA*. Bratislava, SAV 1970.
- Hoffmanová, J.: *Vystěhovalectví z Polně do Severní Ameriky ve druhé polovině XIX. století*. Havlíčkův Brod 1969.
- Janák, R.: *Nad študiem dějin českého osídlení severoamerického státu Texas*. Zpravodaj KGHO 34, 1988, s. 8 až 12.
- Jurke, J.: *Kus vlasti za oceánem*. Příloha Mladé fronty, 16. září 1978.
- Kejř, V.: *České evangelické sbory v Americe*. Praha, Synodní rada Českobratrské církve evangelické 1983.
- Klumpp, D. — Blaha, A. J.: *The Saga of Ernst Bergmann*. Houston (Texas) 1981.

Kutnar, F.: *Počátky hromadného vystěhovalectví z Čech v období Bachova absolutismu*. Rozpravy ČSAV, roč. 74, seš. 15, Praha 1964.

Kutnar, F.: *Dopisy českých vystěhovačů z padesátých let 19. století ze zámoří do vlasti*. In: Polišínský J.: *Začiatky českej a slovenskej emigrácie do USA*. Bratislava, SAV 1970.

Polišínský, J.: *České vystěhovalectví do Ameriky. I. Úvod do dějin českého masového vystěhovalectví na americký kontinent 1848–1914*, rkp., Praha 1980.

Tůma, F. S.: *Z cest po Americe*. Mor. Ostrava 1910.

Šilar, F.: *První nepomučtí a čermeňští vystěhovačci v Texasu*. Hospodář, leden 1967. Do angličtiny přeloženo Calvin C. Chervenkou — The First Nepomuky and Cermna Emigrants in Texas. Hospodář 1967, s. 1–11.

Šindelář B.: *Kořeny a povaha českého vystěhovalectví za kapitalismu*. In: Polišínský, J.: *Začiatky českej a slovenskej emigrácie do USA*. Bratislava, SAV 1970.

Bündige Historie der Emigration aus Böhmen und Mähren nach Amerika

Der Artikel bringt eine kurze Historie der Emigration aus Böhmen und Mähren nach Amerika vor; er führt die Namen einiger Auswanderer im 17. und 18. Jahrh. an. Er informiere ausführlich über die Emigration der Mährischen Brüder und über die Tätigkeit der ersten mährischen Missionäre in Nord-Amerika im 18. Jahrh. Seine grösste Aufmerksamkeit widmet er jedoch der Auswanderung aus böhmischen Ländern nach USA im Laufe der 2. Hälfte des 19. Jhs. mit besonderer Hinsicht zur Auswanderung nach Texas. Die Einwanderer von Texas stammten grösstenteils aus östlichen und nördlichen mährischen Gegenden. Diese „Moravci“ in Texas setzten erfolgreich im guten Rufe und Tradition der Mährischen Brüder — böhmischen Auswanderer aus 18. Jahrh. fort.

—mk—

Do Vaší knihovny

Vladimír Gračka: Domovní znamení, ochranné plastiky a obrazy v Olomouci. Olomouc, KVM 1985, 128 stran.

Přestože se v historických zástavbách našich měst setkáváme s domovními znameními a dalšími obdobnými artefakty na fasádách domů poměrně často, nebyla jim dosud s výjimkou Prahy věnována patřičná a systematická pozornost. Tento dluh splácí alespoň pro Olomouc V. Gračka anotovanou publikací, kterou vydalo v kvalitní grafické úpravě v nákladu 1 000 výtisků Krajské vlastivědné muzeum v Olomouci. Po poměrně stručném úvodu následuje popis 79 domovních znamení a 42 ochranných plastik a obrazů ve vnitřním městě i na předřzších. Obsahuje název domu podle znamení, dnešní název ulice s popisným číslem a vedle vlastního popisu též stručný přehled majitelů příslušného domu a odkazy na prameny a literaturu.

Problematika domovních znamení, jejich funkce, klasifikace apod. není ještě dostatečně propracována, což je patrné z celé publikace. Škoda, že autor se těmito otázkám zcela vyhnul a soustředil se jen na popis konkrétních památek. Výsledek jeho práce byl také touto skutečností výrazně poznamenán. Jedná se o značně nesourodý a nediferencovaný celek artefaktů od 16. století do počátku 20. století. Gračka např. pod domovní znamení zahrnuje také osobní znaky řemeslníků a dokonce i erby bývalých majitelů domů, které navíc ne vždy identifikuje (např. znak hradištského opata Pavla Ferdinandy Václavíka — s. 69). Cenné je, že se autor neomezil pouze na znamení dodnes na domech existující, ale zahrnul do soupisu i deperditá zjištěná v lapidariu olomouckého muzea i v jeho fotografické sbírce. K seznamu užité literatury o 35 položkách ještě doplňujeme článek Fr. Douchy *Názvy domů ve staré Olo-*

mouci, *Vlastivědný sborník střední a severní Moravy* 8, 1929–1930, s. 24 až 27. Přes uvedené nedostatky lze práci ocenit především z hlediska dokumentárního a doufat, že se dočká následování i v jiných historických lokalitách.

—km—

Insignie olomoucké kapituly

K faleristickým zajímavostem patří bezpochyby insignie metropolitních a kolegiálních kapitul. Dopusud jim byla věnována jen zběžná pozornost bez náležitého kritického historicko-uměleckého zhodnocení. Prvního zástupce se nám dostává v článku Václava Buriana z Krajského vlastivědného muzea v Olomouci „Historické insignie olomoucké metropolitní kapituly“, otištěném ve *Vlastivědném věstníku moravském*, roč. 37, 1985, č. 3, s. 292–304.

Autor se na počátku stati vyrovnává s dosavadní literaturou o insigniích, doplňuje informace a opravuje omyly v článcích V. Měřičky a R. v. Procházky. Následuje pak popis jednotlivých dekorací ve svých historických proměnách a souvislostech.

Kapitulní znamení (Capitul-Zeichen) bylo založeno listem Marie Terezie z 11. července 1772 jako náhrdelní dekorace — červeně smaltovaný kříž leopoldského typu s bílým lemem oboustranně rámovaným zlatým kovem s vpichy nese na svém středu oválný terč se smaltovou barevnou miniaturou sv. Václava. Mezi ramena kříže jsou vloženy palmy ze zlaceného kovu. Revers kříže má na bílém medailonu monogram JMT a opis v mezikruží JOSEPHO SECUNDO AUGUSTO et MARIA THERESIA + AUGUSTA REGNANTE. Pomocí svislé závěsné spony se kříž nosí na 70 mm široké červené stuze s pětimilimetrovými zlatými pruhy ve vzdálenosti 4 mm od

okraje. Stuha je opatřena dekorativním zdrhovadlem. V současné době, v rozporu se statutem i faleristickými zásadami, byla stuha nahrazena řetězem.

Na základě zevrubného studia archivních materiálů podává autor svědectví o peripetích vzniku, udělování a proměnách náprsní hvězdy olomoucké kapituly založené diplomem Františka II. z 28. února 1806, kde je vyobrazena původní forma dracounové hvězdy (I. typ) — karmazínový červený kříž se širokým stříbrným okrajem oboustranně zlatem lemovaný se zlatými listy mezi rameny; ve středu se nachází oválný stříbrný štít s černým nápisem Francisco Secundo Augusto Regnante, v mezikruží s opisem Fidelis Olomucensi Capitulo 1805.

V padesátých letech 19. století byla dracounová náprsní hvězda upravena podle Leopoldova řádu (II. typ) — stejnoramenný kříž s listy mezi rameny spočívá na osmicípé hvězdě, kruhový terč nese monogram FSA a opis FIDELIS OLOMUCENSIS CAPITULO v okruží.

Zřejmě v návaznosti na změny Leopoldova řádu byla po roce 1872 zavedena kovová hvězda, jejíž cípy jsou složeny ze svazků briliantujících paprsků (III. typ). Vzhledem k oblíbenosti této hvězdy autor upozorňuje i na existenci dodatečně vyráběných duplikátů.

Burianova studie je vybavena bohatým poznámkovým aparátem, černobílými fotografiemi listů Marie Terezie a Františka II., fotografiemi všech typů náhrdelního znamení a hvězd, portréty arcivévod Rudolfa Jana a Anatola hr. d'Orsay s vysokou dokumentární hodnotou a barevnými fotografiemi náhrdelního znamení a náprsní hvězdy, které byly udělovány po roce 1872. Práci uzavírá resumé v německém jazyce.

—kg—

Ročenka Klubu Augusta Sedláčka, roč. II, 1985. Vyd. Dům kultury ROH Plzeň 1985, 140 stran.

Druhý ročník uvedené publikace vydal pro své členy Klub Augusta Sedláčka, pracující při Domě kultury obořového podniku Škoda Plzeň, v limitovaném a beznadějně rozebraném nákladu 200 výtisků. Členové klubu – amatéři i profesionálové historici a archeologové – se při své činnosti věnují středověké archeologii a v menší míře též pomocným vědám historickým a výsledky svých zjištění publikují v historicko-archeologicky laděných statích, doplněných schématickými nákresy, půdorysy objektů, kresbami a fotografiemi nalezených artefaktů. Všechny studie vycházejí z průzkumných prací v terénu jednotlivých lokalit doplněných současným studiem archivních materiálů. V dalším textu se seznámíme s obsahem Ročenky a stručnou charakteristikou jednotlivých příspěvků.

K nejzajímavějším statím patří úvodní článek PhDr. Ireny Bukačové, pracovnice Muzea okresu Plzeň-sever v Kralovicích a Jos. Milera z plzeňské Škodovky, který je věnován monumentálnímu dílu o českých hradech „Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser“ a jeho autoru Františku Alexandru Heberovi.

Úvodní stránky přináší životní osudy Fr. A. Hebera (nar. 19. 7. 1815 v obci Jarov u Plas). První literární postřehy z návštěv hradů otiskoval Heber v časopise *Erinnerungen* (kde mj. vyšlo r. 1858 i první německé vydání Babičky B. Němcové v překladu J. Oběrala), který vycházel v nákladu až 8 000 výtisků u Medaua v Praze. Heber měl v plánu navštívit všechny české a moravské hrady, měl jich spočítáno na 800. Toto předsevzetí však nikdy nesplnil. Ve svém díle popsal 586 hradů (a hrádků, tvrzí, zámků a zámečků ap.). V díle věnovaném Moravě popisuje 50 objektů (Medau, Praha 1848). Heber by jistě své dílo dokončil – umírá však mlád ve věku 34 let 29. 7. 1849 a je pohřben v Náchodě.

Autoři statě správně a výstižně hodnotí toto velké Heberovo dílo o českých hradech, které vznikalo z velké lásky a nadšení, bez historického školení, ale s autorovou vůlí a pilí po vzdělání a kritickém studiu a naopak bez finančních požitků – první svazek svého díla dává Heber Medaui zdarma. V Heberových šlépějích šli později další – August Sedláček, Dobroslava Menclová a jiní. Na své dílo však potřebovali celý svůj život, Heber na své dílo zhruba 15 let a ve složitějších technických podmínkách. O to více vyniká jeho osobnost, již zde autoři právem vzpomenují. Studie je doplněna bibliografií prací Fr. A. Hebera – obsahuje 20 záznamů. Zpracuje však někdo Heberovy články a kresby otiskované v *Erinnerungen*? Přehled prací o Fr. A. Heberovi obsahuje 8 záznamů. Překvapuje, že zkušeným Heberovským badatelům unikla dnes již klasická práce Eduarda Basse – *Postavy a siluety*, kde je Heberovi věnováno 10 stránek a jiná Bernauová práce „*Ein Portrait Franz Alex. Heber*“, otištěná v šestém ročníku (1883) v *Mitteilungen des Nord-*

böhmischen Excursions Club. Další přílohou studie je soupis rytin v Heberově díle s uvedením roku vzniku, autora a rytce a svazku, kde je rytina otištěna. Tento soupis má 358 položek, 6 map, 2 tabulky a 6 příloh s erby. Následuje seznam se současnými jmény lokalit na rytinách, který čítá 216 odkazů. Tyto přílohy jsou dobrou pomůckou pro sběratele rytin hradů, které se ještě objevují v antikvariátech, většinou vytrhané z jednotlivých děl „*Burgen...*“ Samotné dílo se v úplnosti dnes na trhu již sotva objeví, a tak zájemci nezbyvá než vypůjčení v některé z velkých knihoven, které pořídí dílo, vyšlé v nákladu 2 000 výtisků, vlastní.

Následující práce v ročence jsou věnovány vesměs archeologii, a to lokalitám především ze Západočeského kraje.

Po archeologii tvoří další část ročenky oddíl bibliografický. Obsahuje výběrovou anotovanou bibliografii se zaměřením na články o hradech, zámcích, tvrzích, kostelích, všimá si též aspektů heraldických a genealogických. Bibliografii zpracoval Petr Rožmberský z Vochova a přiblížil nám v ní dva vlastivědné regionální časopisy – „*Vlastivědný sborník okresu rakovnického s Křivoklátskem a kralovického s Manétskem*“, který vycházel od roku 1930 do roku 1938 (8 ročníků) a vlastivědný sborník „*Strakonicko*“, vydávaný Muzejním spolkem městského Dykova muzea ve Strakonici v letech 1935–1940 (pět ročníků).

Za pěkně vypravenou Ročenku 1985 musíme plzeňské pochválit. Je pestrá, čtivá, nenašel jsem zjevné omyly a tak musíme popřát Klubu Augusta Sedláčka mnoho zdaru v jejich činnosti!

Wilém Walter

Leo Baca: Czech Immigration Passenger Lists. Volume 2. Richardson (Texas), 1986, 193 s.

Leo Baca svým druhým dílem, který dedikuje Albertu J. Blahovi, průkopníku a mecenáši studií o historii amerických Čechů, zvláště Čechů v Texasu, opět přináší seznamy českých imigrantů, jak se dochovaly v soupisech pasažérů lodí, plavících se z přístavů severního Německa do USA. Jelikož náš Zpravodaj připomněl nedávno první díl, je na místě přiblížit i díl další, který nedávno vyšel. Seznamy lodních pasažérů se ale nedochovaly v úplnosti, takže nejsou po ruce přesné počty osob, které se z českých zemí vystěhovaly do USA. V druhém dílu jsou otištěny seznamy přistěhovatelců příšlých do přístavu Galveston v letech 1896–1906 a do přístavu New Orleans v letech 1879–1899. V Galvestonu v uvedených letech přistálo 5 966 osob a v New Orleans 1 023 osob, tedy celkem téměř 7 000 Čechů. Na rozdíl od prvního dílu, druhý u abecedně podaných seznamů obsahuje i místo, odkud imigrant pocházel, ne jenom zemi, jak tomu bylo v případě prvního. A právě tento údaj jistě napomůže americkým amatérským genealogům českého původu detailněji situovat své předky. Nemohu pocho-pitelně posoudit, v jakém fyzickém

stavu jsou seznamy lodních pasažérů, asi nejsou příliš čitelné, protože se L. Baca na mnoha místech dopustil řady chyb jak v prepisech jmen osob, tak hlavně v prepisech místních názvů, což ovšem nijak neubírá na záslužnosti této edice. Práce je doplněna soupisy lodí, jejich popisem s vylíčením jejich osudů a doprovodnými dobovými fotografiemi těchto dopravních prostředků s reklamami plavebních společností.

E. Šeřčík

Jaroslav Šůla: Obnova československé měny po druhé světové válce. Hradec Králové, pobočka České numismatické společnosti 1986, 87 stran.

V rámci pomocných věd historických má své pevné a nezastupitelné místo numismatika. Vynikající práci z tohoto oboru představuje dílo Jaroslava Šůly, který hodnotí vývoj platidel na území nynějšího Československa od konce první republiky do osvobození naší vlasti od nacistických okupantů. Autor se neomezuje na podchyzení platidel pouze československé proveniencí, ale seznamuje i se všemi dalšími měnovými jednotkami legálně obíhajícími na našem území ve vymezeném časovém úseku. Velmi pozitivně lze hodnotit skutečnost, že se autor neomezil na pouhý popis bankovek a státovek a na uvedení jejich autorů, ale že vymezený problém sleduje v širších historických souvislostech.

Práce informuje o směnných relacích jednotlivých platidel, přičemž přesvědčivě ukazuje na politický aspekt stanovování příslušných kursů na okupovaném území, jež odhlížel od jejich reálné hodnoty. V centru pozornosti stojí analýza vydávání bankovek a státovek v době okupace. Prgnantně je postižena souvislost grafického řešení se snahou o udržení sebevědomí národa. Příprava nových platidel pro dobu po osvobození je představována jako jeden z momentů anti-fašistické rezistence.

Velmi podrobně je popsána práce československých expertů působících při londýnské emigrační vládě, kteří zabezpečovali nejen navrhování platidel pro další svobodný vývoj republiky, ale i jejich tisk. Tato činnost výrazně přispěla k zabezpečení relativní stability československé měny i hospodářských poměrů po skončení druhé světové války.

V závěru práce analyzuje Jaroslav Šůla oběživo, které se legálně používalo na osvobozovaných územích a po osvobození celého Československa. Předností publikace je i rozsáhlá obrazová dokumentace a přehledné shrnutí tabulky umožňující rychlou orientaci v daných problémech.

–zj–

Opět heraldický nesmysl na pohlednici

Před nedávnem jsme na stránkách Zpravodaje [1986, č. 27, s. 65] upozornili na heraldickou kuriozitu z produkce nakladatelství Pravda Bratislava – znaky na pohlednici ostravských sídlišť Zábřeh-Výškovice. V loňském roce bylo obdobně „postiženo“ město Orlová, jemuž se výše zmíněné nakladatelství postaralo o pohlednici, na které jsou čtyři barevné snímky města provázeny městským znakem.

Orlová užívala po svém povýšení na město v roce 1922 znamení orlice držící v zobáku hostii, v pravém spáru opatskou mitru a v levém berlu jako reminiscenci na existenci starého benediktinského opatství. V roce 1969 se rozhodl MěstNV požádat o schválení nového znaku, jehož návrh vytvořil Milan Hlubinka z KSSPPOP v Ostravě a graficky zpracoval akademický malíř Karel Štětkař. Štít měl být polcený, v pravém modrém poli půl zlaté orlice korunované knížecí čepicí, levá půlka štítu dělena červeným pruhem, nahoře ve stříbrném poli červený listnatý strom, dole v černém poli zkřížená stříbrná hornická kladívka. Přestože Okresní archiv v Karviné původně navrhol ponechat v užívání starý znak, komise pro otázky znaků měst při Archivní správě MV ČSR se stejně jako MěstNV ztotožnila s návrhem znaku nového a po několika úpravách – vynechání červeného pruhu v levé půlce štítu a vypuštění původně navrhované hradební koruny na horním okraji štítu – jej dopisem ze dne 17. 12. 1969 doporučila k přijetí. Po tomto vyjádření byl návrh projednán v orgánech MěstNV a dne 19. 2. 1970 na 40. plenárním zasedání Městského národního výboru v Orlově schválen.

Co nám však ukazuje zmíněná pohlednice? Figury jsou správné, zato k volbě barev přistoupilo nakladatelství zcela svévolně. Orlice je stříbrná, strom zelený se zlatým kmenem a kladívka zlatá na červeném poli. Přitom souběžně je prodávána pohlednice z vydavatelství Pressfoto Praha, která nese znak ve správné podobě. Co k tomu zbývá dodat? Snad jen to, že by mělo být starostí především městského národního výboru, aby dohlížel na čistotu a správnost užívání městského znaku, který si sám schválil a který jej má reprezentovat.

Karel Müller

Památka zachována

Obavy o tom, že opět zmizí u nás další památka, vedly Karla Hrbáčka k uveřejnění článku „Heraldický náhrobek ze Šumbarku“ [Zpravodaj KGHO, 1984, č. 18, s. 39–40]. Šlo o náhrobek hraběte Fridricha Arco, držitele Šumbarku v letech 1827–1835. Tento pomník byl před několika lety odstraněn z bývalého hřbitova a uskladněn na nově zřízeném hřbitově v Havířově 3-Šumbarku, kde čekal na svůj další osud.

Jsmo rádi, že můžeme sdělit, že pomník opět stojí. Byl postaven blízko svého původního místa u vchodu do kostela. Je dobré, že se v Havířově našli lidé, kterým osud památek není lhostejný a kteří tak pomohli zachránit jednu z těch, které v Havířově zbyly.

Miloslav Mikulka

Vlastivědná vycházka

V netradičním termínu, 19. září, se po několika odkladech uskutečnila další vlastivědná vycházka, tentokrát za poznáním výstavby ostravského hornického muzea v přírodě. Po dohodě s vedením k. p. OKR – Důl Vítězný únor byla celá akce rozdělena na dvě části. Účastníci byli očekáváni v 9.00 v malém sále Společenského klubu DVÚ, kde se jich ujal náměstek ředitele pro investice s. ing. Vopasek. V krátkém úvodním slově přivítal všechny zájemce o historii hornického muzea a pak v 80minutové přednášce za pomoci různých přehledných tabulek a diaproyekce seznámil přítomné se stávající a budoucí funkcí jednotlivých budov v areálu bývalého dolu Eduard Urx v Petřkovcích. Přednáška byla spíše zaměřena k dějinám dolování na této lokalitě a tak se naskytla příležitost porovnat si názory historiků a muzejníků, které odezněly v cyklu přednášek pro členy klubu v minulých letech, s názory provozních techniků. Srovnání bylo více než zajímavé. Ostatně o tom svědčila na naše poměry bohatá diskuse. Po skončení první části se všichni zúčastnění

přesunuli po vlastní ose do areálu budoucího hornického muzea. V budově vrátnice shlédli obraz dolu Anselm z doby před rekonstrukcí, kreslený rukou zdejšího havíře-samouka. Poté byla zahájena vlastní exkurse spojená s výkladem. I zde se nabízelo srovnání s předvedenými obrázky ze starších dob se skutečností. Kromě toho mohli účastníci vycházky obdivovat geologické zajímavosti vrchu Landeku a další zvláštnost – výchozy uhelných slojí na povrch. Díky přehlednému značení, obsahujícímu název sloje s datem jejího otevření, si mohli utvořit obrázek o průběhu a hlavně počátcích dolování v této lokalitě. Určitě zajímavé byly pohledy na prostor, kde býval umístěn zvon svolávající horníky do práce, a na emblém záchranné stanice z přelomu století. Velkým oříškem bylo „louskáni“ německého nápisu z doby přestavby jámy [1914–1916], ale i toto bylo po delší době úspěšně zvládnuto. Otázky, které padly během pochůzky byly, jak se domnívám, uspokojivě zodpovězeny.

I když počasí nebylo zrovna ideální, dojmy, které účastníci získali během hodinové prohlídky areálu, je jistě opět v krátké době přivedou zpět. Poněkud zarážející byl menší počet účastníků (18 osob) zajímajících se o poznání minulosti i budoucnosti snah pracovníků různých profesí o vybudování zmíněného kulturního zařízení v Ostravě. Nezbývá než doufat, že si členové klubu z Ostravy a jejího blízkého okolí sami vytypují lokality, jejichž návštěva by byla pro ně atraktivní.

—ma—

Dotaz

Hledám genealogické údaje o předcích Karla Fajfrlíka, narozeného 28. 1. 1860 ve Štěnovicích u Sedlce čp. 67, okres Plzeň. Otec Martin, tesařský tovaryš ve Štěnovicích, děd Stanislav, domkář tamtéž, případně další. Prosím kolegy-genealogy z Plzeňska o laskavou pomoc.

Bohumír Švejda, Hradecká 456,
721 00 Ostrava-Svinov

Jubileum členů KGHO ve 2. a 3. čtvrtletí 1987

- 50 let 18. 9. Václav Bubeník
- 55 let 15. 5. Dr. Antonín Roubic
30. 5. Ing. Josef Hrdý
- 60 let 15. 4. Jiří Müller
- 21. 8. Ing. Stěfzislav Kaňka
- 65 let 24. 8. Ing. Ladislav Hep, CSc.
9. 9. Ing. Zdenko Alexy
21. 9. Karel Jakeš
- 70 let 25. 4. Anežka Javorová
- 75 let 23. 5. František Hruběš
17. 9. Leopold Kaňok
- 80 let 7. 5. Rudolf Melichar
15. 6. Dr. Ladislav Hanuš
27. 9. Karolina Ploskonková

Blahopřejeme!

Bibliografie Zpravodaje KGHO 1978-1986

Sestavil Miloslav Kroček

Zpravodaj ostravské pobočky Genealogické a heraldické společnosti v Praze při Domu kultury pracovníků VÍTKOVIC v Ostravě

Rok	staré číslo	nové číslo
1978	1	1
	2	2
1979	1	3
	2	4
	3	5
	4	6
1980	1	7
1981	2-3	8
	4	9

Zpravodaj Klubu genealogů a heraldiků Ostrava při Domu kultury pracujících VÍTKOVIC — železáren a strojíren Klementa Gottwalda

Rok	staré číslo	nové číslo
1982	1-2	10
	3	11
	4	12
		13
1983	1	13
	2	14
	3	15
	4	16
1984		17
		18
		19
		20

Zpravodaj Klubu genealogů a heraldiků Ostrava Domu kultury ROH VÍTKOVIC — železáren a strojíren Klementa Gottwalda

Rok	nové číslo
1985	21
	22
	23
	24
1986	25
	26
	27
	28

Výkonnými redaktory byli: Libuše Cimalová (č. 1 až 10), Vladimír Kejla (č. 11, 12), PhDr. Karel Müller (č. 13 až 28).

[Pro zjednodušení orientace v rejstříku první číslice označuje číslo časopisu [podle nového číslování, vytvořeného dodatečně pro čísla vydaná v letech 1978—1983] a další číslice označuje stranu.]

Články

Bejček, Eduard: <i>Hornická symbolika</i>	23, 54—57
Bílý, Jiří L.: <i>Merky neboli kamenické značky či domovní znamení</i>	10, 11—14
Bílý, Jiří L.: <i>Neznámý doklad thurnovské komitivity</i>	21, 5—7
Cimalová, Libuše: <i>Matriky porubské farnosti</i>	2, 23—25
Cimalová, Libuše: <i>Počátek matričních zápisů na dnešním území města Ostravy</i>	3, 13
Činovec, Igor: <i>Tituláře jako druh genealogického materiálu</i>	21, 3—5
Garbová, Eva: <i>Náhrobek Samuela Wolfa z Března na zdi kostela sv. Jana Křtitele ve Frýdku-Místku</i>	1, 12
Garbová, Eva: <i>Náhrobek Ctibora Syrakovského z Pěrkova v kostele sv. Jana Křtitele ve Staré Vsi nad Ondřejnicí</i>	2, 28—29
Hanáček, Jiří: <i>Heraldický soubor stavovského domu v Brně (ke 400. výročí vzniku)</i>	16, 76—87
Honcová, Jaroslava: <i>Genealogie a sociologie</i>	14, 33—35
Hrbáček, Karel: <i>Co by nám nemělo být lhostejné</i>	2, 30
Hrbáček, Karel: <i>Úvaha o ostravském znaku</i>	5, 46—61
Hrbáček, Karel: <i>Náhrobky Bzenců v Klimkovicích</i>	7, 4—9
Hrbáček, Karel: <i>Náhrobní kámen Jana z Vrbna ve Velkých Heralticích</i>	8, 17—20
Hrbáček, Karel: <i>Něni Petřvald jako Petřvald</i>	8, 23—25
Hrbáček, Karel: <i>O novotvaru v městské heraldice</i>	9, 1—2
Hrbáček, Karel: <i>Náhrobek Jiříka Sedlnického z Choltic</i>	10, 21—23
Hrbáček, Karel: <i>Sportovní odznaky a heraldika</i>	12, 12—14
Hrbáček, Karel: <i>Heraldický náhrobek ze Šumbarku</i>	18, 39—40
Hrbáček, Karel: <i>Heraldika v kostele sv. Václava ve Velké Polomi</i>	21, 10—12
Hrbáček, Karel: <i>Genealogické a heraldické zájmy Karla staršího ze Žerotína</i>	23, 59—60
Hrbáček, Karel: <i>Málo známá heraldická památka ve Slatině u Bíloce</i>	27, 61—62
Hrbáček, Karel — Kejla, Vladimír: <i>Nově objevený náhrobek v Dolním Benešově</i>	19, 61—63
Chocholatý, František: <i>Hrad Vikštejn a jeho držba v údobí opavských Přemyslovců</i>	6, 88—92
Chocholatý, František: <i>Pečetě a znak opavských Přemyslovců</i>	10, 14—20
Chocholatý, František: <i>K otázce manželství vévody Přemka Opavského</i>	20, 67—71
Indra, Bohumír: <i>Valašskomeziříčský kronikář, trenčinský puškař Ondřej Sivý a jeho rod na Slovensku</i>	8, 1—6
Indra, Bohumír: <i>Ještě rodina Sivých z Valašského Meziříčí v Trenčíně</i>	11, 15
Indra, Jaromír: <i>Pečetě střeleckých společností na Moravě a ve Slezsku</i>	12, 1—3
Indra, Jaromír: <i>Prapory střeleckých spolků slezských měst</i>	17, 3—11
Jásek, Jaroslav: <i>Očima dragouna</i>	21, 7—10

Jasiński, Kazimierz: <i>Polsko a sňatková politika Václava II.</i>	26, 34—39	Wüllerstorffera z roku 1627	21, 12—14
Kaňok, Leopold: <i>Markýza a Třebovice</i>	1, 3—8	Müller, Karel: <i>Dvě městská znaková privilegia ve Státním oblastním archivu v Opavě</i>	22, 34—37
Kejla, Vladimír: <i>PoLexina = Apolena?</i>	1, 8—10	Müller, Karel: <i>Grafičké teze olomoucké univerzity jako heraldický pramen</i>	25, 8—10
Kejla, Vladimír: <i>Za další rozvoj socialistického způsobu života pracujících</i>	4, 44—45	Müller, Karel: <i>Heraldická kuriozita</i>	27, 65
Kejla, Vladimír: <i>Z činnosti Krajského aktivu pro evidenci obětí odboje při Muzeu revolučních bojů a osvobození v Ostravě</i>	12, 15—16	Müller, Karel — Šefčík, Erich: <i>Ing. Josef Nirtl (100 let od narození opavského genealoga)</i>	28, 84—86
Kejla, Vladimír: <i>Willenbergerova výzdoba Paprockého Zrcadla</i>	14, 36—38	Müller, Karel — Vymětal, Jan: <i>Šlechta v Olomouci v 2. polovině 16. století</i>	6, 94—96
Kejla, Vladimír: <i>K problematice růže ve znaku města Ostravy</i>	26, 43—44	Palát, Jiří: <i>Metody osobní dokumentace při genealogickém a heraldickém bádání</i>	2, 17—22
Kejla, Vladimír: <i>Privilegium a pečetidlo mariánského bratrstva v Moravské Ostravě z roku 1691</i>	27, 56—57	Palát, Jiří: <i>Metody osobní dokumentace při genealogickém a heraldickém bádání</i>	3, 13—19
Kejla, Vladimír: <i>Nejstarší dochované pečetidlo města Moravské Ostravy</i>	28, 82—83	Palát, Jiří: <i>Metody osobní dokumentace při genealogickém a heraldickém bádání</i>	4, 41—44
Kopeček, František: <i>Faleristika a česko-slovenské řády</i>	11, 11—13	Palát, Jiří: <i>Filigrány, obchodní značky papírnické a osobní pečeti mistrů papírníků</i>	13, 4—8
Kovář, Jaroslav: <i>Mladoboleslavské mládí Františka Gellnera</i>	10, 3—11	Palivec, Viktor: <i>Karusel jmen</i>	2, 25—28
Kozel, Jan: <i>Výzdoba štítů v Louckém kodexu</i>	18, 27—29	Palivec, Viktor: <i>Heraldická sbírka</i>	6, 74—79
Kozelka, Ludvík — Kroček, Miloslav: <i>Ostravská kniha památná</i>	12, 10—12	Palivec, Viktor: <i>Zakódované historie v erbech</i>	11, 13—15
Kroček, Miloslav: <i>Nejstarší „sčítání lidu“ v Ostravě roku 1667</i>	11, 1—4	Palivec, Viktor: <i>Heraldika a medicína</i>	24, 76—77
Kroček, Miloslav: <i>Oprava k tomuto článku</i>	13, 23	Pavliňák, Petr: <i>Aplikace městského znaku v politické výzdobě Ostravy</i>	26, 40—43
Kroček, Miloslav: <i>Ostravští kožešníci v 17.—18. století</i>	16, 71—76	Pavlu, Miroslav: <i>Doplňek o stavu hrobky v Malenovicích</i>	25, 19
Kroček, Miloslav: <i>Jak byla vydlážděna „císařská“ silnice v Moravské Ostravě</i>	20, 84—87	Pavlu, Miroslav: <i>K přestavbě malenovického hradu za Václava Tetoura z Tetova — příspěvky ke genealogii a heraldice moravských Tetourů</i>	22, 27—31
Liška, Karel: <i>Výročí severomoravských měst a městeček v roce 1985</i>	21, 14—16	Pavlu, Miroslav: <i>K přestavbě malenovického hradu za Václava Tetoura z Tetova — příspěvky ke genealogii a heraldice moravských Tetourů</i>	23, 47—54
Liška, Karel: <i>Výročí severomoravských měst a městeček v roce 1986</i>	26, 15—16	Pavlu, Miroslav: <i>K heraldice baronů z Minkvicburku</i>	24, 77—80
Mach, Jindřich: <i>Z rodinné kroniky</i>	3, 6—9	Pavlu, Miroslav: <i>Oprava k tomuto článku</i>	27, 66
Mach, Jindřich: <i>Migrace v genealogii</i>	9, 9—13	Pavlu, Miroslav: <i>Náhrobky baronů Baillova a heraldické památky 19. století v Hustopečích nad Bečvou</i>	28, 71—81
Markl, Vladimír: <i>Orlovský zámek 1765—1980</i>	7, 9—14	Pavlu, Miroslav — Pastuszek, Pavel: <i>Epigrafické a heraldické památky šternberské pohřební kaple v Gottwaldově-Malenovicích</i>	20, 72—84
Markl, Vladimír: <i>Vznik a vývoj tovární značky V. Ž.</i>	14, 27—33	Pchalák, Jan: <i>Atentát na Heydricha a ostravský lékař MUDr. Břetislav Lyčka</i>	3, 1—4
Markl, Vladimír: <i>Vznik a vývoj tovární značky V. Ž.</i>	15, 56—63	Pchalák, Jan: <i>Novotvar hříchem či potřebou heraldiky?</i>	13, 9—10
Markl, Vladimír: <i>Vznik a vývoj tovární značky V. Ž.</i>	16, 87—99	Plesník, Vladimír: <i>Přežívání choroboplodných zárodků v listinném materiálu</i>	5, 63—65
Markl, Vladimír: <i>Vznik a vývoj tovární značky V. Ž.</i>	17, 11—17	Podešva, Alfréd — Hrbáček, Karel: <i>Tři znaky obce Michálkovic</i>	1, 8—10
Mitura, Jaromír: <i>Nález firemního štítu bývalých majitelů Vítkovických železáren s rodovým znakem Rothschildů</i>	3, 12	Podešva, Alfréd — Hrbáček, Karel: <i>Ještě o neznámém znaku Michálkovic</i>	4, 37—39
Mlčák, Leoš — Šrámek, Pavel: <i>Mlčenliví svědkové</i>	4, 34—37	Ptáková, Naděžda: <i>Znacky na cínových výrobcích ze sbírek Ostravského muzea</i>	22, 37—38
Mlčák, Leoš — Šrámek, Pavel: <i>Významné památky zvonařství v okrese Přerov</i>	18, 35—37	Rákociová, Mária: <i>Heraldické památky v chráme sv. Jakuba v Levoči do konca 16. storočia</i>	26, 27—34
Mlčák, Leoš — Slunéčko, Jaroslav: <i>K výrobě ocelových zvonů na Ostravsku</i>	11, 5—11	Rolinc, Vladimír: <i>Komplexní identifikační rozbory v rané genealogii</i>	4, 26—34
Müller, Karel: <i>Genealogie, heraldika a regionální dějiny v pracích studentů historie na FF UP v Olomouci za posledních dvacet let</i>	10, 25—26	Rolinc, Vladimír: <i>Příspěvek k metodice bádání v rané genealogii</i>	6, 79—87
Müller, Karel: <i>K problematice znaku města Javorníku</i>	14, 38—40	Rolinc, Vladimír: <i>Omyly v rektifikačních aktech 1749 a objektivní zhodnocení stavu spolehlivosti těchto dokladů pro praktickou genealogii a topografii</i>	15, 52—55
Müller, Karel: <i>Pozůstalost Josefa Pilnáčka ve Státním oblastním archivu v Opavě</i>	15, 64—65		
Müller, Karel: <i>O jedné méně známé genealogické práci</i>	16, 99—100		
Müller, Karel: <i>Erbovní listina pro Baltazara</i>			

Skutil, Jan: <i>Moravské zemskodeskové rody</i>	7, 1—4
Skutil, Jan: <i>Cyklistické odznaky ve sbírkách Moravského muzea</i>	12, 14—15
Skutil, Jan: <i>Štambuch slézskej Bartoloměje Paprockého z Hlohov</i>	15, 47—51
Skutil, Jan: <i>Herbenova kronika Do třetího a čtvrtého pokolení a její genealogická struktura</i>	18, 37—38
Skutil, Jan: <i>Nejstarší literární obraz rodiny v Prvé staroslověnské legendě o Václavovi</i>	22, 31—33
Skutil, Jan: <i>Genealogie a vnitřní kompozice „Babičky“ Boženy Němcové</i>	25, 11—15
Spěváček, Jiří: <i>Nové rysy v hodnocení politiky a historické úlohy krále Jana Lucemburského</i>	18, 29—35
Stibor, Jiří: <i>Kus historie zámku v Kuníně</i>	8, 21—23
Stibor, Jiří: <i>Znaky na kostele v Jeseníku nad Odrou</i>	9, 6—9
Stibor, Jiří: <i>Řeplínští z Berečka</i>	10, 23—25
Stibor, Jiří: <i>Vývod Marie Eleonory Petřvaldské z Petřvaldu na hradě Buchlově</i>	12, 3—10
Stibor, Jiří: <i>Ještě ke genealogii Řeplínských z Berečka</i>	17, 18—19
Stibor, Jiří: <i>Eichendorfové (Příspěvek k charakteristice pobělohorských přistěhovalců)</i>	19, 47—56
Stibor, Jiří: <i>Několik rodopisných poznámek k Minkvicburkům</i>	23, 57—59
Stibor, Jiří: <i>Jak se dostali potomci kozáků do Radkova (Genealogie hrabat Razumovských)</i>	24, 67—75
Stibor, Jiří: <i>O jedné rodopisné legendě</i>	27, 58—61
Szabó, Ludovít: <i>Podivná trojčata</i>	3, 11—12
Szabó, Ludovít: <i>Příspěvek k dějinám protifašistického odboje ve Vítkovických železárnách</i>	13, 17—19
Šefčík, Erich: <i>Heraldické a sfragistické materiály ve sbírkách historického oddělení Slezského muzea v Opavě</i>	3, 9—11
Šefčík, Erich: <i>Vzpomínka na Emericha Němce</i>	15, 63—64
Šimečková, Alena: <i>Příčiny úmrtnosti ve Vítkovicích v 19. století</i>	27, 51—55
Šrámek, Pavel: <i>K výrobě ocelových zvonů na Ostravsku (Doplňk k článku L. Mlčáka a J. Sluněčka)</i>	13, 19
Šustek, František: <i>Znaky, pečetě a razítka městečka Spálova a obcí bývalého spálovského statku (Pověsti a skutečnosti)</i>	13, 11—17
Šustek, František: <i>Keramická deska se znaky majitelů statku Spálova z roku 1594</i>	19, 56—61
Šustek, František: <i>Kamenný alianční znak na věži kostela v Luboměři z r. 1777</i>	25, 3—7
Turek, Vilém: <i>Woljův dům ve Frýdku (K článku E. Garbové v 1. čísle Zpravodaje)</i>	2, 30—31
Turek, Vilém: <i>Záník místních památek a historických zajímavostí v souvislosti s asanací a rozšiřováním města</i>	3, 4—6
Turek, Vilém: <i>Frýdek — sídlo biskupství?</i>	4, 39—41
Turek, Vilém: <i>Frýdečtí kontra generál Klapka</i>	5, 61—63
Turek, Vilém: <i>Rusové ve Frýdku</i>	6, 93—94
Vyšín, Karel: <i>Bukůvka z Bukůvky</i>	8, 20
Wanderburg, Udo: <i>Znak města Hlučína</i>	8, 7—12
Zahnáš, Petr: <i>Hrad Vartnov a jeho držitelé</i>	8, 14—16
Zahnáš, Petr: <i>Oprava k tomuto článku</i>	13, 23
Zahnáš, Petr: <i>Kdo byl vikštejnský pán Mikuláš Bravantský z Chobřan</i>	9, 2—6

Významné osobnosti ve světle matričních zápisů

Karel Müller	
Vincenc Prasek	14, 40
Johann Gregor Mendel	15, 65
František Palacký	16, 103
Gideon Arnošt svob. pán von Laudon	17, 1
Alois Adamus	18, 41
Karol Šmidke	20, 28

Vešli do historie

Jiří Hanáček

V č. 11:

Bohuslav Balbín — Jiří Antonín Benda — Napoleon Bonaparte — Hans Burgkmair — Pedro Calderon de la Barca — Antoon van Dyck — Jean de la Fontaine — papež Jan XXIII. — Ignacy Krasicki — La Pérouse — Fernao de Magalhaes — Roderick Impey Murchison.

V č. 12:

Petr Ivanovič Bagration — Fadej Faddejevič Bellingshausen — Jacques Callot — Pierre Augustin Caron de Beaumarchais — José Echegaray y Eizaguirre — Johann Wolfgang Goethe — Otto van Guericke — Orlando di Lasso — Jan Krištof Liška — Giulio Mazarin — Ernest Henry Shackelton — Jan Tserclaes Tilly.

V č. 14:

Jean Baptiste Bernadotte — Jean Baptiste Colbert — Alexander Dumas — Johann Bernhard Fischer z Erlachu Josef Förster — Francesco de Guardi — Václav Hájek z Libočan — Mikuláš Kopernik — Michail Ilarionovič Goleniščev Kutuzov — Justus v. Liebig — Petr Parléř — Albrecht Eusebius z Valdštejna.

V č. 19:

Bálint Balassa Gyarmath — Michelangelo Buonarrotti — Vasco da Gama — Immanuel Kant — Karel Boromejský — Jakub Krčín z Jelčan — Johann Gregor Mendel — František Václav Míča — Antoine de Saint-Exupéry — Anne Jean Marie René Savary — William Thompson Kelvin of Largs — Ctibor Tovačovský z Cimburka.

V č. 24:

Pavol Adami — Johann Sebastian Bach — Vasco de Nuñez Balboa — Jacques Louis David — Zinovij Bohdan Michailovič Chmelnickij — Charles Lyell — Thomas More — Edouard Adolphe Casimir Joseph Mortier — Joachim Murat — papež Pius X. — Albert Schweitzer — Pavel Švanda ze Semčic.

V č. 27:

Matúš Moric Michal František Serafín August Beňovský — Giovanni Caboto — Charles Augustin de Coulomb — Mikuláš Dačický z Heslova — John Franklin — Gustav I. Vasa — papež Inocenc III. — Jan Jeník z Bratřic — Tomáš Jordan z Klausenburka — Heinrich von Kleist — Ignác z Loyoly — Bavor Radovský z Hustiřan.

Představujeme heraldické kreslíře

Karel Müller	
Miroslav Pavlů	17, 23
Jan Oulík	18, 40
PhDr. Tomáš Krejčík	19, 63
Jan Bednařík	20, 88

*Josef Pilnáček**Rody starého Slezska (dodatky)*

Ed. Karel Müller

22, 41—43, 23, 62—63, 24, 81—83, 25, 22—23, 26, 47,
27, 66—67, 28, 90—91*Heraldika na stránkách vlastivědných časopisů*Těšínsko 1957—1985 (Miroslav Kroček) 26, 44—45
Vlastivěda Ostravského (od 1960
Severomoravského) kraje — Bílovesko
1957—1960, Krnovsko 1957—1961,
Vítkovsko 1958—1961 (Karel Müller) 27, 62
Časopis Slezského muzea, série B
— vědy historické 1951—1985
Slezsko. Kultura a země 1969—1972
Vlastivědné listy Severomoravského kraje
1975—1985 (Karel Müller) 28, 86—88*Z činnosti Klubu**Zprávy o činnosti a plány*Slovo úvodem (Vladimír Kejla) 1, 1—2
Základní informace o pobočce GHSP
v Ostravě 1, 2—3
Členové ostravské pobočky GHSP (V. Kejla) 2, 31—35
Výroční valná hromada pobočky GHSP
za rok 1978 3, 21—23
Pracovní plán ostravské pobočky GHSP
na r. 1979 3, 23—24
Noví členové pobočky 3, 24
Formuláře pro výpisy z matrik 5, 65—67
Noví členové pobočky 5, 72
Dotazníková akce ostravské pobočky GHSP
(Vladimír Kejla) 6, 96—98
Výroční valná hromada ostravské pobočky
GHSP za rok 1979 7, 15
Zpráva o činnosti za rok 1979 7, 15
Pracovní plán pobočky na rok 1980 7, 16
I. setkání genealogů a heraldiků v Ostravě
(Vladimír Kejla) 8, 28—29
Bibliografická skupina (Jiří Palát) 10, 31
II. setkání genealogů a heraldiků v Ostravě 13, 3
Zpráva o činnosti Klubu genealogů a heraldiků
při DKP Vítkovic za rok 1983 (včetně zprávy
o II. setkání) 17, 22
Náš člen v televizi (Vladimír Markl) 18, 43
Zpráva o činnosti Klubu genealogů a heraldiků
Ostrava při DKP Vítkovic za rok 1984 21, 18
III. setkání genealogů a heraldiků v Ostravě 25, 3
Zpráva o činnosti Klubu genealogů a heraldiků
Ostrava při DKP Vítkovic za rok 1985 25, 17—18*Zprávy o akcích*Zájezd na Jesenicko (M. Kroček) 10, 31
Výlet na Šternbersko (M. Kroček) 12, 17
Výlet KGHO na Olomoucko (M. Kroček) 16, 102—103
(M. Kroček) 16, 102—103
Nad výsledky dotazníkové akce (J. Stibor) 22, 40—41
Historie Vítkovic na pohlednicích 26, 46*Koordináční porady*Olomoucké setkání 17, 23
Koordináční porada v Olomouci
{V. Markl — K. Müller} 20, 89
Dubnová koordináční porada {J. Stibor} 23, 62
VII. koordináční porada 5. 10. 1985
{J. Stibor} 25, 18
Koordináční porada {J. Stibor} 27, 65*Jubilea*František Zvolský pětasedmdesátníkem
(Vilém Walter ml.) 9, 14
Za Karlem Vyšínem (Leopold Kaňok) 10, 26—27
Jubileum Jana Křtitele Linharta
(Vilém Walter) 10, 27
František Šustek sedmdesátníkem
(Karel Müller) 20, 90
Za Josefem Ryšavým (Jan Křivohlávek) 21, 19*Ostatní*Úprava rukopisů pro tisk ve Zpravodaji
KGHO (Jiří Palát) 9, 16
Výzva výboru k fotodokumentaci 11, 17
Heraldika na obrazovce (Petr Pavliňák) 12, 16—17
Seznam knih a publikací, zařazených v knihovně
Klubu genealogů a heraldiků Ostrava
{Karel Láska} 13, 22—23
Oznámení o zrušení klubové skříňky 13, 23
Genealogie v rozhlasu (Vladimír Kejla) 15, 67
Změna v číslování Zpravodaje 17, 21
Heraldika a genealogie ve vlastivědném
bádání (Karel Müller) 21, 19
Toruňská setkání (František Chocholatý) 25, 18—19*Do Vaší knihovny*Adamová, K.: *K heraldické výzdobě
Staroměstské mostecké věže*. Pražský
sborník historický XV. 1982. (E. Szabó) 15, 66
Alexy, Z. G.: *Ex libris armales 1983*.
Vindobonae 1984. (K. Müller) 24, 80
L'Armorial de Fojnica Sarajevo. 1982.
(F. Chocholatý) 22, 39
Bábel, J. — Kaššovič, B.: *Smrtné štíty
v kaplnce Oravského zámku*.
Vlastivědný časopis 1986. (K. Müller) 28, 89
Baca, L.: *Czech Immigration Passenger Lists*.
Vol. I. Richardson (Texas) 1983. (E. Šefčík) 25, 21
Bartoš, J. a kol.: *Okres Olomouc*.
Ostrava 1980. (K. Láska) 10, 29
*Bibliografie J. Schenka z oboru dějin hornictví
(do r. 1981)*. Studie z dějin hornictví 13, 1982.
(K. Müller) 15, 67
Brněnské heraldické ročenky Jiřího Hanáčka.
(Vilém Walter) 10, 30
Brodský, P.: *Pečeti Elišky Přemyslovny*.
Časopis Národního muzea, řada hist., 1983.
(K. Müller) 18, 42
Břicháček, P.: *Ostrovský klášter u Davle*.
Okr. muzeum Praha-západ. Jílové u Prahy
1982. (V. Kejla) 14, 42
Burian, V.: *Terče olomouckých ostrostřelců*.
Zprávy KVM Olomouc, č. 224, 1982.
(K. Müller) 16, 100
Burian, V.: *Štítky olomouckých střelců*.
Olomouc 1983. (K. Müller) 17, 19

Burian, V.: <i>K otázce ikonografie tolaru Wolfganga Schrattenbacha z r. 1730.</i>		Holčík, Š.: <i>Středověké kachliarstvo.</i>	
Numismatické listy, č. 4, 1984. [J. Valíčková]	21, 17	Bratislava 1978. [V. Kejla]	10, 29
Bystrický, V. — Hrubý, V.: <i>Přehled archivů ČSR.</i>		<i>Horní města v Československu.</i> Příbram.	
Praha 1984. [K. Müller]	26, 46	[K. Müller]	8, 27
Čerešňák, B.: <i>Přehled dějin Moravy I.</i>		<i>Horní města v Československu.</i> Sv. 2, 3, 4.	
Brno 1980. [K. Müller]	9, 15	Příbram 1979, 1981, 1982. [K. Müller]	14, 41
Čoupkovi, Jaromíra a Jiří: <i>Pečetě obcí okresu Uherské Hradiště.</i> Uherské Hradiště 1977.		<i>Horní města v Československu.</i> Sv. 5, 6.	
[L. Cimalová]	1, 14	Příbram 1983, 1984. [K. Müller]	20, 89
Dembiniok, J. — Szczech, B. — Urbański, A.: <i>Oznaki i odznaki Polskich sił zbrojnych na Zachodzie.</i> 1984. [E. Šefčík]	25, 21	<i>Horní města v Československu.</i> Sv. 7.	
<i>Der Herold.</i> Berlin 1981. [J. Skutil]	12, 16	Příbram 1985. [K. Müller]	25, 20
Dopita, J.: <i>Numismatické a heraldické motivy v ilustračním doprovodu knihy J. Tittla</i>		<i>Horní města v Československu.</i> Sv. 8.	
<i>Historia archidiocesis olomucensis.</i> Zprávy KVM Olomouc, č. 218, 1982. [K. Growka]	14, 41	Příbram 1986. [K. Müller]	28, 89
Doubek, L. — Urbánková, L.: <i>Poklady minulosti. Z bohatství Státního oblastního archivu v Brně.</i> Brno 1986. [K. Müller]	28, 89	Horváth, P.: <i>Rodina Štúrovcov.</i> Vlastivedný časopis 1983. [K. Müller]	17, 20
Durdík, T.: <i>Nález středověkého pečetidla z hradu Pušperku.</i> Minulostí Západočeského kraje. 1985. [K. Müller]	27, 63	Hrabětová, I.: <i>Staročeská báseň o Vilémovi z Kounic.</i> Časopis Matice moravské 1984. [K. Müller]	20, 89
Dvořák, K.: <i>Humanistická etnografie Čech.</i> 1975. [J. Palát]	1, 13	Chaloupka, J.: <i>Cechovní pečetidla a jejich symbolika.</i> Mikulovské sympozium 1983. Praha 1984. [K. Müller]	23, 61
Ernest, A.: <i>Heraldika v Čechách pod Kosířem.</i> Štafeta 1983. [K. Müller]	19, 63	Chmela, J. a kol.: <i>Švýcarsko, Lichtenštejnsko.</i> Praha 1984. [J. Kalus]	28, 88
<i>Europäische Stammtafeln.</i> Band III, 1984. [F. Chocholatý]	22, 39	Kaganiec, M.: <i>Ze studiów nad heraldiką Piastów Śląskich.</i> Sobótka 1981. [E. Šefčík]	10, 28
Fabijański, W.: <i>Dawne pieczęcie na Dolnym Śląsku.</i> Wrocław 1980. [E. Šefčík]	40, 28	Káňa, O. a kol.: <i>Okres Opava.</i> Ostrava 1983. [K. Láška]	16, 101
<i>Flaggen und Wappen.</i> Meyers Taschenlexikon. Lipsko 1980. [K. Hrbáček]	9, 15	Kapavíková, M. — Vaněk, L.: <i>Kutnohorští měšťtí písaři 15. a 16. století.</i> Kutná Hora 1984. [K. Müller]	18, 43
<i>Genealogia.</i> Toruń 1982. [F. Chocholatý]	25, 21	Kebowski, J.: <i>Pomniki Piastów Śląskich w dobie średniowiecze.</i> 1971. [E. Šefčík]	7, 15
<i>Genealogické a heraldické informace.</i> Brno 1981. [V. Kejla]	11, 16	Klučina, P. — Romaňák, A.: <i>Člověk, zbraň a zbroj v obraze doby 5.—17. století.</i> Praha 1983. [K. Müller]	19, 63
<i>Geraldika.</i> Leningrad 1983. [E. Šefčík]	27, 64	Knapová M.: <i>Jak se bude jmenovat?</i> Praha 1978. [L. Cimalová]	2, 35
Głogowski, S.: <i>Genealogie Poděbradů.</i> [K. Müller]	17, 20	Kohoutek, J.: <i>Hrad Malenovice.</i> 1985. [K. Müller]	24, 81
Growka, K.: <i>Uplatnění heraldiky ve spolku Schlaraffia.</i> Numismatický dopis, 1986. [K. Müller]	28, 88	Kočiš, J.: <i>Alžběta Balthoryová a palatín Thurzo.</i> Martin 1981. [V. Kejla]	10, 28
<i>Gymnázium Ostrava 1. Jubilejní výroční zpráva 1982.</i> [V. Kejla]	14, 42	Kopickí, E.: <i>Katalog podstawowych typów monet i banknotów Polski oraz ziem historycznie z Polską związanych.</i> Warszawa 1975, 1983. [E. Šefčík]	24, 81
Henning, E. — Jochums, G.: <i>Bibliographie zur Heraldik.</i> Köln — Wien, 1984. [K. Müller]	23, 60	Kotalíková, J.: <i>August Sedláček.</i> Bibliografie z díla. Písek 1981. [V. Walter]	27, 63
<i>Heraldická ročenka na rok 1978.</i> Praha 1978. [L. Cimalová]	2, 36	Kottwitz, E.: <i>Wappen der Städte des Bezirkes Dresden.</i> Dresden 1978. [K. Láška]	16, 100
<i>Heraldická ročenka 1981.</i> Praha 1982. [V. Kejla]	14, 41	Kostková, M.: <i>Jílové — zlatá báně Prahy.</i> Jílové u Prahy 1981. [V. Kejla]	14, 42
<i>Heraldická ročenka 1982.</i> [V. Kejla]	15, 66	Kovács, É. — Lovag, Zs.: <i>Die ungarischen Krönungsinsignien.</i> [K. Láška]	10, 30
<i>Heraldika v numismatických časopisech.</i> [K. Growka]	17, 19	Křivohlávek, J.: <i>Akad. malíř Jindřich Štyrský.</i> Ústí nad Orlicí 1979	8, 28
<i>Herbarz szlachty polskiej Władysława Nowina-Chrzanowskiego.</i> Bonn 1984. [F. Chocholatý]	26, 46	Kubíčková, L.: <i>Uložení matričních knih města Ostravy od roku 1614—1979.</i> Ostrava. [L. Cimalová]	10, 29
Herout, J.: <i>Slabikář návštěvníků památek.</i> Praha 1980. [V. Kejla]	20, 89	Kuczyński, S. K.: <i>Pieczęcie książąt Mazowieckich.</i> Varšava 1978. [E. Šefčík]	8, 27
Hefman, J.: <i>Židovské hřbitovy v Čechách a na Moravě.</i> Praha 1981. [K. Müller]	14, 42	<i>Lexikon Städte und Wappen.</i> Leipzig 1979. [K. Hrbáček]	9, 15
Hlubinka, M.: <i>Objev gotického náhrobku v kostele sv. Václava v Ostravě.</i> Sborník Ostrava 9, 1977. [L. Cimalová]	1, 14	Liesching, W. P.: <i>Die Siegel der Grafen von Montfort.</i> Adler 1984. [J. Valíčková]	22, 39
Hoffmann, G.: <i>Metrológická příručka pro Čechy, Moravu a Slezsko do zavedení metrické soustavy.</i> Plzeň — Sušice 1984. [K. Müller]	22, 39	Linhart, J. K.: <i>Kounicové.</i> Brno 1982. [V. Kejla]	16, 100
		Louda, J.: <i>Moravská církevní heraldika.</i> Olomouc 1977. [L. Cimalová]	1, 14

- Louda, J.: *Některé erbovní postavy v dějinách Olomouce*. Olomouc 1978. [K. Müller] 5, 69
- Macůrek, J.: *Pod Hostýnem a Křídlem*. Brno 1975. [J. Palát] 5, 68
- Vojtěch Martínek. Sborník příspěvků k nedožitým devadesátinám*. [L. Cimalová] 2, 35
- Matthias Corvinus und die Renaissance in Ungarn 1458—1541*. Vídeň 1982. [K. Müller] 15, 67
- Mezírka, J.: *Poradce pro obecni představené a písaře v záležitostech obecních, policejních, vojenských, berničných, živnostnických, soudu trestního a civilního, v záležitostech pozůstalostí, poručnictví, gruntovní knihy a jiných občanských záležitostech*. Brno 1854. [V. Kejla] 5, 67
- Měříčka, V.: *Zlaté rouno ve faleristice a numismatice*. Numismatické listy 1983. [J. Valíčková] 17, 20
- Města v hradbách*. Brno 1984. [K. Müller] 22, 39
- Miasta polskie w tysiącleciu*. II. díl, Wrocław 1967. [L. Cimalová] 3, 20
- Mlčák, L.: *Státní seznam nemovitých kulturních památek okresu Frýdek-Místek*. Ostrava 1980. [V. Kejla] 8, 27
- Mlčák, L.: *Neznámá heraldická malba na zámku v Tršticích*. Vlastivědný věstník moravský 1985. [K. Müller] 23, 61
- v. Mosch, H.: *Urkunden und Regesten zur Geschichte und Genealogie der Familie von Mosch*. München 1981. [F. Chocholátý] 27, 63
- „Naše dějiny“*. *The Magazine of Czech Genealogy and Culture* 1983—1984. Hallettsville, Texas. [E. Šefčík] 27, 64
- Navrátil, J. a kol.: *Dějiny kultury I*. Olomouc 1982. [Z. Jirásek] 14, 42
- Neubecker, O.: *Grosses Wappen-Bilder-Lexikon der bürgerlichen Geschlechter Deutschlands, Österreichs und der Schweiz*. Mnichov 1985. [L. Szabó] 27, 63
- Novák, J.: *Rodové erby na Slovensku I*. [K. Hrbáček] 8, 26
- Nové medaile*. Numismatické listy č. 4, 1984. [J. Valíčková] 21, 17
- Nový, M.: *Ašské luteránské medaile*. Numismatické listy č. 4, 1984. [J. Valíčková] 21, 17
- Oswald, G.: *Lexikon der Heraldik*. Leipzig 1984. [K. Müller] 24, 80
- Palivec, V.: *Hájemství zelené*. Praha 1981. [V. Kejla] 10, 30
- Panic, Idzi: *Herb Piastów cieszyńskich i ich stolicy*. Cieszyn 1983. [K. Müller] 18, 42
- Paprocký z Hlohol, B.: *O válce turecké a jiné příběhy*. Praha 1982. [V. Kejla] 11, 17
- Pelant, J.: *Znaky a pečeti západočeských měst a městeček*. Plzeň 1985. [K. Müller] 27, 63
- Pilnáček, J.: *Neznámé rody a znaky staré Moravy*. Brno 1983. [K. Müller] 18, 41
- Plichta, J. a kol.: *Erbovní vývody v Ivanovicích na Hané*. GHSP 1979. [K. Láska] 8, 26
- Poczet krolów i księzat polskich*. 8, 26
- Pokluda, Z.: *Zámek v Luhačovicích. Gottwaldovsko od minulosti k současnosti*. 1983. [K. Müller] 21, 17
- Pošváb, J.: *Joštův dukát a Jemnice?* Numismatické listy č. 1, 1984. [J. Valíčková] 21, 17
- Pražské erbovní hostince*. Praha 1983. [V. Palivec] 17, 19
- Prehľad matrik na Slovensku do zoštátnenia matričnej agendy*. Bratislava 1982. [K. Müller] 18, 42
- Proměny feudální třídy v Čechách v pozdním feudalismu*. Praha 1976. [J. Palát] 1, 13
- Rodový zpravodaj (rodu Sedláčků z N. Telečkova)*. [V. Walter] 16, 101
- Ruszczyc, M.: *Opowieść o orle białym*. Warszawa 1981. [K. Hrbáček] 10, 28
- Růžek, V.: *Česká heraldická literatura od r. 1946 do r. 1980*. Sborník archiv. prací 1984. [K. Müller] 22, 38
- Řezáč, F.: *Zámky Severomoravského kraje*. Olomouc 1979. [V. Kejla] 8, 26
- Sborník památkové péče v Severomoravském kraji 1979*. [V. Kejla] 6, 99
- Sborník poštovního muzea 1982*. Praha 1982. [K. Láska] 11, 15
- Sborník příspěvků k problematice koaličních válek a bitvy 2. 12. 1805 u Slavkova*. Brno 1978. [K. Láska] 5, 71
- Sedláček, K.: *Nový znak Rychvaldu*. Těšínsko 1984. [K. Müller] 18, 42
- Sedláček, K.: *Nový znak Albrechtic u Českého Těšína*. Těšínsko 1986. [K. Müller] 28, 88
- Sejbal, J.: *Dějiny peněz na Moravě*. Brno 1978. [J. Palát] 1, 13
- Schenk, J.: *Civitates montanarum in republica Bohemoslovenica*. Příbram 1979. 8, 26
- Schlesisches Wappenbuch von Crispin und Johann Scharffenberg*. Neustadt a. d. A. 1984. [K. Müller] 21, 17
- Schwarzenberg, K.: *Die Sankt Wenzels — Krone und die böhmischen Insignien*. Vídeň — Mnichov 1982. [K. Müller] 14, 41
- Skýbová, A.: *České královské korunovační klenoty*. Praha 1982. [K. Láska] 13, 20
- Spáčil, V. a kol.: *Pečeti a znaky měst, městeček a obcí olomouckého okresu*. Olomouc 1985. [K. Müller] 25, 20
- Speransov, N. N.: *Zemelnyje gerby Rossii XII—XIX vekov*. Moskva 1974. [K. Láska] 3, 20
- Spěváček, J.: *Král diplomat*. Praha 1982. [K. Láska] 13, 21
- Starý, V.: *O nejstarších prachatických pečetích a pečetidlech*. Prachatice 1975. [L. Cimalová] 2, 35
- Stehlíková, D.: *Znovunalezené náhrobky v Anežském klášteře v Praze. Památky a příroda 1983*. [K. Müller] 18, 42
- Stroganovové. 100+1 zahraniční zajímavost*, 1985. [V. Walter] 28, 89
- Studie z obecných dějin*. Praha 1977. [J. Palát] 1, 13
- Šefčík, E.: *Spolkové prapory ve vexilologické sbírce Slezského muzea v Opavě*. Časopis Slezského muzea, 1982. [V. Kejla] 14, 41
- Šefčík, E.: *Renesanční epigrafické památky z Fulneku*. Vlastivědný sborník okresu Nový Jičín 1983. [K. Müller] 16, 102
- Šefčík, E.: *Muzea a jejich vexilologické sbírky*. Muzejní a vlastivědná práce, 1984. [K. Müller] 23, 61
- Šimončík, J.: *Pečate miest a obcí trnavského okresu do roku 1850*. Bratislava — Trnava 1980. [V. Kejla] 10, 28
- Šimončík, J.: *Smrtné štíty v univerzitnom kostole v Trnave*. Vlastivědný časopis 1985. [K. Müller] 25, 21

Svátek, J.: <i>Dvorská kancelář Valdštejnova Jrýdlantského vévodství</i> . Studie Muzea Kroměřížska, 1985. {K. Müller}	26, 45
Špiesz, A.: <i>Remeslá, cechy a manufaktury na Slovensku</i> . Martin 1983. {K. Müller}	17, 20
Takáč, T.: <i>Pečate a erb Banskej Belej</i> . Vlastivedný časopis č. 1, 1982. {V. Kejla}	10, 28
Treliška, B.: <i>Kancelaria i dokument księzat Cieszyńskich 1290—1573</i> . Warszawa — Łódź 1983. {E. Šeřčík}	23, 61
<i>Tři sfragistické práce Stefana K. Kuczyńského</i> {E. Šeřčík}	25, 20
<i>Vlastivedný věstník moravský č. 1, 1979</i> . {L. Cimalová}	5, 70
<i>Vlastivedný věstník moravský č. 2, 1979</i> . {L. Cimalová}	6, 98
<i>Vlastivedný věstník moravský č. 3, 1979</i> . {L. Cimalová}	7, 15
<i>Vlastivedný věstník moravský, 1980</i> . {L. Cimalová}	9, 14
Vrteř, L. — Kartous, P.: <i>Dnešné erby slovenských miest</i> . Vlastivedný časopis, 1983. {K. Müller}	15, 66
Vrteř, L.: <i>Problémy súčasnej heraldickej tvorby</i> . Slovenská archivistika, 1984. {K. Müller}	18, 42
<i>Výroční zpráva Okresního archivu v Olomouci za rok 1981</i> . Olomouc 1982. {L. Szabó}	10, 29
Wantula, J.: <i>Herby i pieczęcie miasta i gminy Skoczów</i> . 1984. {E. Šeřčík}	26, 45
Wawrzonowska, Z.: <i>Uzbrojenie i ubiór rycerski Piastrów Śląskich od XII do XIV wieku</i> . Łódź 1967. {E. Šeřčík}	8, 27
Zárybnický, M.: <i>Tradice železka a mlátka</i> . — Ostravsko-karvinský horník 1979. {L. Cimalová}	5, 72
Zenger, Z.: <i>Česká heraldika</i> . Praha 1978. {J. Palát}	1, 13
<i>Znaky měst a městeček Severomoravského kraje</i> . Příloha časopisu Heraldika č. 2, 1978. {L. Cimalová}}	5, 70
<i>Zprávy Okresního archivu v Bruntále</i> . Bruntál 1982.	11, 17

Drobné zprávy

1, 14—15; 2, 36; 3, 25; 5, 72; 6, 100; 7, 16; 8, 29; 14, 43

Jubilea členů Klubu

25, 19; 26, 46; 27, 65; 28, 89

Dotazy

3, 25; 5, 73; 7, 16; 8, 29; 9, 15; 11, 17; 12, 17; 13, 23;
14, 42; 17, 21; 18, 43; 20, 91; 24, 8.; 25, 19; 26, 46; 27, 66

Zvláštní přílohy Zpravodaje KGHO

- I Mojmír Chromý — František Kučera: *Heraldické
památky Malostranského hřbitova v Košičích*. 1983,
20 s.
- II Miloslav Kroček: *Z minulosti ostravského náměstí*.
1984, 32 s.
- III Pocta PaedDr. Jiřině Holinkové, CSc. Sborník pří-
spěvků žáků k problematice dějin předbělohorské
Olomouce. 1985, 44 s.
- IV Barbara Krzemieńska: *Moravští Přemyslovci ve zno-
jemské rotundě*. 1985, 28 s.
- V Karel Müller: *Erbovní listiny ve Státním oblastním
archivu v Opavě*. 1985, 32 s.
- VI Václav Elznic: *Renovitační procesy pražské*. 1986,
34 s.
- VII Jiří Stibor — Karel Müller — Vladimír Kejla: *Zem-
ský soud markrabství moravského 1593 v Paproc-
kého Zrcadle*. 1986, 16 s. + 27 obr.

Samostatné publikace

- Erich Ševčík: *Pečeti těšínských Piastovců*. 1982, 52 s.
Sborník příspěvků z 1. setkání genealogů a heraldiků.
1981, 80 s.
- Stanislav Hošťálek — Jaroslav Jásek — Pavel Palát —
Pavel R. Pokorný: *Bibliografie české práce heral-
dicke I, 1901—1980*. 1983, 287 s.
- Viktor Palivec: *Německo-český genealogický slovník*.
1984, 112 s.
- Sborník příspěvků z 2. setkání genealogů a heraldiků*.
1984, 136 s.

